

εκδοση της ενωσης αναρχικων δεσ/νικης

ΕΚΤΟΣ ΝΟΜΟΥ

25 Σεπτεμβρη '90 • τευχος 10 • δρχ 200

HELLAS INTRA PORTAS

• Νεοφιλελεύθερη επίθεση

«...Ο δρόμος που άνοιξε η "κυβέρνηση Τσαννετάκη" είναι αν όχι δαφνοσπασμένος τουλάχιστον ο πιο ομαλός για να διαβεί συναινετικά τις πύλες που χωρίζουν το κράτος από την κοινωνία, το άρμα του τεχνολογικού ελέγχου... Το τέλος των παλιών διαχωρισμών σημαίνει ταυτόχρονα και το τέλος των παλιών εκτονώσεων. Δηλαδή στις προηγούμενες δεκαετίες μια κρίση στο ένα σύστημα κυριαρχίας (Δυτικό μοντέλο ή σοσιαλιστικό μοντέλο) άνοιγε διαύλους τόσο πολιτικούς όσο και κοινωνικούς για να αναζητηθεί η λύση στο άλλο σύστημα. Σήμερα πια το σύστημα κυριαρχίας τείνει να ομογενοποιηθεί με πρώτο παράδειγμα, από άποψη σπουδαιότητας, την Πολωνία (λόγω των όσων είχαν προηγηθεί σ' αυτή τη χώρα από το 1956 μέχρι σήμερα). Συνεπώς οι κυρίαρχοι δεν ανήκουν πια στο ένα ή στο άλλο σύστημα κυριαρχίας αλλά σ' αυτό που τείνει να γίνει παγκοσμιότητα, στην κοινοβουλευτική δικτατορία του κεφαλαίου και του κράτους. Σ' αυτή την προοπτική τόσο η Δεξιά όσο και η Αριστερά κάνουν αποφασιστικά βήματα, βλέποντας πως είναι ο μόνος τρόπος για να παραμείνουν στο παιχνίδι της κυριαρχίας...».

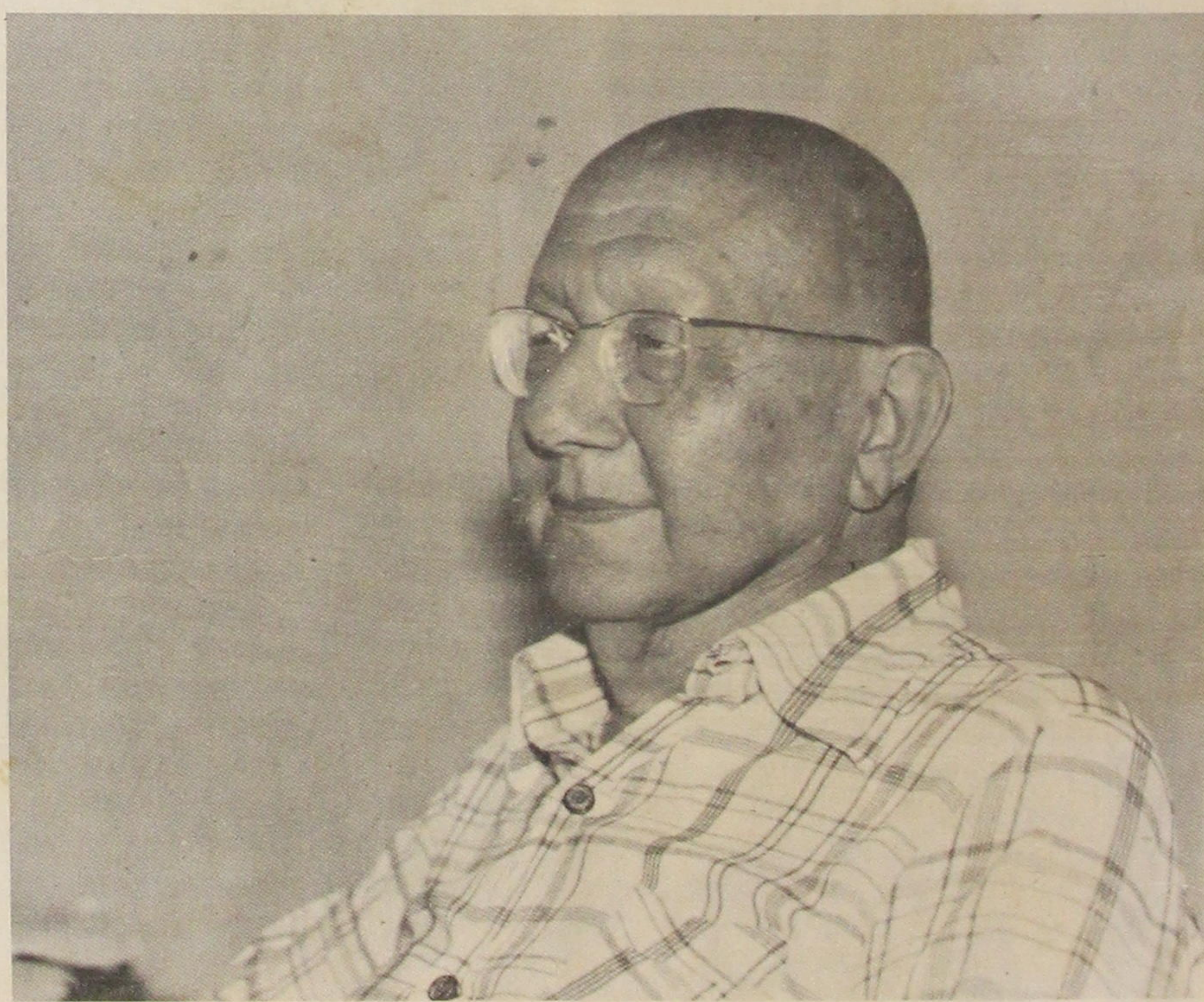
Αυτά τα γράψαμε στο Νο 7 του ΕΚΤΟΣ ΝΟΜΟΥ που είχε τον τίτλο HELLAS ANTE PORTAS (Η Ελλάδα προ των πυλών). Σήμερα με τις ήδη διαγραφόμενες εξελίξεις μπορούμε να πλοφορήσουμε το παρόν κείμενο HELLAS INTRA PORTAS (Η Ελλάδα εντός των πυλών).

Η σταθεροποίηση της Ν.Δ. στην εξουσία, έστω με κοινοβουλευτικές ίντριγκες και εξαγορές, παγίωσε τις ευρωπαϊκές επιλογές του κράτους. Η κεϋνσιανή απόπειρα του ΠΑΣΟΚ και οι δισταγμοί του για «αλλαγή της αλλαγής», δηλαδή στροφή προς την ιδιωτικο-

Συνέχεια στη σελ. 4

Συζήτηση - συνέντευξη με τον ΚΟΡΝΗΛΙΟ ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗ για:

- την κατάρρευση του μαρξισμού
- την αυτόνομη κοινωνία
- τον εναλλακτισμό και την οικολογία
- τους αναρχικούς
- τα νέα σχέδια τεχνολογικής κυριαρχίας του κράτους
- τον Παπανδρεϊκό τυχοδιωκτισμό
- το ΚΚΕ
- την νεοφιλελεύθερη επίθεση

Περιεχόμενα

- ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ – ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΟΣ ΑΝΑΧΡΟΝΙΣΜΟΣ
- ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

- ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΟΥ ΣΤΗ ΡΩΣΙΑ
- ΑΝΤΙΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΣΤΟ ΑΜΒΟΥΡΓΟ
- ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ...

- ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ
- ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΚΗ ΤΗΣ Φ.Μ.Σ.
- ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΕΣ ΒΑΣΕΙΣ ΜΕΤΑ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΨΥΧΡΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

Ένα από τα είδη ανακρίσεως που υπάρχουν στο σύστημα της ποινικής δικαιοσύνης είναι η λεγόμενη «αστυνομική ανάκριση». Αυτού του είδους η ανάκριση περιλαμβάνει (κατά την Ποινική Δικονομία) ανακριτικές πράξεις που γίνονται στα επ' αυτοφώρω εγκλήματα ή σε «κατεπείγουσες περιπτώσεις», σύμφωνα με όλους τους δικονομικούς τύπους, αλλά χωρίς την παραγγελία του αρμόδιου εισαγγελέα, δηλαδή προηγούνται χρονικά από την κίνηση της ποινικής δίωξης. Η σκοπιμότητά της βρίσκεται στην αποτροπή του κινδύνου εξάλειψης των αποδεικτικών στοιχείων ενός εγκλήματος και διαφυγής του δράστη που θα ήταν πιθανή, αν ο αστυνομικός ανακριτικός υπάλληλος ανέμενε την εισαγγελική εντολή πριν επέμβει.

Σ' όλες σχεδόν τις περιπτώσεις που διενεργείται αστυνομική ανάκριση, και ιδίως όταν ο δράστης (ή ο φερόμενος ως τέτοιος) **συλλαμβάνεται** και προσάγεται στο αρμόδιο τμήμα Ασφάλειας όπου και έπεται κατάθεσή του, είναι λίγο πολύ γνωστός ο τρόπος με τον οποίο αντιμετωπίζεται από τους ανακριτές του και οι ανακριτικές μέθοδοι που αυτοί οι τελευταίοι εφαρμόζουν. Άπειρες οι μαρτυρίες, άπειρες οι καταγγελίες συλληφθέντων οι οποίοι «γνώρισαν» την αστυνομική ανάκριση στην πράξη, κοινό σημείο αναφοράς έχουν την υποβολή τους σε διαφόρων ειδών βασανισμούς προς εκμείευση ομολογίας. Αποδεικτικό του γεγονότος αυτού αποτελεί, άλλωστε, το καθημερινό στο «Δικαστικό μέγαρο» φαινόμενο της θέας, έξω από τις πόρτες των ανακριτικών γραφείων, κατηγορούμενων οι οποίοι προσάγονται στον ανακριτή με καταφανή σημάδια σωματικής βασάνου και ψυχικής εξουθένωσης από την αστυνομική ανακριτική... περιπέτειά τους. Είναι πέραν κάθε αμφιβολίας ότι η «ανάκριση τρίτου βαθμού», όπως αποκαλείται η χρήση τέτοιων ανακριτικών μεθόδων, αποτελεί κανόνα της καθημερινής ανακριτικής πρακτικής στο αστυνομικό στάδιο διερεύνησης των «εγκλημάτων».

Αυτό το φαινόμενο, της υποβολής συλλαμβανόμενων ατόμων σε βασανιστήρια, δημιουργούσε (ήδη από πολύ παλιά) μια προβληματική κατάσταση, κι όχι μόνο για τους ανακρινόμενους. Είναι βέβαια προφανή τα προβλήματα που επιφέρει σ' αυτούς τους τελευταίους (σωματική και ψυχική ταλαιπωρία, απόσπαση συνήθως ομολογίας — με ή χωρίς εισαγωγικά — με δυσμενείς συνέπειες για τη διαδρομή τους στα περαιτέρω στάδια του ποινικού συστήματος κλπ.), όμως εδώ μας ενδιαφέρουν εκείνα που δημιουργούνται στην... άλλη πλευρά, των ανακρινόντων. Η χρήση βίας κατά την αστυνομική α-

νάκριση, και η καταγγελία της, αποτελούσε ανέκαθεν αγκάθι όχι μόνο για το θεσμό της αστυνομίας, αλλά και για το μηχανισμό απονομής της ποινικής δικαιοσύνης συνολικά. Το θέμα ήταν απλό: η αξιοπιστία και το κύρος της αστυνομίας, ενός τόσο σημαντικού θεσμού της πολιτειακής εξουσίας, κλονίζονταν διαρκώς υπό το βάρος συνεχών καταγγελιών για τις ανακριτικές βιαιότητες των αστυνομικών οργάνων, με αποτέλεσμα να υποσκάπτεται το επιδιωκόμενο κλίμα σεβασμού, εμπιστοσύνης και ενεργητικής αποδοχής (εκ μέρους των κοινωνικών μελών) του ΟΛΟΥ συστήματος της ποινικής δικαιοσύνης, μέρος του οποίου αποτελεί η αστυνομία.

Ήδη το όλο πρόβλημα απασχόλησε από το 1939 την «Κοινωνία των Εθνών», η οποία ζήτησε από την «Διεθνή Εταιρία Ποινικού Δικαίου» να διατυπώσει θέσεις σχετικά με τη σύνταξη «κανόνων για την πρόληψη των βιαιοτήτων ή άλλων εξαναγκασμών που ασκούνται κατά του προσώπου των μαρτύρων και των κατηγορουμένων». Η βασική λύση που προτάθηκε από την «Δ.Ε.Π.Δ.», ήταν η ίδρυση «Δικαστικής Αστυνομίας» ή αστυνομίας καταδίωξης. Σύμφωνα με την Εταιρία, η αστυνομία, η επιφορτισμένη με την έρευνα και σύλληψη των υποθέμενων δραστήων εγκλημάτων, θα πρέπει να υπάγεται ευθέως και να ελέγχεται από την δικαστική αρχή, διότι η έρευνα των κακούργημάτων και πλημμελημάτων είναι ουσιαστικά ένα από τα έργα αρμοδιότητας της δικαιοσύνης. Αυτού του είδους η αστυνομία (χωρίς να γίνει περαιτέρω εξειδίκευση του ρόλου της) αντιδιαστέλλεται οργανικά προς την λεγόμενη «Διοικητική Αστυνομία», έργο της οποίας είναι η διατήρηση της τάξης και η μέριμνα εκτέλεσης των νόμων.

Εκτοτε, το ζήτημα συζητήθηκε πολλές φορές (και στην Ελλάδα) από τους ενδιαφερόμενους, ωστόσο η ιδέα δεν τέθηκε σε εφαρμογή, γιατί παρά το υπαρκτό πρόβλημα, τα αποτελέσματα (μαρτυρίες, ομολογίες) των παραδοσιακών αστυνομικών με τις... κλασικές μεθόδους στον τομέα καταδίωξης του εγκλήματος ήταν ιδιαίτερος ενθαρρυντικός! Το γεγονός αυτό εξυπηρετούσε όλους τους φορείς της «αντεγκληματικής πολιτικής», δηλαδή το ίδιο το κράτος αλλά και τα επιμέρους του: δικαστές, καθηγητές παν/μίου, αρχηγούς της αστυνομίας και τα ίδια τα «ανακριτικά» αστυνομικά όργανα που με τις «επιτυχίες» τους στη δίωξη του εγκλήματος αποσπούσαν βαθμούς και παράσημα!

Η ιδέα της ίδρυσης «Δικαστικής Αστυνομίας», η τόσο παλιά και μηδέποτε εγκαταλειφθείσα, τουλάχιστον από ορισμένους θεω-

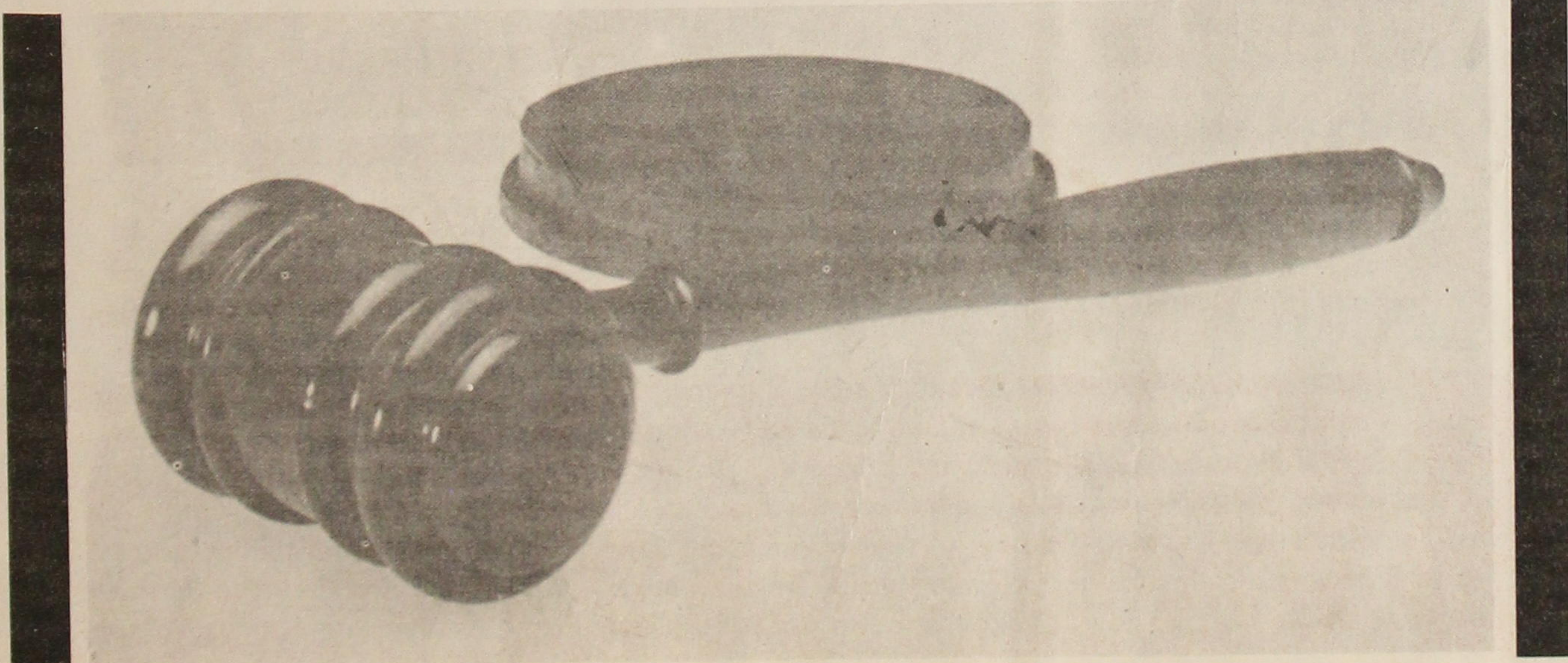

ρητικούς του δικαίου, επανήλθε σχεπικά πρόσφατα στο προσκήνιο. Σχεπικές συζητήσεις άρχισαν επί υπουργίας Γ.Α. Μαγκάκη, ο οποίος υποσχέθηκε τότε, ότι η δημιουργία της είναι πλέον θέμα χρόνου, το ζήτημα όμως πάγωσε, παρά την οργάνωση εκπαιδευτικού προγράμματος για άνδρες της ΕΛ.ΑΣ., οι οποίοι θα επάνδρωναν τη νέα Υπηρεσία, μετά από τις έντονες αντιδράσεις των ανώτερων κυρίως στελεχών της ΕΛ.ΑΣ., που διείδαν κίνδυνο απώλειας των προνομίων της υπηρεσίας της οποίας προϊστάτο, αφού η υπό ίδρυση «Δικαστική Αστυνομία» θα υποβίβαζε την ΕΛ.ΑΣ. σε μια απλή (διοικητική) αστυνομία τάξης, με ανακείμενο περίπου παρόμοιο με αυτό της «Δημοτικής Αστυνομίας». Μέχρι που η συνέχιση των καταγγελιών για

βασανισμούς, αρκετές απ' τις οποίες ήρθαν στη δημοσιότητα τα τελευταία χρόνια, οδήγησε στις εξαγγελίες του νυν υπουργού της Δικαιοσύνης για ίδρυση της περιφημής μας «Δικαστικής Αστυνομίας».

Παρόν μας είναι «άγνωστο» το πλαίσιο της συζητήσεως που διεξάγεται στους κόλπους της επιτροπής που συστάθηκε για την κατάρτιση σχετικού νομοσχεδίου, εντούτοις μπορούμε να επιχειρήσουμε μια αναφορά στις θέσεις-προτάσεις που έχει τη δυνατότητα να υιοθετήσει ως προς το περιεχόμενο, την οργανική ένταξη και τον εν γένει λειτουργικό ρόλο της νέας υπό ίδρυση Υπηρεσίας: η μια πιθανή λύση που μπορεί να δοθεί είναι ο διαχωρισμός κάποιων αστυνομικών οργάνων από το σώμα της ΕΛ.ΑΣ. και η απλή οργανική ένταξή τους σε μια αυτοτελή Υπηρεσία υπαγόμενη στο δικαστικό σώμα*. Αυτού του είδους η Δικαστική Αστυνομία, με τις ίδιες λειτουργικές αρμοδιότητες της σημερινής «Ασφάλειας» και την ίδια διαρθρωτική δομή (: τομείς καταδίωξης του εγκλήματος ανάλογα με ορισμένο είδος εγκλημάτων λ.χ. τομέας εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας, τομέας καταδίωξης της οικονομικής εγκληματικότητας κλπ.) θα διαφοροποιείται μόνο ως προς την επιστημονική, εγκληματολογική κατάρτιση και ειδίκευση των στελεχών της αφενός, και ως προς την υπαγωγή και διοικητική ένταξή της στο υπουργείο Δικαιοσύνης αφετέρου.

Στην περίπτωση αυτή βέβαια δεν πρόκειται να υπάρξει καμία ουσιαστική διαφορά, από την πλευρά της προστασίας των υποκειμένων σε αστυνομική ανάκριση, παρότι προβάλλεται από ορισμένους η άποψη, ότι η ένταξη

ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΕΣ ΒΑΣΕΙΣ ΜΕΤΑ ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΟΥ «ΨΥΧΡΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ»

Η εποχή που διανύουμε σηματοδοτεί τη διαδικασία αναδιάρθρωσης του συστήματος κυριαρχίας σε παγκόσμιο επίπεδο. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '80 το σοβιετικό μοντέλο κατέρρευσε, ο «κίνδυνος εξ ανατολών» αυτοεξαλείφτηκε, οι μέχρητες προσδιορισμένοι με ακρίβεια ρόλοι ανατράπηκαν, η εποχή του ψυχρού πολέμου και των παλιών διαχωρισμών τελείωσε.

Υπό το πρίσμα αυτών των αλλαγών, ο ρόλος των αμερικανικών βάσεων ανά την υφήλιο εξελίσσεται. Στη δεκαετία του '50, όταν άρχισε η εγκατάστασή τους σ' εδάφη έξω από το αμερικανικό, ο ρόλος τους ήταν κύρια η εξυπηρέτηση της πολιτικής που εγκαινιάστηκε από τον Τρούμαν. Η πολιτική αυτή, γνωστή σαν «πολιτική της ανάσχεσης», σπριζόνταν στην κλασική ιδεολογία της «προστασίας των ελεύθερων χωρών» από τον κομμουνισμό —γνωστά επιχειρήματα στα οποία βασίζονταν ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός μέχρι πρότινος— και στόχευε στον περιορισμό της «σοβιετικής επεκτατικότητας» με την πολιορκία των συνόρων της ΕΣΣΔ από αμερικανικές δυνάμεις. Σήμερα, το θάψιμο του ψυχρού πολέμου, το ξεπέρασμα όλων των αντιθέσεων και η σύγκλιση για τη δημιουργία ενός οικουμενικού μοντέλου κυριαρχίας επισφραγίζεται από δηλώσεις του τύπου «στην Ευρώπη δεν υπάρχει πλέον απειλή» (Περλ — Ένα από τα γεράκια του Πενταγώνου, άνοιξη 1989).

Η προσοχή των δυο υπερδυνάμεων επικεντρώνεται, τώρα πια, σε άλλες περιοχές ζωτικού ενδιαφέροντος που καθορίζονται από τα σημερινά στρατηγικά και οικονομικά συμφέροντα. Και εννοούμε κυρίως τη Μέση Ανατολή, στην οποία: τα μεν οι

οικονομικά συμφέροντα είναι προφανές, βέβαια, ότι αφορούν το πετρέλαιο της περιοχής σαν κύρια πηγή ενέργειας, τα δε στρατηγικά υπαγορεύονται από την συνεχή άνοδο του θρησκευτικού φανατισμού του αραβικού κόσμου, που πρέπει να τεθεί υπό έλεγχο για την εξασφάλιση της εκεί πολιτικής σταθερότητας, μιας και το θεοκρατικό κράτος που (αντι)προτείνει ο ισλαμισμός, σαν μορφή κρατικής οργάνωσης, με το ισχυρό λαϊκό έρσιμα που αυτός διαθέτει, αποτελεί ένα είδος ανταγωνιστικής ιδεολογίας —έστω και χωρίς δυνατότητα σοβαρής απειλής— ως προς το κρατικό μοντέλο του νεοφιλελευθερισμού που τείνει να επικρατήσει παγκόσμια. Η στροφή αυτή ενδιαφέροντος γίνεται σαφής στην οδηγία της κυβέρνησης Μπους προς τους στρατιωτικούς για τον αμυντικό σχεδιασμό των ΗΠΑ, που αφορά την περίοδο 1992-1997 και στην οποία υπογραμμίζεται ότι: α) η απειλή αιφνιδιαστικής επίθεσης μεταξύ NATO και συμφώνου της Βαρσοβίας πρέπει ν' απαλειφθεί, β) επιβάλλεται η εντατικοποίηση των ερευνών σε τομείς που υστερούν οι σύμμαχοί τους, δηλαδή αυτούς της προχωρημένης στρατιωτικής τεχνολογίας που αφορούν την εκμετάλλευση του διαστήματος και την προστασία των θαλάσσιων γραμμών επικοινωνιών και γ) το αμερικάνικο ενδιαφέρον πρέπει να εστιαστεί στην προστασία των συμφερόντων των ΗΠΑ στις χώρες από τις οποίες διενεργούνται εισαγωγές καυσίμων, με προτεραιότητα τη Μ. Ανατολή.

Είναι πασιφανές ότι η οδηγία Μπους που εκδόθηκε το Γενάρη του '90, προκαθίζει τη συμφωνία που υπογράφηκε με το ελληνικό κράτος λίγους μήνες αργότερα και προσδιορίζει σαφώς την περιοχή ενδιαφέροντος, την Κρήτη.

Η ΝΕΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

Ανανεώθηκε λοιπόν το καθεστώς των βάσεων με την υπογραφή της νέας συμφωνίας στις 8 Ιούλη και η οποία επισφραγίζει αυτό που από το '72 είχε δηλώσει ο τότε υπουργός εξωτερικών των ΗΠΑ Χένρι Κίσινγκερ: «Μπορεί ν' αποχωρήσουμε από πολλά σημεία του κόσμου, όμως από την Κρήτη δεν πρόκειται να φύγουμε ούτε με πόλεμο».

Συγκεντρώνονται έτσι στις βάσεις της Κρήτης οι μείζονες επιχειρησιακές δραστηριότητες των ΗΠΑ, αφού πληρούν όλες τις προϋποθέσεις για την κάλυψη των αναγκών της αμερικανικής πολιτικής: έχουν άμεση πρόσβαση στη Μ. Ανατολή, ελέγχουν τις θαλάσσιες γραμμές επικοινωνιών και είναι ασφαλείς, μιας και η Κρήτη από μόνη της αποτελεί ένα «αβύθιστο αεροπλανοφόρο». Αλλά η συνεισφορά της Κρήτης είναι καθοριστικής σημασίας για τα σχέδια των ΗΠΑ για έναν επιπρόσθετο λόγο: οι εγκαταστάσεις τηλεπικοινωνιών στη βάση του Ηρακλείου κατατάσσονται στις σπουδαιότερες, γιατί παρέχουν τη δυνατότητα ηλεκτρονικών παρεμβολών, υποκλοπών και ηλεκτρονικής κατασκοπείας στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου.

Η υπογραφή της συμφωνίας συνοδεύτηκε από θριαμβολογίες από την κυβέρνηση Μπυσσάκη, που εορτάζονταν στα εξής σημεία: «πλήρης διασφάλιση των εθνικών συμφερόντων, κατοχύρωση των κυριαρχικών δικαιωμάτων, πολλαπλασιασμός της αμυντικής ικανότητας και εξασφάλιση της μη χρησιμοποίησης των βάσεων σε περίπτωση εμπλοκής των ΗΠΑ στην Μ. Ανατολή». Οι απαντήσεις —διαψεύσεις αυτών των πανηγυρισμών προκύπτουν μέσα από το ίδιο το κείμενο της συμφωνίας, αλλά κι από τις μετέπειτα εξελίξεις. Για του λόγου το αληθές, αναφέρουμε ενδεικτικά μερικές απ' αυτές: ορισμένοι χώροι μέσα στις 9... προσδιορίζονται σαν απόρρητοι από τους αμερικανούς —τέτοιοι είναι το κρυπτογραφικό κέντρο και η τράπεζα πληροφοριών (...)— και δεν είναι προσπελάσιμοι από ελληνικής πλευράς, για την ακρίβεια, η είσοδος τους είναι απαγορευμένη μετά την υπογραφή της συμφωνίας ο Μπους διαβεβαίωσε γραπτά τον Οζάλ ότι σε καμιά περίπτωση (αυτή) δεν έχει την παραμικρή αιχμή εναντίον της Τουρκίας τα 62 αεροσκάφη που δίνονται από τις ΗΠΑ σαν «βοήθεια» προς την Ελλάδα είναι πεπαιγμένοι υλικό των αμερικανικών ενόπλων δυνάμεων, που έχουν πλέον αποσυρθεί κι ο εκσυγχρονισμός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός τους θα κοστίσει άλλη μια αγορά του αιώνα: στην εν εξελίξει κρίση στον περσικό κόλπο χρησιμοποιήθηκε η αεροπορική βάση της Σούδας. Παρεπιπόντως, οι βάσεις υδροδοτούνται δωρεάν σε μια περιοχή που μαστίζεται από λειψυδρία και σε μια εποχή που οι μισοθυστήρητοι καλούνται να πληρώσουν 300% αύξηση στο νερό.

Όσο για την ανηπολίτευση (ΠΑΣΟΚ-ΣΥΝ), ανίκανη να καταλάβει τις δρομολογούμενες εξελίξεις παγκόσμια, χαρακτηρίσε το κείμενο της συμφωνίας «άλλων εποχών» τοποθετώντας το στην ψυχροπολεμική περίοδο. Φυσικά, τα παράπονα τους επικεντρώθηκαν στη «μη διασφάλιση της εθνικής ανεξαρτησίας». Σήμερα, που η καλάρωση των κρατικών συνόρων, με προοπτική την κατάργησή τους (βλ. ενοποίηση κρατών-μελών της ΕΟΚ) είναι επιλογή της ίδιας της εξουσίας, που οι καίριες αποφάσεις (σε πολιτικό, οικονομικό και νομοθε-

τικό επίπεδο) παίρνονται όχι από εθνικές κυβερνήσεις αλλά από διακρατικούς οργανισμούς, που η διεθνοποίηση κράτους και κεφαλαίου ολοκληρώνεται σε παγκόσμια κλίμακα, εξακολουθούμε ν' ακούμε μυθολογίες με ρήσεις και αντιρρήσεις περί «εθνικής ανεξαρτησίας».

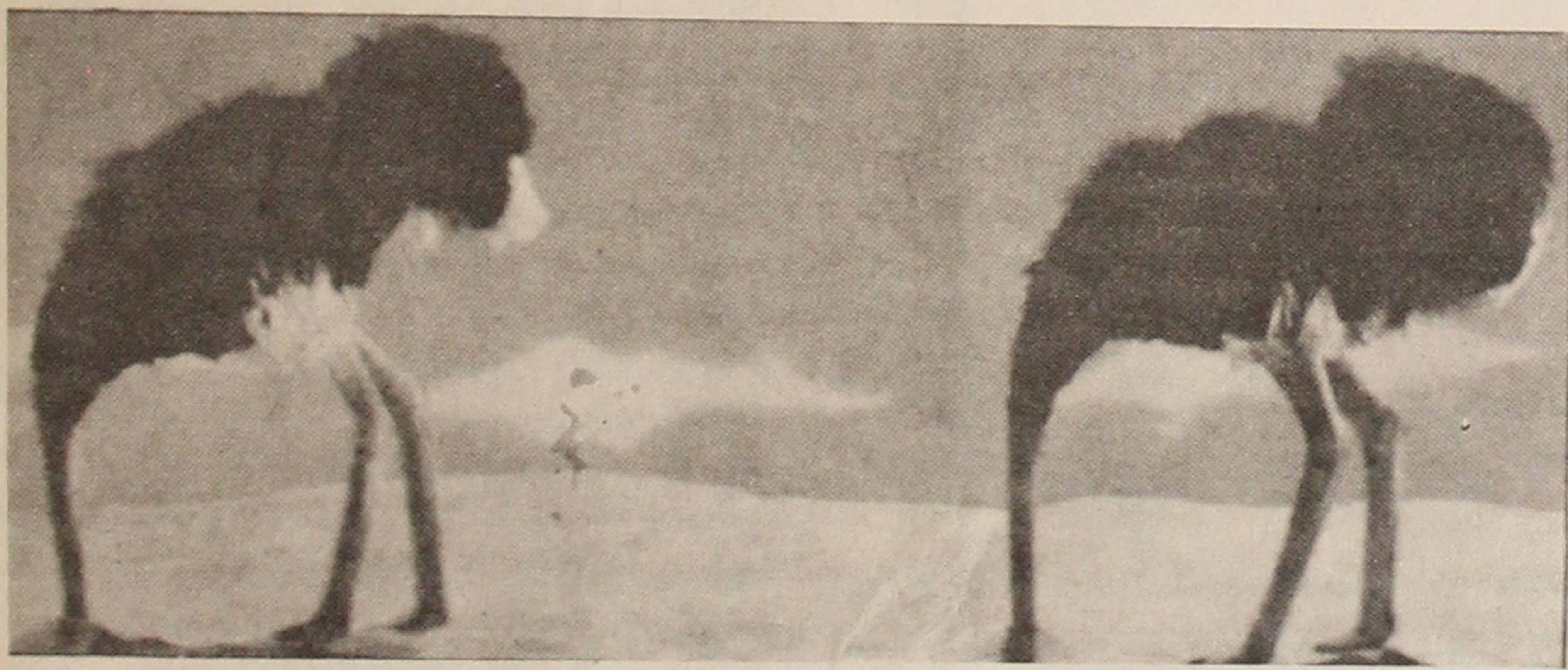
Όλα αυτά βέβαια ήταν αναμενόμενα. Η υποδοχή όμως που επιφύλασσε ο κόσμος των Χανίων στη νέα συμφωνία για τις βάσεις ήταν διαφορετική, όπως ξέρουμε (συγκρούσεις του κόσμου με τα ΜΑΤ, κάψιμο του κηπίου που στεγάζει τη νομαρχία και τα δικαστήρια, επιθέσεις στην αστυνομική διεύθυνση Χανίων...). Αξίζει να σταθούμε λίγο στις δηλώσεις Παπανδρέου-Μπυσσάκη, που ακολούθησαν τα επεισόδια.

Ο μεν Παπανδρέου αποδίδοντας ευθύνες στην αστυνομία επέστησε την προσοχή της κυβέρνησης, γιατί «το επόμενο βήμα παίρνει τη μορφή ολοκληρωτισμού». Τι μπορεί να πει κανείς; Τα ράσα, φυσικά, δεν κάνουν τον παπά. Αναδεικνύοντας τον πολιτικό χαμαιλεοντισμό σε μια από τις πιο πετυχημένες εκδοχές του, δε διστάζει να οικειοποιηθεί ριζοσπαστικές θέσεις και να δικαιολογήσει ως ένα βαθμό δυναμικές πρακτικές στην προσπάθειά του να φρεσκάσει το αριστερό του προφίλ προκειμένου να ξανακερδίσει τις χαμένες ψήφους.

Ο δε Μπυσσάκης δήλωσε ότι «άσχετα από το αν η κατάληψη της νομαρχίας ονομάστηκε ειρηνική από τους οργανωτές της, ωστόσο ήταν κατάληψη» (κι αυτό είναι που έχει σημασία) επιβραβεύοντας την στάση της αστυνομίας. Η δήλωση αυτή έρχεται να προστεθεί σε μια σειρά από άλλες δηλώσεις και από μέτρα (ασφαλιστικά ταμεία, προβληματικές, εκπαίδευση, αστυνομία...) που εσπευσμένα και σωρηδόν παίρνονται, στα πλαίσια της επιτάχυνσης της νεοφιλελευθεροποίησης του καθεστώτος και σε πλήρη αρμονία με τις επιλογές της εξουσίας παγκόσμια.

Εν τέλει, η μόνη διέξοδος από τη φερόντα των **παρωχημένων** προταγμάτων των ρεφορμιστικών - αντιιμπεριαλιστικών αγώνων, είναι η **κατανόηση** των νέων διαρθρώσεων της εξουσίας και η υιοθέτηση **δυναμικών μορφών αντίστασης** (το παράδειγμα που έδωσε ο κόσμος της Κρήτης φοράει γυαλιά σε πολλούς), στα πλαίσια ενός κοινωνικού κινήματος που θα βρίσκεται σε διαρκή σύγκρουση με το κράτος και θα 'ναι σε θέση να προκαλέσει ρήγματα στο τείχος της κοινωνικής συναίνεσης.

ΟΙ ΑΤΕΛΕΙΩΤΟΙ ΠΟΔΑΡΟΔΡΟΜΟΙ ΤΩΡΑ «ΔΙΚΑΙΩΝΟΝΤΑΙ»

Στις 30 Γενάρη 1990 ανακοινώνεται η απόφαση των ΗΠΑ να καταργήσουν μια σειρά βάσεων σ' όλο τον κόσμο, ανάμεσα στις οποίες και δυο απ' αυτές που βρίσκονται στην Ελλάδα: της Ν. Μάρκρης και του Ελληνικού. Η απόφαση αυτή προκάλεσε μούδιασμα σ' όλον αυτό τον κόσμο που συνθέτει αυτό που λέμε αναβαστικό κίνημα. Αυτό που δεν κατάφεραν να κάνουν οι ίδιοι, να «διώξουν τις βάσεις του θανάτου», το κάνουν τώρα μόνοι τους οι Αμερικάνοι καταργώντας τις για την καλύτερη εξυπηρέτηση των συμφερόντων τους, ανταποκρινόμενοι πλήρως στις αλλαγές που επιβάλλουν οι νέες συνθήκες κυριαρχίας.

Το οφθαλμοφανές στην περίπτωση αυτή είναι όπτιότοι είδους κινήματα, που

όχι μόνο στερούνται προοπτικής, που όχι μόνο δεν απειλούν τίποτα, αλλά αντίθετα είναι ακίνδυνα για το κράτος και τους θεσμούς του, αλλά αντίθετα είναι ενταγμένα μέσα σ' αυτούς, διαπραγματεύονται σ' επίπεδο εξουσίας και αποτελούν αφομοιωτικό μηχανισμό, απόλυτα λειτουργικό για τα συμφέροντα ανάπτυξης του συστήματος. Εν τη γενέσει τους καταδικάζονται στην ήττα και ο πραγματικός τους προορισμός είναι η αποσύνθεση. Κι όλος αυτός ο κόσμος, θύμα των δημοκρατικών του ψευδαισθήσεων, τελεί υπό το κράτος μιας φαντασίωσης, όταν αγωνίζεται να διώξει τις βάσεις οραματιζόμενος μια Ελλάδα «εθνικά ανεξάρτητη».

Συν. από σελ. 1

ποίηση, αποδείχτηκαν ένα ζημιογόνο πείραμα. Το πολλά υποσχόμενο «κράτος πρόνοιας» άρχισε να κλιδωνίζεται και σαν κράτος και σαν πρόνοια. Έτσι οι πιέσεις οικονομικές, πολιτικές, κοινωνικές, κάπου έπρεπε αν όχι να αναστραφούν, τουλάχιστον να σταθεροποιηθούν. Η «νέα ιδέα» για «λιγότερο κράτος» της Ν.Δ. εντάσσεται σε μια διαδικασία απεμπλοκής του κράτους απ' τη σχέση κεφαλαίου και εργασίας. Η επιχειρούμενη αποσυμπίεση των αδιεξόδων και των «φαύλων κύκλων» της «εθνικής οικονομίας» βρίσκει καταφύγιο στην ΕΟΚ και στους διεθνείς οικονομικούς οργανισμούς όπως ο κουρελιάρης βρίσκει καταφύγιο στη σπηλιά. Όλες οι αυταπάτες των επίσημων και μη μαρξιστών «πολλώ μάλα» των νεοφιλελεύθερων, συμπίπτουν στην αναβάθμιση της Ελλάδας απέναντι στον διεθνή οικονομικό χώρο, ιδιαίτερα εντός της ΕΟΚ χωρίς να σκεφτούν ούτε μιά στιγμή πως μια τέτοια αναβάθμιση δεν την θέλει ούτε ο Γερμανός στην ίδια του τη χώρα για άλλον Γερμανό, ούτε ο Γάλλος ούτε ο Άγγλος. Έτσι, ενώ πολλά λένε για το δημόσιο έλλειμμα, δεν λένε τίποτα για τον παραγωγικό και επενδυτικό τομέα. Διότι το κράτος μπορεί τυπικά να περικόψει τις δαπάνες του ή και να τις μηδενίσει, αλλά με ποιο τρόπο (εδώ δεν υπάρχει τυπικός) θα κάνει τον Έλληνα πιο παραγωγικό, πώς θα σταματήσει τις κοινωνικές εντάσεις που προκαλούν οι απότομες περικοπές των δημόσιων δαπανών για να δημιουργηθεί επενδυτικό κλίμα; Διότι ναι μεν το κεφάλαιο επιδιώκει «το μεγαλύτερο δυνατό κέρδος με το λιγότερο δυνατό κόστος», αλλά ιδιαίτερα για τον Έλληνα εργαζόμενο (κρατικοποιημένο κατά 70% και μονιμοποιημένο) αυτό απαντάται με την «ψηλότερη δυνατόν αμοιβή για την μικρότερη δυνατόν εργασία». Δεν είναι δα και τόσο παράξενος «ο φαύλος κύκλος της εθνικής οικονομίας», αφού κάθε φορά που οι οικονομολόγοι μπαίνουν στον τομέα της παραγωγής και της παραγωγικότητας, ανακαλύπτουν κάποιες «περιέργες» και καθόλου οικονομικές σημασίες, όπως τεμπελιά, εγωισμός, ανατολίτικη νοοτροπία, φιλότιμο, δαιμόνιο κλπ. Σημασίες που χρησιμοποιούνται ανάλογα με το κατά πώς βολεύει την ανάλυση και το σκοπό της ανάλυσης.

Ας αφήσουμε όμως τις απάτες και τις αυταπάτες της εξουσίας που ζητά να «ντυθεί ευρωπαϊκά» ενώ περιφέρεται με «φύλλο συκής» και ας επισημάνουμε τη σημασία της νεοφιλελεύθερης επίθεσης.

Αυτό που επιχειρείται σήμερα είναι μια προφανής αναδιανομή του εθνικού προϊόντος

προς όφελος του ιδιωτικού κεφαλαίου. Φυσικά αυτό έχει να κάνει με την παγκόσμια κατεύθυνση που δίνει σήμερα το σύστημα στην οικονομία. Η κατεύθυνση αυτή (επιταγές ΗΠΙΑ-ΕΟΚ) όμως για την Ελλάδα έρχεται να επιχειρηθεί μέσα σ' ένα έντονο κλίμα που δεν αντανάκλα παρά την γενικευμένη «αγκύλωση» και «καθυστέρηση» του «εθνικού» κεφαλαίου έναντι των διεθνών εξελίξεων (τεχνολογική κυριαρχία). Ο ξεκάθαρος και **βίαιος** τρόπος με τον οποίο επιχειρείται αυτή η αλλαγή πλεύσης βρίσκεται αναμείωτος με τις ισχυρές δομές και «συνήθειες» που είχαν κρυσταλλωθεί μέσα στην ελληνική κοινωνία και για την οποία συνηγόρησαν στο παρελθόν **όλοι** αυτοί που τώρα προσπαθούν να βρουν ή να προτείνουν τη «μαγική λύση».

Η επίθεση στα «κεκτημένα» δεν είναι όμως μόνο οικονομική επίθεση. Είναι μια συνολική επίθεση ενάντια σε νοοτροπίες, θεσμούς, αξίες και δομές της ελληνικής κοινωνίας. Είναι μ' άλλα λόγια επίθεση «νέων» αξιών, **αυστηρών** και **πειθαρχημένων** αξιών. Όταν ο Μπτσότακης έλεγε πως «η αστυνομία είναι το κράτος» δεν απευθυνόταν μόνο στους «ταραχοποιούς» της κοινωνικής «γαλήνης» για τους οποίους εξάλλου επιφύλαξε και επιφυλάσσει πολλές ακόμη εκπλήξεις, αλλά απευθύνονταν ταυτόχρονα σε πολύ πλατύτερα στρώματα. Όχι για να τους τρομοκρατήσει, π κάνουν άλλωστε, αλλά για να τους υποδείξει πώς πρέπει να συμπεριφέρονται: γι' αυτό αμέσως συμπλήρωσε: «πρέπει να ανακτηθεί ο σεβασμός στους νόμους και το κύρος του κράτους».

Αυτό λοιπόν που πρέπει να αλλάξει είναι η κοινωνιολογική συμπεριφορά του Έλληνα. Σε κανένα απ' τα μέχρι τώρα προτεινόμενα μέτρα δεν λείπει η επίθεση σ' αυτή τη συμπεριφορά.

Οι επιλογές των κυρίαρχων προσπαθούν να μεταβολίσουν και να ορθολογικοποιήσουν την κοινωνία έτσι ώστε να περάσει απ' τον «λήθαργο και την παθητικότητα» της κρατικής επιδότησης στο «ξύπνημα και τη δραστηριοποίηση» της ιδιωτικής ανασφάλειας. Είναι το «ξύπνημα» που έρχεται να συζεύξει την τεχνολογική κυριαρχία των εξουσιαστών με την τεχνολογική πειθαρχία των εξουσιαζομένων (τα ρομπότ δεν είναι απλά οικονομικό μέγεθος, είναι κύρια κοινωνικό). Για τους διαχειριστές του κράτους, συν-(αντι)-πολιτευόμενους, το παιχνίδι παίζεται εφ' όλης της ύλης, το ζητούμενο είναι το περιεχόμενο και το μέγεθος της ήδη εκδηλούμενης κοινωνικής αντίδρασης.

● Η τετραλογία των «νέων ιδεών»

ΠΑΙΔΕΙΑ

Τα μέτρα για την δημόσια εκπαίδευση έχουν να κάνουν στην πρώτη αυτή φάση με τον **κανονισμό** λειτουργίας των σχολείων και φυσικά αναμένεται να ακολουθήσει η δεύτερη φάση που θα έχει να κάνει με το καθ' εαυτό περιεχόμενο της μόρφωσης.

Θα μείνουμε στον κανονισμό λειτουργίας που έχει να κάνει με τη **συμπεριφορά** του μαθητόκοσμου, που με τα μέτρα που πάρθηκαν υποδηλώνεται, αν μη τι άλλο, πως η συμπεριφορά αυτή είναι ίσης ή/και παραπάνω σημασίας με τους άμεσους και στενούς σκοπούς του εκπαιδευτικού συστήματος. Παρενθετικά οι σκοποί δεν είναι άλλοι απ' την παραγωγή και αναπαραγωγή ανθρώπων **ικανών** να στελεχώσουν τους μηχανισμούς του καπιταλιστικού συστήματος. Αυτό με τη σειρά του προϋποθέτει τον **έλεγχο** της **απόδοσης** του μαθητή, μέσω του οποίου **μετράται** το ποσοστό **αφομοίωσης** της παρεχόμενης **αστικής γνώσης**.

Η **αποτελεσματικότητα** του **ελέγχου** πάνω στη **συμπεριφορά** και την **απόδοση** αποτελούν το μεγαλύτερο βάσανο του σημερινού εκπαιδευτικού συστήματος. Κοινή διαπίστωση όλων των επίσημων φορέων της εκπαιδευτικής κοινότητας, από καθηγητές και μαθητές μέχρι γονείς, πολιτικούς κλπ., είναι πως στην εκπαίδευση επικρατεί μια επικίνδυνη και διαλυτική χαλαρότητα. Η αποσύνθεση της ιεραρχικής διάρθρωσης του σχολείου και η χαλάρωση της συνεκακότητάς της μέσα απ' την αδιαφορία ή/και την υπόρρητη αντίσταση του μαθητή στα σχολικά δρώμενα, ήταν αποτέλεσμα όχι τόσο της κριτικής αμφισβήτησης της σημασίας της μόρφωσης ή της καθηγητικής αυθεντίας, αλλά αποτέλεσμα της **λειτουργικής αδρανοποίησής** τους. Αυτό είχε να κάνει από την μια με την «προσπάθεια χωρίς αντίκρουσμα» και την πρόωρη παραίτηση του μαθητή απ' τον εκπαιδευτικό ανταγωνισμό και από την άλλη με την «κοινωνικοποίησή» του.

Η κλειστή σχέση σχολείο-σπίτι-φροντιστήριο διαρρήχθηκε από τη μεγάλη μάζα των μαθητών με τρόπο επικίνδυνο, έτσι που τα **εξω-σχολικά πρότυπα συμπεριφοράς** (τηλεόραση - γήπεδο κλπ.) να αντικαθιστούν ολοένα και περισσότερο αυ-

τά της **κλειστής σχολικής ζωής**. Είναι ενδεικτική η αύξηση της εφηβικής «εγκληματικότητας» όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά σ' ολόκληρη την Ευρώπη.

Τα νέα μέτρα δείχνουν πως το «πράγμα» κάπου έφτασε στο όριό του. Διότι εν τέλει η αυξημένη απόδοση πάνω στην παρεχόμενη μόρφωση εξασφάλιζε και μια «αποδοκτική» συμπεριφορά, δηλαδή μια **δυναμική** παρουσία μέσα στην καπιταλιστική παραγωγή, αλλά αυτό είχε να κάνει με μια μειοψηφία που «απέδιδε» και που κατέληγε στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, μέσα στα οποία φυσικά αναπαράγονταν το ίδιο περίπου φαινόμενο, αλλά σε μικρότερη κλίμακα. Οι φοιτητές είναι σήμερα πιο πειθαρχημένοι απ' τους μαθητές.

Τι γίνονταν όμως με τη μεγάλη μάζα των μαθητών που «δεν απέδιδε»;

Η αμφιμονοσήμαντη σχέση ανάμεσα στη συμπεριφορά και την απόδοση αντανακλούσε τη σχέση ανάμεσα στον «σπασί-κλα» και τον «χουλιγκάνο», που σήμαινε ότι ήταν όχι μόνο αντίστροφη αλλά και αντίθετη. Προς κατανόηση παραθέτουμε το σχήμα:

απόδοση: καλή ↔ συνετή : συμπεριφορά
κακή ↔ μη-συνετή

Τα νέα μέτρα έρχονται να σπάσουν αυτή τη σχέση προκειμένου να επαναφέ-

λπιστική κατάσταση - αυτοβιογραφικό του μαθητή).

Στα νέα αυτά μέτρα οι αντιδράσεις ήταν από κοντόφθαλμες έως ηλίθιες, διότι αυτό που εν τέλει προτάσσεται δεν είναι ο αυταρχισμός, αλλά ένας συνταγμακτότατος **«βελούδινος ολοκληρωτισμός»**. Διότι αν τα μέτρα ήταν αυταρχικά με τη στενή έννοια, πώς εξηγείται η κατάργηση της α-ποβολής;

Και επειδή πολύς λόγος έγινε για τον εκκλησιασμό και τη σημαία, όταν ο καθηγητής ορκίζεται, δεν ορκίζεται ταυτόχρονα και στη διάταξη του άρθρου 16 του συντάγματος που λέει ότι αποστολή του σχολείου είναι να διαμορφώσει την εθνική και θρησκευτική συνείδηση των νέων; Ποιος μαθητής ή καθηγητής εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων έχει σήμερα το σθένος να πει ότι δεν πιστεύει σε πατρίδες και θρησκείες; Όταν απ' τους παπάδες μέχρι τους Σαββόπουλους (παλιά και νέα ορθοδοξία) έμπαινε το ζήτημα της «εθνικής ταυτότητας», ποια σοβαρή απάντηση δόθηκε απ' όλους τους «φωνασκούντες» των «προοδευτικών δυνάμεων»;

Όσον αφορά τώρα το αυτοβιογραφικό του μαθητή, ποια «προοδευτική δύναμη» δεν έχει αυτοβιογραφικό για το μέλος της; ή για την εμφάνιση, ποιος θέλει στο χώρο του «καρφιά και σκουλαρίκια»;

Ο καυγάς είναι για το πάπλωμα, διότι το ζήτημά τους δεν είναι ότι ελέγχεται η συμπεριφορά της νεολαίας, αλλά ποιος θα την ελέγχει. Οι δεξιόι λένε ο παπάς του ουρανού, οι αριστεροί λένε ο παπάς του «κομμουνιστικού μανιφέστου».

Το κράτος σήμερα επιχειρεί μια έντονη και ανταγωνιστική επανεισκήνωση των σχέσεων και των αξιών στο σχολείο τοποθετώντας το πρόβλημα της εκπαίδευσης στη βάση του γενικευμένου ελέγχου. Η μαθητική κοινότητα αν δεν απαντήσει απ' την αρχή και συνολικά, διότι έτσι της επιτίθενται, τότε η ήττα της θα είναι η συνολική ήττα της γενιάς της απέναντι στο κράτος.

ρουν το εκπαιδευτικό σύστημα στους λειτουργικούς του σκοπούς. Αυτό γίνεται με το εγχείρημα να **ανεξαρτητοποιηθεί δραστικά** η συμπεριφορά απ' την απόδοση. Δηλαδή αποδίδει δεν αποδίδει ο μαθητής **πρέπει** να βγει απ' το σχολείο με ένα **καθορισμένο επίπεδο αξιών**, τις οποίες οφείλει να **αφομοιώσει** και να **εφαρμόσει στα μέγιστα** εντός και εκτός του σχολείου (μέτρα εξωσχολικής συμπεριφοράς - πόιντ σύστημα κατά το γερμανικό πρότυπο). Η επιτακτικότητα της «μεταρρύθμισης» της συμπεριφοράς μεταφέρει την εξουσία-αρμοδιότητα των καθηγητών στα χέρια του υπουργού, έτσι αντί για εγκύκλιο έχουμε προεδρικό διάταγμα (σημαία - εκκλησιασμός). Η βελτιστοποίηση της αφομοίωσης των αξιών αυτών που θα καθορίζουν και τη συμπεριφορά απαιτούν και ορισμένου τύπου «πληροφορίες», ούτως ώστε ο καθηγητής να **μην συγχέει** την απόδοση με τη συμπεριφορά (κοινωνικοπο-

Η ήττα των καθηγητών ήττα της συντεχνίας

Τα μέτρα αυτά που αφορούν προς το παρόν την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, έρχονται να προστεθούν στα μέτρα κατά των εκπαιδευτικών μετά την ήττα της απεργίας τους, τον Ιούνιο του '90. Μια ήττα, που ήταν καθοριστικής σημασίας, όχι επειδή οι καθηγητές γύρισαν στις αίθουσες, αλλά γιατί ούτε για μια στιγμή δεν ξεπέρασαν τον θεσμικό τους ρόλο. Έτσι, τώρα που η εξουσία μπαίνει στην ουσία του ζητήματος, οι αποσπασματικές και σπασμωδικές κριτικές, φανερώνουν με τρόπο τραγικό τα όρια της συντεχνιακής λογικής και θεώρησης. Όταν οι καθηγητές απεργούσαν σε μια προσπάθεια να βελτώσουν τη θέση τους, θεσμικά και οικονομικά, στο εκπαιδευτικό σύστημα, δεν επιχειρήσαν να κάνουν καμιά ουσιαστική κριτική στο ίδιο το σύστημα. Άφησαν ουσιαστικά απ' έξω τους μαθητές, έστω κι αν τυπικά τους επικαλούνταν και βρέθηκαν αντιμέτωποι με τους συλλόγους γονέων και κηδεμόνων και με το κράτος. Η αγασθή σύμπτωση του Συνασπισμού με τους απεργόσπαστικούς μηχανισμούς της δεξιάς και η πολιτική στείριότητα του ΠΑΣΟΚ δεν άφησαν περιθώρια για καμιά πολιτικάντικη συμπαράσταση. Κάναν απεργία σε περίοδο εξετάσεων και δεν διανοήθηκαν ούτε στιγμή να κάνουν κριτική στις εξετάσεις, στην εντατικοποίηση και στην εκπαίδευση της ολοκληρωτικής τεχνοεπιστήμης. Ούτε κουβέντα για τους αυτόχειρες μαθητές-μαθήτριες, ούτε καν μια στάση εργασίας.

Όταν τα βρήκαν σκούρα με την απειλή της επιστράτευσης, προσπαθούσαν να βρουν διαύλους νομιμότητας και συνταγματικότητας της απεργίας, καταλήγοντας έτσι απ' την γραφειοκρατική αγκαλιά της ΟΛΜΕ στην γραφειοκρατική αγκαλιά της ΑΔΕΔΥ. Χωρίς καμιά επεξεργασία για τις μεταβολές στο σύγχρονο κόσμο (συντεχνιακός γαλλικός Μάης του '89) βρέθηκαν διασπασμένοι απ' την συντεχνιακή διεκδίκηση και δεν μπόρεσαν έγκαιρα να δουν, ότι η εξουσία με τις επιλογές της έχει βάλει σκοπό και στόχο όχι

τόσο να σταματήσει τις διεκδικήσεις αλλά να διαλύσει το ιδεολογικό νεφέλωμα της συντεχνιακής λογικής. Διότι η ελαστικότητα του «κράτους πρόνοιας» να ικανοποιεί τα συντεχνιακά αιτήματα έχει φτάσει στα όριά της. Η στρατηγική της επίθεσης του «φιλελεύθερου κράτους» είναι συνολική και χτυπάει όλες τις πόρτες για να αρπάξει ο «ιδιώτης» το χρήμα που χρειάζεται.

Έτσι χωρίς καμιά ουσιαστική κριτική ο διαιρεμένος-διαχωρισμένος κόσμος της εκπαίδευσης βρέθηκε διαιρεμένος και μέσα στους ίδιους τους κόλπους του (γονείς-μαθητές-καθηγητές), διεκδικώντας μικροσυμφέροντα μέσα σ' ένα γενικευμένο χάλι.

Το κράτος πρόταξε τον εκσυγχρονισμό με τη γενική αποδόμηση του κεϋνσιανού κράτους, επιχειρώντας μια φιλελεύθερη αναδιάρθρωση. Οι καθηγητές είπαν «ναι στον εκσυγχρονισμό αλλά όχι πάνω μας», χωρίς να βλέπουν ή χωρίς να θέλουν να δουν ότι λέγοντας «ναι» έλεγαν και «πάνω τους». Όποιος λέει «ναι» επί της αρχής, να περιμένει και τη συνέχεια...

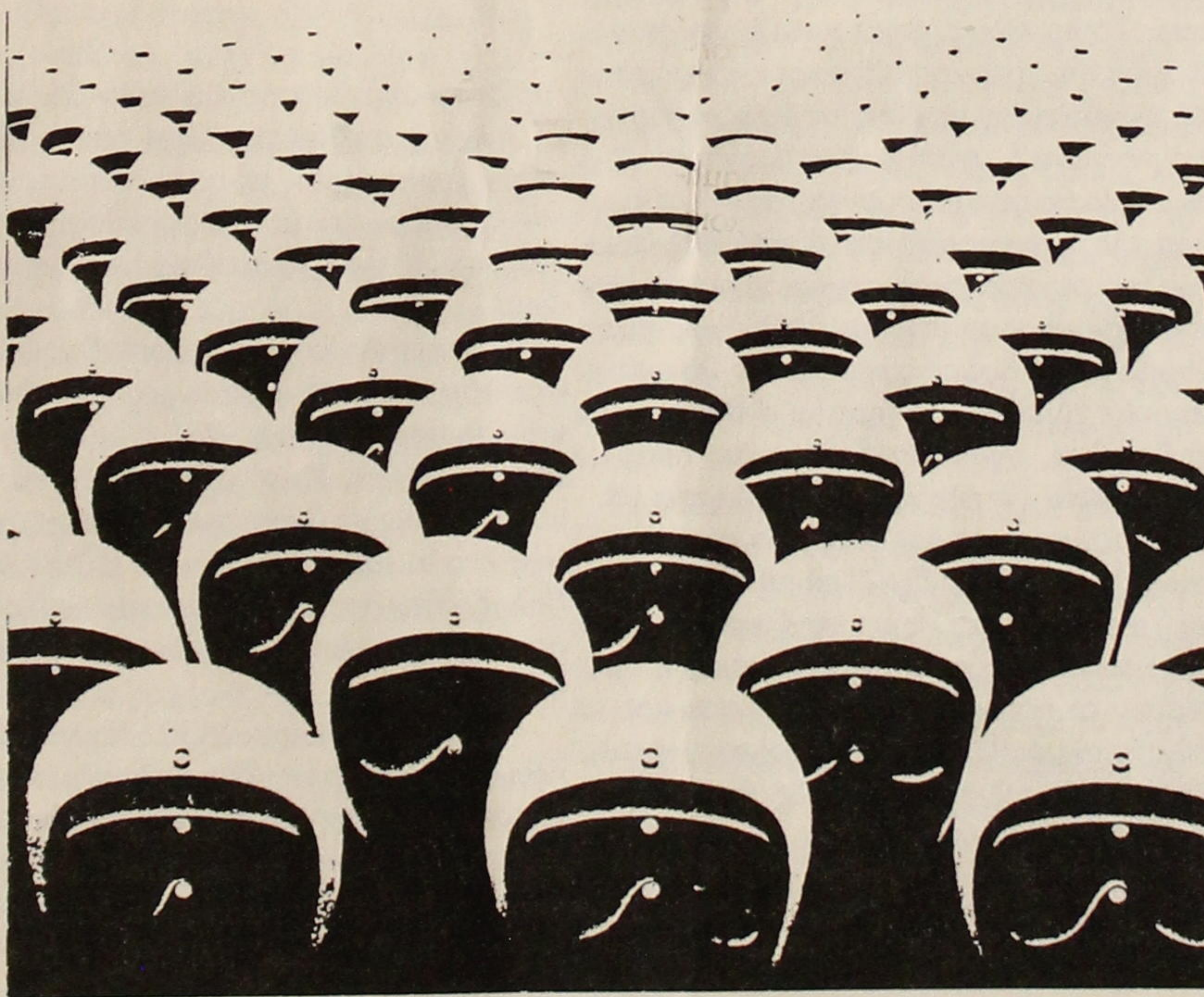
Έτσι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, καταργήθηκαν τα μεταλυκειακά και φυσικά και οι καθηγητές που (υπο)-απασχολούνταν σ' αυτά, καταργήθηκε και η επιτηρίδα, διότι ο καθηγητής που βγήκε το '80 από το πανεπιστήμιο και πάει σήμερα να διδάξει, έρχεται αντιμέτωπος αμέσως με το αν ξέρει πια να διδάξει τις σύγχρονες ανάγκες του συστήματος. Ταυτόχρονα για να ασφαλιστεί περισσότερο το κράτος από τις «παρεκκλίσεις», δημιούργησε τον απεργόσπαστικό μηχανισμό των επιτηρητών και βαθμολογητών ούτως ώστε να αποπληστούν οι καθηγητές, αποπληρώνοντας το κύριο όπλο τους τον «ευαίσθητο» Ιούνιο.

Τελειώνοντας να επισημάνουμε ότι: α) καμιά μα καμιά απεργία μαθητών δεν βρήκε ποτέ συμπαράσταση από τους καθηγητές και β) τα ριζοσπαστικά αιτήματα που θα ενοποιήσουν την εκπαιδευτική κοινότητα (αν ποτέ υπάρξουν) θα έχουν λίγη (ή και καμιά) σχέση με τα οικονομικά αιτήματα. Όλο το παιχνίδι εκεί παίζεται.

σάντ και την CIA.

η) Κανόνες δημοσιογραφικής δεοντολογίας.

θ) Έκδοση ή υπό έκδοση όσοι πολιτικοί κρατούμενοι βρίσκονται σε ελληνικές φυλακές, όπως ο Φολίνι, ο Φαλκενστάιν και ο Χαμντάν.

Αυτό το τελευταίο έχει να κάνει με απόφαση που πάρθηκε στο Δουβλίνο στις 15 Ιούλη '90 από το υπουργικό συμβούλιο της ΕΟΚ και που αφορούσε «τον σχεδιασμό και τον συντονισμό της δράσης για το

άσυλο, την παράνομη μετανάστευση και την αστυνομική συνεργασία». Στο συμβούλιο αυτό που συμμετείχαν οι υπουργοί Εσωτερικών και Δημόσιας Τάξης, καθώς και η περιβόητη TREVI, αποφάσισαν τον εντονότερο έλεγχο αυτών που ζητούν άσυλο στις χώρες της ΕΟΚ, επικαλούμενοι σαν προσχηματική αιτία την καταχρηστική παραχώρηση ασυλίας στους λαθρομετανάστες του Τρίτου Κόσμου, που επικαλούνται δήθεν πολιτικούς λόγους. Φυσικά το νομοσχέδιο επεκτάθηκε και στους ευρωπαίους «λαθρομετανάστες». Έτσι το πολιτικό άσυλο τέθηκε στο εσωτερικό της ΕΟΚ κάτω απ' την καθοδήγηση των «αντι»-τρομοκρατικών σκοπιμοτήτων, αφού άσυλο για οικονομικούς λόγους για τους κατοίκους της στερείται παντός νοήματος. Αποφάσισαν λοιπόν να περιορίσουν τις αιτήσεις σε μία και μοναδική, έτσι ώστε η πρώτη απόρριψη να σημαίνει οριστική έκδοση. Επιστρέφοντας ο Κανελλόπουλος στην Ελλάδα υπογράφει την έκδοση του Φαλκενστάιν και συλλαμβάνει εκ νέου τον Φολίνι.

Όλα αυτά τα μέτρα αν τα δούμε κάτω απ' την οπτική των συνταγματικών πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων **πουθενά και κανένα μέτρο δεν καταργεί αυτά τα δικαιώματα**. Ίσως εδώ χρειάζεται να πούμε ότι οι ασκήσεις ελευθερίας σαν δικαίωμα έχουν μια διπλή σημασία. Είναι μια άρνηση και μια θέση ταυτόχρονα: ένα απαγορεύεται και ένα επιτρέπεται. Πουθενά λοιπόν σ' αυτά τα μέτρα δεν βρίσκουμε την απαγόρευση μόνη της, παντού προτάσσεται μ' ένα επιτρέπεται.

Οι όποιες κριτικές που ασκήθηκαν, ασκούνται ή θα ασκηθούν εντός και διαμέσου των ασκήσεων δικαιωμάτων και ελευθεριών, δεν είναι ούτε πρόκειται να πουν σπουδαία πράγματα στο βαθμό που νομίζουν ότι αίρονται τα δικαιώματα. Πώς λοιπόν έχουν τα πράγματα;

«Το κράτος πλέον δεν θα ανεχθεί τέτοια φαινόμενα...» Κ. Μπιστοάκης.

Νομίζουμε ότι η παραπάνω λογική τοποθετεί το πρόβλημα στην πραγματική του βάση. Μέχρι τώρα το κράτος **ανέχονταν** ορισμένες κοινωνικές συμπεριφορές και πρακτικές (π.χ. καταλήψεις σπιτιών, καταλήψεις παν/μιακών χώρων, ορισμένου τύπου καταστροφές κλπ.) φυσικά μέχρι το σημείο που θεωρούσε ότι είχαν μικρή κοινωνική βάση και συνεπώς ήταν ακίνδυνες. Η στάση αυτή του κράτους που ήταν εμφανής όσο το διαχειριζόταν το ΠΑΣΟΚ (χωρίς φυσικά να λείπουν και οι θηριωδίες), ήταν προέκταση της «κοινωνικής του πολιτικής» και αποσκοπούσε στην αφο-

«Βήματος» να προτείνει να μπει η επέτειος του Πολυτεχνείου μ' όλες της τις «εκδηλώσεις» στον κρατικό προϋπολογισμό.

Αυτό που αλλάζει λοιπόν τώρα είναι η **ανοχή** του κράτους κι όχι φυσικά η συνταγματική του νομιμότητα.

Και για να ξεμπερδεύουμε με τα πολιτικά δικαιώματα, παραθέτουμε την κριτική (εκ των έσω) του λέκτορα της Παντείου Ανδρέα Λομβέρδου, που αφορά την ίδρυση του «170».

«Το μέτρο αυτό στοχεύει, κατά τον υπουργό Δημόσιας Τάξης, στην υπερπήδηση των εμποδίων που συναντάει η προσπάθεια του πολίτη να επικοινωνήσει με τις αστυνομικές αρχές για να αναφέρει κάτι που έχει υποπέσει στην αντίληψή του, ξεπερνώντας τα εμπόδια που έως σήμερα πιθανώς να συναντούσε μέσω αρμοδίων, αναρμοδίων, αρμοδιοτέρων, συναρμοδίων κ.ο.κ.

Με ρωτήσατε αν το μέτρο του «170» είναι επιδεκτικό να προκαλεί παραβιάσεις των δημοκρατικών δικαιωμάτων. Γνώμη μου είναι πως, καταρχήν όχι. Αν εξετάσει τα ατομικά δικαιώματα και τις ελευθερίες ένα προς ένα (λόγου χάριν, ελευθερία συνδικαλισμού, προσωπική, οικονομική, πολιτική ελευθερία, άσυλο κατοικίας, φυσικός δικαστής κλπ.), θα δείτε πως κανένα από αυτά δεν συγκρούεται καταρχήν, με την εισαγωγή του «170».

Το ζήτημα όμως εξαρτάται από τις αντιδράσεις των αστυνομικών αρχών μετά την επεξεργασία των πληροφοριών. Αν, λόγου χάριν, ανδρουν τυφλά, σαν να επικάται κάθε φορά η σύλληψη ενός «τρομοκράτη», τότε ορισμένες ατομικές ελευθερίες τίθενται πράγματι σε κίνδυνο: ειδικότερα, η προστασία του ιδιωτικού βίου, το απόρρητο των επικοινωνιών, το άσυλο της κατοικίας, η αξιοπρέπεια του ανθρώπου. Και η χοντροκομμένη πολλές φορές στάση της Αστυνομίας, επιτρέπει κάποιους ανήσυχους συνειρμούς.

Γνώμη μου όμως είναι πως το ερώτημά σας ευαισθητοποιεί μια πολύ μικρή κατηγορία ανθρώπων.

Η κοινωνία μας σήμερα, στη μεγάλη της πλειοψηφία, αδιαφορεί ή συναινεί στον υπέρμετρο περιορισμό των ατομικών ελευθεριών. Προσέχτε, όχι των πολιτικών ή κοινωνικών δικαιωμάτων: αλλά των ατομικών ελευθεριών. Έτσι θα αδιαφορήσει, αν δεν συναινεί ήδη στη θέσπιση αυτού του νέου μέτρου.

Αν λοιπόν κανείς προσπαθήσει να απαντήσει, λόγου χάριν την ανακοίνωση του υπουργού Δημόσιας Τάξης, χρησιμοποιώντας έννοιες και όρους περί προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων και ελευθεριών με το ύφος των περασμένων χρόνων, πρέπει να γνωρίζει πως δεν λέει και πολλά πράγματα ή, έστω, δεν απευθύνεται σχεδόν σε κανέναν.

Η πολιτική και συγκινησιακή φόρτιση που εμπεριείχε ο λόγος περί προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων είναι πλέον, και ως προς το παρόν ίσως, παρελθόν.

Το αντικείμενο της πολιτικής επίκλησης, της συζήτησης ή και της διδασκαλίας των ατομικών ελευθεριών έχει ήδη επαναπροσδιοριστεί και ταυτόχρονα ο περί κατα-

«Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΕΙΝΑΙ ΚΡΑΤΟΣ»

Μετά τα γεγονότα στα Χανιά δόθηκε το έναυσμα για τη διάδοση των «νέων ιδεών» που αφορούν τις σχέσεις κράτους και κοινωνίας. Από και πέρα άρχισε ο χορός των εξαγγελιών γύρω απ' τα μέτρα που συμπεκνώνονται ως νόημα στη φράση «πρέπει να ανακτηθεί το κύρος του κράτους και ο σεβασμός στους νόμους». Συνεπώς, και εδώ πρέπει να δοθεί η προσοχή, οι προτεινόμενες διατάξεις **δεν καταργούν συνταγματικά δικαιώματα, αλλά προσπαθούν να τα ενισχύσουν**. Αλλά ας δούμε πρώτα τις διατάξεις και τα μέτρα καθώς και ορισμένες εφαρμογές τους.

α) Απαγορεύονται οι καταλήψεις σε δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους, που σημαίνει οι καταλήψεις σπιτιών, παν/μίων, υπουργικών γραφείων, εργοστασίων και δη προβληματικών, ανατίθενται στις αρμοδιότητες των δικαστών και των μπάτσων.

β) Οι μη-ογκώδεις πορείες των πενήντα και εκατό ατόμων περνάνε στα πεζοδρόμια για να μην εμποδίζεται η κυκλοφορία.

γ) Οι καταστροφές σε ξένα περιουσία θα αναπληρώνονται με την περιουσία των καταστροφών.

δ) Διασφάλιση του δικαιώματος της εργασίας.

ε) Ενίσχυση της αστυνομίας με τεχνικό (μηχανοργάνωση) και έμψυχο υλικό (ειδικευμένοι μπάτσοι).

στ) Ίδρυση του «170», υπηρεσία άμεσης ανάγκης για την αντιμετώπιση της «τρομοκρατίας», ένα είδος τηλεφωνικού κουκουλοφόρου.

ζ) Άμεση συνεργασία των δικαστικών αρχών με ξένες υπηρεσίες, κύρια την Μο-

μοίωσή τους. Διότι όσο αυτές οι συμπεριφορές αποκτούσαν περιθωριακά και θεσμο-φολκlorικά χαρακτηριστικά λειτουργούσαν σαν **αποσυμπεστικές διαμαρτυρίες**. Έτσι έφτασε δημοσιογράφος του

στολής λόγος έχει άλλη εμβέλεια, ειδικά στην Αθήνα.

Ως προς το συγκεκριμένο μάλιστα μέτρο, που δεν συνεπάγεται αναγκαστικά την προσβολή των ατομικών δικαιωμάτων, π θα είχε κανείς να πει αν η συμπεριφορά των αστυνομικών αρχών, εκσυγχρονιζόμενη εγκατέλειπε την αναποτελεσματική τριποκοσμική της λογική; Τίποτα, ή μάλλον τίποτα ουσιαστικό».

Γι' αυτούς λοιπόν που θέλουν να παραμείνουν ριζοσπάστες και επαναστάτες, κανένα δικαίωμα και καμιά ελευθερία δεν θα βρεθεί που να τους κατοχυρώνει, πέρα απ' αυτά που κατακτάνε μόνοι τους μέσα απ' την καθημερινή τους πάλη ενάντια στην καταπίεση και τον καταναγκασμό του κράτους και του κεφάλαιου. Ταυτόχρονα οφείλουν συνολικά κι απ' την αρχή να κριτικάρουν την αντίσταση στο κράτος, στο περιεχόμενο και στη μορφή της, διότι η αντίσταση τείνει να γίνει «περιβόνη» και ι-δεολογία σε τέτοιο βαθμό που να παίρνει τα χυδαία χαρακτηριστικά των «αντιστασιακών» της επταετίας όπου άλλοι κάναν αντίσταση στην Μπουμπουλίνας κι άλλοι στις Παρισίους και ταυτόχρονα η πλειονότητα αυτών που βρίσκονταν στην Μπουμπουλίνας βρίσκονταν περισσότερο λόγω των «έμμονων ιδεών» του κράτους παρά για τη δράση τους.

Στο κάτω-κάτω είναι προσβολή για έναν επαναστάτη να υπάρχει επειδή τον ανέχεται το κράτος.

ΕΠΕΙΓΟΝ - ΕΠΕΙΓΟΝ

Το παρόν κείμενο τελειώνει την ώρα που οι δυνάμεις των ΕΚΑΜ εισέβαλαν στα σπίτια των επωνύμων της αριστεράς. Έχοντας εκ προίμιου υπόψη τους λίβελους για την «προσβολή» που υπέστησαν, είμαστε αναγκασμένοι να τους δωρίσουμε τον

σαρκασμό μας, γιατί όταν εμείς δείχναμε το κράτος αυτοί έβλεπαν τα υπουργεία του!! **Μας καταλόγизαν τη νύχτα ενώ αυτοί είχαν μεσάνυχτα.**

«Η ενδυνάμωση της κυριαρχίας στις «περιοχές αδύνατης έντασης» όπως χαρακτηρίστικά ορίζεται η ένοπλη πάλη από τους αμερικάνους επιτελάρχες, αποσκοπεί στην αποδυνάμωση, την απομόνωση και εξόντωση των ένοπλων αγωνιστών. Αυτοματικά όμως, οι επεκτατικές επιλογές του κράτους διεισδύουν στην κοινωνία με ο-λοκληρωτικό τρόπο, συνολικοποιώντας τη στρατηγική της επίθεσής του. Οι ένοπλοι αναζητούνται παντού έτσι ώστε η καταστολή να είναι προσπελάσιμη σε κάθε χώρο αλλά και σε κάθε άτομο.

“Αν είναι να αποκαλυφθούν οι δράστες όλους πρέπει να τους ανακρίνουν. Κι ως αρχίσουν από μένα”. Σ. Νέστωρ, βουλευτής του Συνασπισμού. Η δήλωσή του τοποθετείται μετά την εκτέλεση του Π. Μπακογιάννη.

Μια τέτοια δήλωση, αποκαλύπτει περίτρανα τις διαθέσεις των συγκλινομένων καθεστωπικών λογικών. Η ΤΡΕΥΙ, η συνεργασία των κρατών (και δη ΗΠΑ-ΕΕΣΣΔ), η οχύρωση του θεσμο-νομοθετικού οπλοστασίου, η χρησιμοποίηση του τύπου μέσω πρακτόρων σαν δελτίο τύπου των ασφαλίτικων μηχανισμών, οι συλλήψεις, οι έρευνες, η χρηματοδότηση για ηλεκτρονικό εξοπλισμό των διωκτικών αρχών, αποτελούν τη συνεπακόλουθη διαβεβαίωση των κρατιστών, ότι το σχέδιο της καταστολής διασφαλίζεται μέσα στη μυστικοποίηση της πάλης ενάντια στην “τρομοκρατία”. 20 Μάρτη 1990, ΕΚΤΟΣ ΝΟΜΟΥ Νο 8.

Προς τι λοιπόν οι φωνασκίες; «Ανεξάρτητη δικαιοσύνη» δεν θέλατε; Οι δικαστικοί κώδικες τίνος την υπογραφή φέρουν κ. Κουβέλης;

ΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ

Η επίθεση στα ασφαλιστικά ταμεία εντάσσεται μέσα στο γενικό σχέδιο «αποδημιψης» του κράτους από τις ιδιες του τις ευθύνες.

Μέχρι τώρα η συμμετοχή του κράτους στην ασφάλιση κινούνταν στα χαμηλότερα για την ΕΟΚ επίπεδα (21%) ενώ αυτή των εργαζομένων στα υψηλότερα (37%), ίση περίπου με την συνεισφορά των εργοδοτών.

Φυσικά, η κρατική και η εργοδοτική συνεισφορά εξισορροπούσαν με μια δεύτερη κλοπή, πέρα απ' την φυσική και άμεση κλοπή της ίδιας της εργασίας, με την οποία καρπώνονταν με έμμεσο τρόπο το κεφάλαιο των ασφαλιστικών ταμείων.

Έτσι από τη μια το κράτος με την επίφαση της εξασφάλισης των συντάξεων και της περιθάλψης λήστευε τα ταμεία αφού δέσμευε το χρήμα τους με σχεδόν άτοκες καταθέσεις σε τράπεζες και με το κεφάλαιο αυτό τις έλεγε όπως συνέβαινε με την εθνική, την εμπορική κλπ. Απ' την άλλη μεριά η συνεισφορά των εργοδοτών ισορροπούσαν απ' τα χαμηλότερα θαλασσοδάνεια των τραπεζών αυτών.

Η γενικευμένη όμως διόγκωση του δημοσίου ελλείμματος που ανέρχεται σε 15 τρισεκατομμύρια δραχμές, καθιστούσε κι αυτή την αρπαγή προβληματική. Δηλαδή κι αυτή η ληστεία των ταμείων ήταν ανεπαρκής. Συνεπώς αυτό που έμενε ήταν ή να λεηλατήσουν όλα τα ταμεία (όπως έκανε ο Μετάξας το '36 προκειμένου να φτιάξει οχυρωματικά έργα λέγοντας: «αν πέσει η Ελλάδα θα πέσουν και τα ταμεία της». Φυσικά η Ελλάδα έπεσε και την “σίκωσαν” οι σύμμαχοι, αλλά τα ταμεία ουδέποτε αποκαταστάθηκαν, με συνέπεια πολλοί κλάδοι να παίρνουν χαμηλές συντάξεις) ή να μειωθεί ή και μηδενιστεί η συμμετοχή του κράτους, αυξάνοντας οχι φυσικά τη συμμετοχή των εργοδοτών, αλ-

λά αυτήν των εργαζομένων, δημιουργώντας ταυτόχρονα ανπκίνητρα για κρατική ασφάλιση. Κι αυτό θα το πετύχαιναν, αν κατέβάζαν τις συντάξεις προς τα κάτω και δημιουργούσαν την συνεπακόλουθη τάση της ιδιωτικής ασφάλισης σ' ένα σύστημα ανταποδοτικό-κεφαλαιοποιητικό, αυξάνοντας ταυτόχρονα το όριο ηλικίας για συνταξιοδότηση.

Επειδή το πρώτο είναι λύση όχι τόσο σε άλλες εποχές, αλλά ΓΙΑ ΑΛΛΕΣ εποχές, η δεύτερη ήταν η πιο προσιτή.

Φυσικά, κάθε προτεινόμενη λύση χρειάζεται και το ιδεολογικό της περιεχόμενο. Τούτη εδώ βρίσκει καταφύγιο στον κίνδυνο της χρεωκοπίας και στα προνόμια των συντεχνιών, κι αυτό που ενδιαφέρει από κοινωνική σκοπιά είναι ο τρόπος με τον οποίο θα αντιδράσουν οι εργαζόμενοι. Διότι αν η αντιπαράθεση εξαντληθεί στα όρια του συντεχνιακού συνδικαλισμού και δεν πραγματοποιηθεί ένα άλμα προς αυτόνομα πεδία δράσης, εκείνο που θα αναμένουμε είναι από τη μια την ενδοεργατική διαμάχη, αφού αποδεδειγμένα υπάρχουν ταμεία με πλεόνασμα και ταμεία με έλλειμμα, και από την άλλη την όχι μόνο ανώφελη αλλά και βλαβερή επιβεβαίωση της ανικανότητας των συνδικαλιστικών γραφειοκρατιών, που είναι ανήμπορες να φέρουν σε πέρας τη σύγκρουση που προκαλούν τα μέτρα μεταξύ των εργαζομένων και του κράτους, ή των εργοδοτών, ακόμη και σε επίπεδο «κεκτημένων».

Μια άλλη οπτική

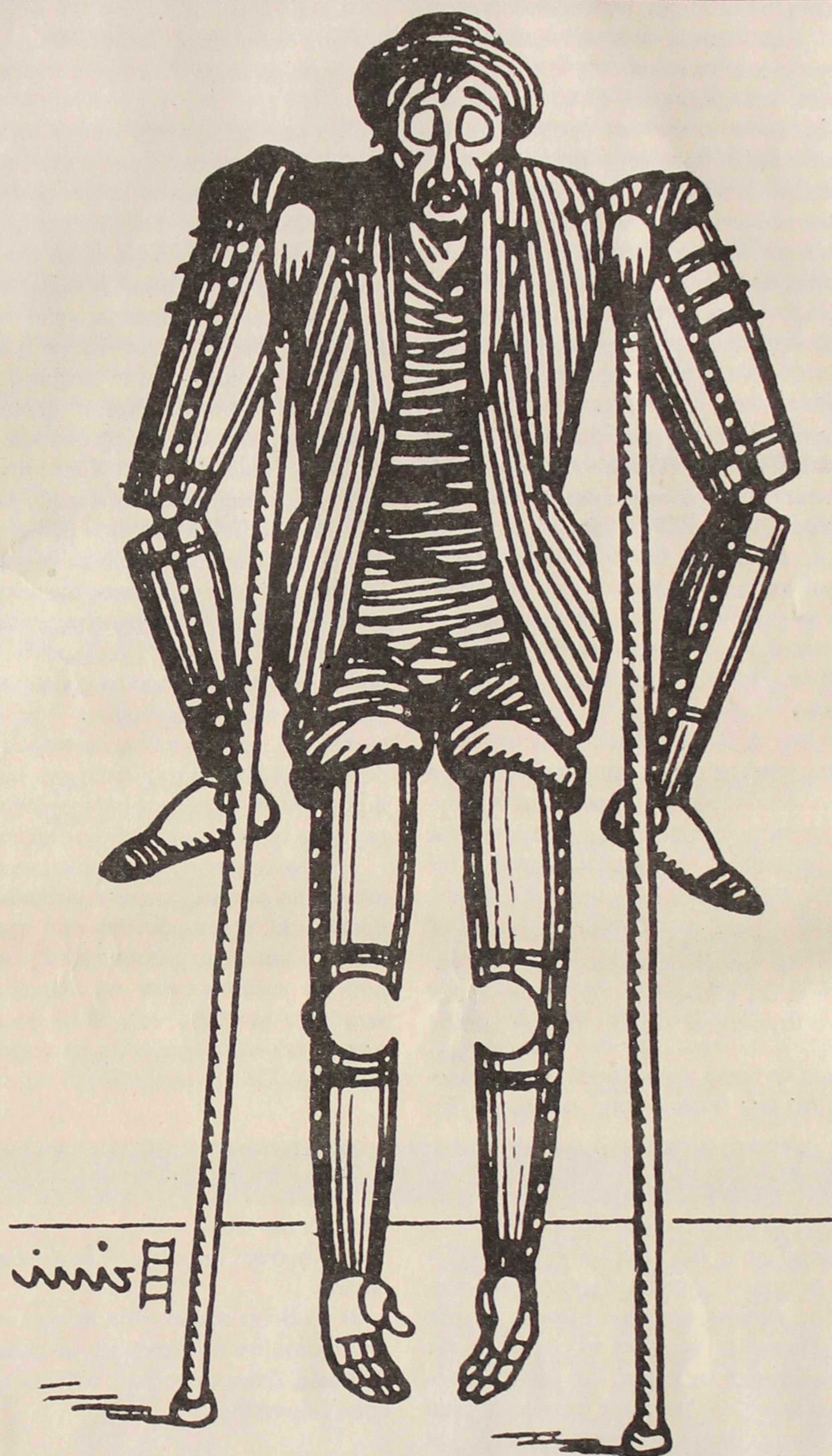
α) Η δημοκρατία ή, στην καλύτερη περίπτωση, η αυταπάτη της ΓΣΕΕ και της αριστεράς εν γένει, στηρίζεται σ' έναν στείρο κρατικό παρεμβατισμό που στην Ευρώπη εδώ και αρκετά χρόνια «έφαγε τα ψωμιά του» και ειδικότερα έτσι στα πλαίσια της ΕΟΚ θα δημιουργούσε πολύ περισσότερα

προβλήματα απ' όσα θα έλυσε ή δεν θα έλυσε κανένα.

Διότι ή είσαι μέσα στην ΕΟΚ ή απ' έξω, που σημαίνει ή παίρνεις δάνεια με όρους, ή δεν παίρνεις κανένα δάνειο, ή πας στην Ευρώπη του '92 με “ιδιωτική πρωτοβουλία” ή δεν πας πουθενά. «Και ο σκύλος

λειώνει μ' αυτούς μια για πάντα, θα τους έκανε και σαπούνη για ανακύκλωση. Αν όμως αυτό είναι φρίκη, γιατί δεν είναι φρίκη όλη αυτή η βιομηχανία θανάτου, που στηρίζεται στην ασφάλιση. Και για να εξηγήσουμε: η ασφάλιση είναι αποζημίωση και έπαθλο. Αποζημίωση για όσα ανθρώ-

HELLAS

χορτάτος και η πίττα ολόκληρη» δεν γίνεται, πώς να το κάνουμε. Όταν λοιπόν είσαι με την «οικονομία», με την «ανάπτυξη» και την «πρόοδο» δεν μπορείς να είσαι σε όλα μέσα χωρίς να τις χρεωθείς με όποιο κόστος.

Η «οικονομία», η «ανάπτυξη» και η «πρόοδος» έχουν σήμερα μια παγκόσμια κατεύθυνση. Ή είσαι μέσα σ' αυτήν ή απ' έξω και κάθετα. Το να είσαι μέσα στην «οικονομία» και να διαφοροποιείσαι σημαίνει πως λες τα ίδια πράγματα με άλλα λόγια, δηλαδή δεν λες τίποτα. Διότι τέτοια διαφοροποίηση υπόκειται σε άλλου είδους σχέση.

Τι να κάνει η κρατική ΓΣΕΕ όταν άλλα λέει ο πάτρωνάς της; Τι να κάνει η αντιπολίτευση, όταν άλλα λέει η κυβέρνηση, ή ακόμη, η διαφορετικό θα έκανε η κυβέρνηση πέρα απ' αυτά που λένε οι Ευρωπαίοι, οι Αμερικάνοι και το Δ.Ν.Τ.; Λοιπόν το κράτος έχει ανάγκη από Χ κεφάλαια. Αν είσαι με το κράτος ή τα εξασφαλίζεις, ή δεν λες τίποτα.

β) Το κράτος λοιπόν, γι' αυτό χτυπάει την πόρτα των ασφαλιστικών ταμείων. Αν μπορούσε, θα έσπινε στον τοίχο όλους τους συνταξιούχους-παράσιτα και θα τέ-

πινα έχασε και κάνει ο εργαζόμενος και έπαθλο για όλα όσα βάρβαρα έδωσε και δίνει για να στηριχτεί αυτός ο πολιτισμός, με αυτό το καταναγκαστικό σύστημα. Γι' αυτό ο συνταξιούχος δικαίως λέγεται «απόμαχος» αφού η ζωή είναι πόλεμος, γιατί είναι καταναγκασμός. Κι αν κατόρθωσε να επιζήσει απ' τη μάχη δεν παύει να παραδέχεται σε κρίσεις αλήθειας ότι ήταν μια πύρρεια μάχη μεταξύ του ανθρώπινου και του δημιουργικού απ' τη μια και του ζωώδους και καταναγκαστικού απ' την άλλη. Γι' αυτό και επιζεί με την απειλή του θανάτου. Κι ο θάνατος γίνεται απειλή, αφού είναι μόνος του ανημέτωπος με όλους αυτούς που περιμένουν το τέλος του. Δηλαδή ανημέτωπος με το κράτος, τον εργοδότη, τα παιδιά του, το σόι του, το γηροκομείο, την πολεοδομία, τη ρύπανση και πάει λέγοντας.

Κι αν υπάρχει ένας συναισθηματισμός για τους διαδηλωτές με τις «μαγκούρες και τις τραγιάσκες» αυτόν τον ανημάχεται ο συντηρητισμός τους και η α-σοφία τους.

ΤΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΟ

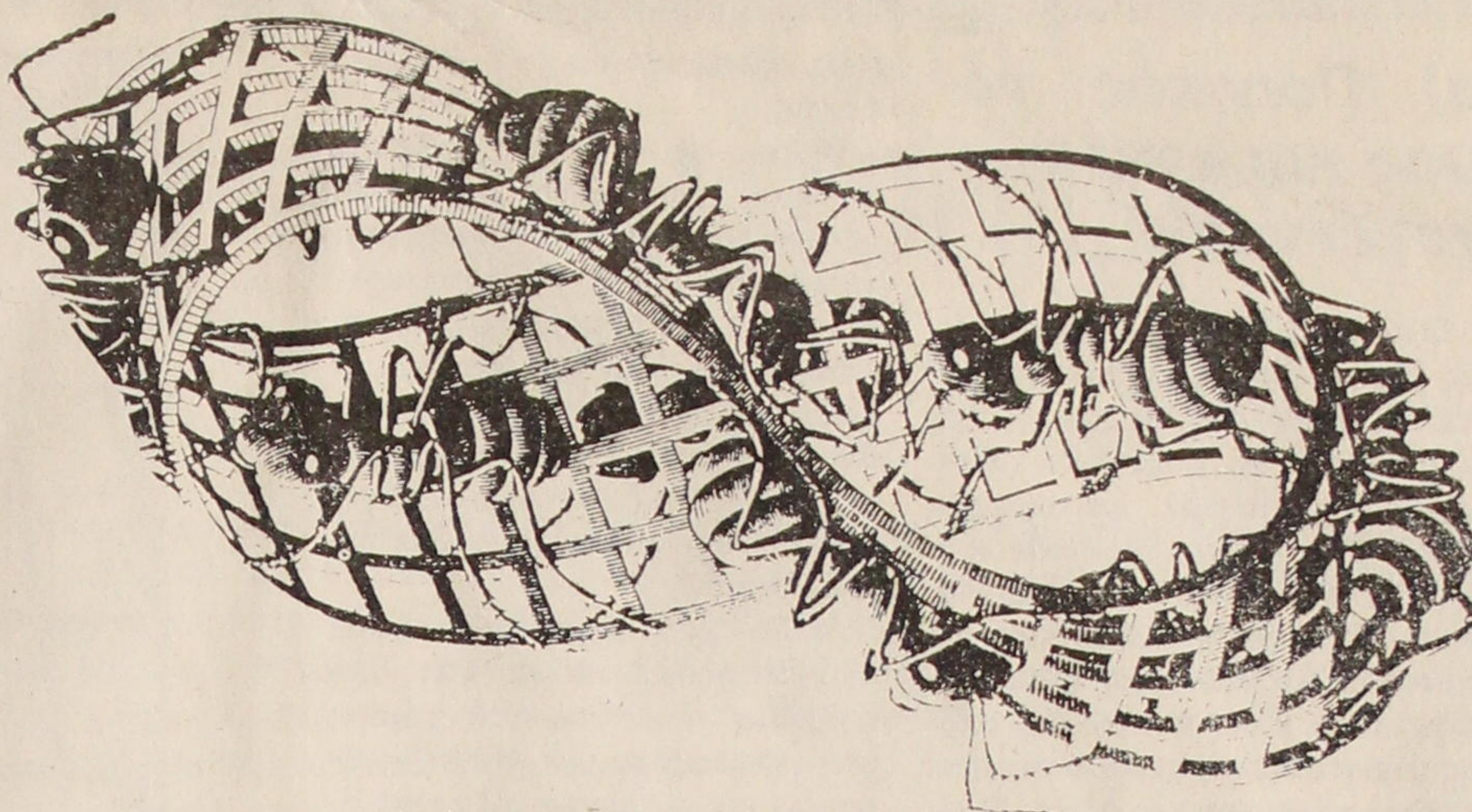
Προλογικές επισημάνσεις

Τα **αστυνομικά** μέτρα που πάρθηκαν για να αντιμετωπιστεί(;) το κυκλοφοριακό και τα συνεπακόλουθά του, αποσκοπούν σε ένα **άμεσο** εισπρακτικό και ένα έμμεσο **ελεγκτικό** αποτέλεσμα.

Το τελευταίο πράγμα που θα σκεφτόταν οποιαδήποτε κυβέρνηση, συνεπώς και η συγκεκριμένη, είναι η ζωή των υπηκόων της. Κι αν μερικές φορές είναι αναγκασμένη να το κάνει, αυτό οφείλεται σε λόγους οικονομικούς και αναπτυξιακούς, οι οποίοι διακρίνονται και προβάλλονται σ' έναν «δεδομένο και μη αμφισβητήσιμο» σκοπό και τρόπο της ζωής, μέσα στον οποίο η οικονομία και η ανάπτυξη **οφείλει** να επιβεβαιώνεται. Φυσικά το «δεδομένο και μη αμφισβητήσιμο» της εξουσίας είναι η διαχρονική και συνεχής **απόκρυψη** της

που κάποια στιγμή βόλεψαν τους διαχειριστές του στο παρελθόν. Διότι το κυκλοφοριακό χάος τόσο απ' την ποσότητα των αυτοκινήτων και τον κορεσμό των δρόμων όσο και απ' το πολεοδομικό χάος και την κυκλοφοριακή «αγωγή», ήταν αποτέλεσμα της θεμελιακής αρχής του συστήματος που δεν είναι άλλη απ' την «ανάπτυξη» για την «ανάπτυξη», την «αύξηση» για την «αύξηση». Επιπροσθέτως το κράτος χορηγώντας με «ανορθόδοξο» και «παράνομο» τρόπο, άδειες για οικοδομές κι αυτοκίνητα προκειμένου να ανταποκριθεί στο σχέδιο συγκέντρωσης του κεφαλαίου με **βίαιο** τρόπο (λόγω των γνωστών ελληνικών «καθυστερήσεων»), έφτασε κάποια στιγμή σ' αδιέξοδο.

Τα συνεπακόλουθα αυτής της βίαιης συγκέντρωσης κι όχι φυσικά της δήθεν έλλειψης των δήθεν επιστημονικών μελετών,

λογα τώρα με το ποιες κλίκες το διαχειρίζονται και τι ιδεολογίες κομίζουν αυτές οι κλίκες στην κοινωνία, έχουμε και ένα αντίστοιχο περιεχόμενο του νοήματος. Αν λοιπόν ο κόσμος **πρέπει** (υποχρέωση) κι όχι αξίζει (προαίρεση) να ζήσει, πρέπει να το κάνει για να υλοποιήσει τις εκάστοτε «νέες ιδέες» της εξουσίας. Για τα αφεντικά το κράτος και η ζώνη (μέτρα που εισήχθησαν αλλά ατόνισαν επί ΠΑΣΟΚ) **αυτή** τη ζωή θέλουν να προστατέψουν.

Παρ' όλο όμως που είτε τα φορές είτε όχι, **δεν** «προσβάλλεις ξένα πρόσωπα» κατά τη νομική ορολογία, αυτά εισβάλλουν με το **πρέπει** της εξουσίας (ένα πρέπει που **ήταν** πάντα υπόθεση της κατασταλτικής της

και που μέσα σ' αυτόν τον κίνδυνο, και ως ένα βαθμό, εκτονώνονται τα άγχη και τα αδιέξοδα της **ατομικής συμπεριφοράς στην «ασφάλεια»** που επιβάλλει το κράτος και το κεφάλαιο. Επιπλέον, το κράτος δεν χρειάζεται πια τα **έκτακτα** αστυνομικά μπλόκα στους δρόμους. Τα κάνει τώρα **τακτικότερα** με την επίφαση του κυκλοφοριακού, νομιμοποιώντας έτσι τις «ατομικές πρωτοβουλίες» των μπάτσων στη συνείδηση του κοσμάκη που «θέλει την αστυνομία στους δρόμους και όχι στα γραφεία».

Τα αστυνομικά-διατακτικά μέτρα λοιπόν, ενταγμένα μέσα στη λογική «η αστυνομία είναι το κράτος» αποκαλύπτουν το

INTRA

αλήθειας, αν με τον όρο «αλήθεια» εννοούμε την κινητήρια δύναμη μέσω της οποίας ο κοινωνικός άνθρωπος συνειδητοποιεί τους όρους **που ζει** και επομένως ανακαλύπτει αυθόρμητα και τους όρους **που θέλει να ζει**.

Και για να φέρουμε τα πράγματα στη συγκεκριμένη κατάσταση, βλέπουμε τους σημερινούς διαχειριστές του κράτους και της οικονομίας να επιβάλλουν τη ζώνη ασφαλείας και το κράνος, **αφού** πρώτα φρόντισαν να αυξήσουν (!!) τα όρια επιφυλακής του νέφους (ευγενικός όρος), ήτοι τα όρια αντοχής. Ο επιπιδευμένος **τρόπος** δημοσίευσης των κρατικών επιλογών **φαινομενικά** στηρίζεται πάνω σε μια βάση όπου **αρχή** του όντος είναι η **γένεση** και **τέλος** του ο **θάνατος**, αλλά αποκρύπτει όμως (ή προσπαθεί να αποκρύψει) πως αυτό που ενδιαφέρει το κράτος είναι **ΕΝ ΤΕΛΕΙ** ο **θάνατος**.

Αυτό που διαφοροποιεί τον άνθρωπο από τα ζώα είναι ότι στη φυσική διάσταση της ζωής (γένεση-θάνατος) έδωσε κοινωνικό περιεχόμενο και που της **δίνει** θέτοντας πάντα ένα **πώς**. Η **βίαση** της εξουσίας στην ανθρώπινη κοινότητα προσέδωσε σ' αυτό το παντοπνό ΠΩΣ και σε μια ορισμένη στιγμή της (καπιταλισμός), ένα **ποσοτικό** περιεχόμενο ανάγοντας την **οικονομία** σε **σκοπό** του «όντος». Έτσι η γενική αρχή «το μεγαλύτερο δυνατό κέρδος με το μικρότερο δυνατό κόστος» επικυριάρχησε πάνω στο νόημα της ζωής. Έτσι άρχισε η «ζωή» να μετριέται και να ζυγίζεται σαν ένα προϊόν (εμπόρευμα) όπου πάνω της κοστολογείται η ζημιά και το κέρδος που η «ζωή» αυτή επιφέρει στην οικονομία. Έτσι λοιπόν, «δεν μπορεί τα ελληνόπουλα να πεθαίνουν στην άσφαλτο» (Κ. Μητσοτάκης), αλλά μπορούν τα ελληνόπουλα να πεθάνουν στον Περσικό. Να λοιπόν, που η εξουσία όταν μιλάει για ζωή αναφέρεται στην **φυσική** της διάσταση, λες και μιλάει σε ζώα, ενώ μόλις μιλήσει για θάνατο καταπνέεται με την κοινωνική διάσταση αυτού του παντοπνού ΠΩΣ. Είναι δηλαδή προφανές πως αυτό που ενδιαφέρει το κράτος δεν είναι αν θα πεθαίνουν «τα ελληνόπουλα» αλλά **πώς** πρέπει να πεθαίνουν.

Η εισπραξη

Κάτω από αυτή την σκοπιά είναι προφανές ότι κάθε τραυματίας **ΣΤΟΙΧΙΖΕΙ** (35 χιλιάδες δρχ. την ημέρα το ράντζο λένε οι τελευταίες αποτιμήσεις της ανθρώπινης δυστυχίας). Αυτό που προέχει λοιπόν είναι να μην χρεωθεί το κράτος τα συνεπακόλουθα του οδικού χάους και της «αγωγής»

ήταν να προκληθεί αδιαχώρητο στις μεγαλουπόλεις. Τα μέτρα-πρόσχημα προσπαθούν να **επιβάλλουν** μια «τάξη» που θα επιφέρει κέρμα-κέρδος. Συνεπώς η «τάξη» έχει όρια και τα όρια είναι σαφή. Αν δηλαδή πρέπει να γκρεμιστούν τα μισά κτίρια της Αθήνας, όχι για να γίνουν καινούργια αλλά για να μην ξαναγίνουν, αυτό θα φανεί τρελό σε οποιαδήποτε κυβέρνηση και στους κατοίκους της.

Η πιο εύκολη «λύση» φυσικά για το κράτος, ιδιαίτερα σήμερα με τα γνωστά αδιέξοδα, ήταν να τα «αρπάξει» απ' τους οδηγούς, χρησιμοποιώντας σαν επίφαση την «επίλυση» του κυκλοφοριακού χάους και την «καλύτερευση» της οδικής «αγωγής», αποκρύπτοντας τη σκοτεινή πλευρά των ιδίων του των αντιφάσεων, μια απόκρυψη που οφείλεται στον εγγενή στρουθοκαμηλισμό της απεριόριστης ανάπτυξης.

Και για να δώσουμε ένα παράδειγμα: επί ΠΑΣΟΚ πριν μερικά χρόνια οι «ειδικοί» του Ύ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. αποφάσισαν να φέρουν γερμανούς «ειδικούς» για να λύσουν το κυκλοφοριακό. Άφησαν λοιπόν τα φανάρια να καθορίσουν μόνα τους την κυκλοφορία, που τα είχαν φυσικά ρυθμίσει παλαιότερα άλλοι «ειδικοί», κι έγινε αυτό που δεν ξανάγινε...

Δεν ξέρουμε τι έβγαλαν τότε τα πορίσματα, ξέρουμε όμως τι έγιναν. Διότι όλοι αυτοί οι «ειδικοί», το μόνο που δεν έβλεπαν και δεν βλέπουν ή δεν θέλουν να δουν, είναι το γεγονός ότι ενώ μπορούσαν, όσο τους επέτρεπε η λογική τους ή/και όσο τους επέτρεπαν τα αφεντικά τους, να επιβάλλουν τον δακτύλιο και να αφήνουν ορισμένα αυτοκίνητα έξω απ' αυτόν (μονά-ζυγά) με κανέναν τρόπο δεν μπορούν να «εφεύρουν» δακτύλιο για τις πολυκατοικίες για να πλατύνουν οι δρόμοι — διότι αυτές δεν μεταφέρονται — και με κανέναν τρόπο δεν μπορούν να απαρνηθούν στην ιδεολογία του αυτοκινήτου.

Μπροστά λοιπόν σ' αυτό το κυκλοφοριακό-πολεοδομικό χάος ο οδηγός (ιδιαίτερα ο οδηγός μηχανής) ήταν και είναι αναγκασμένος να κάνει παραβάσεις.

Ας σκεφτεί λοιπόν κανείς τι θα γίνει μέσα σ' αυτό το χάος με τους συνεχείς ελέγχους απ' τη μια όσο και απ' την αυστηρή τήρηση των οδικών κανόνων απ' την άλλη.

Ο έλεγχος

Όπως ειπώθηκε και πριν, η επικυριαρχία της οικονομίας στο «νόημα της ζωής» προσέδωσε στο κράτος τον ρόλο του θεματοφύλακα αυτού του «νοήματος». Ανά-

PORTAS

διάστασης: μπάτσοι-δικαστές) προσπαθώντας να **ελέγξουν την ατομική συμπεριφορά στον κίνδυνο**, που ανάγεται στον έλεγχο μιας βαθύτατης σχέσης του ατόμου με την αξία της ζωής, που μια ακραία της μορφή είναι ο «καμικάζι» (Βλ. «**αναρχία**» No 14 το πολύ ενδιαφέρον άρθρο του Α. Bonano: *Το πώς παίζεται η ζωή και γιατί*),

μέτρο της υποταγής: **πρέπει να ακούς τους μπάτσους**. Έτσι ο νεοφιλελευθερισμός παραβιάζοντας κάθε προβλεπόμενο όριο ταχύτητας εφαρμογής του, επιδιώκει **λιγότερο** κράτος στην οικονομία (περισσότερο λένε οι αριστεροί) και **περισσότερο** κράτος στην κοινωνία και το άτομο (περισσότερο λένε και οι αριστεροί).

● Αντιπολίτευση ή αυτόνομη πάλη;

Η σημερινή κατάσταση αναμφίβολα βρίσκεται σ' ένα κρίσιμο και σημαντικό σημείο για τους καταπιεσμένους. Το **σταυροδρόμι** της εκλογής ξανοίγεται σε τρεις ορίζοντες: ένταξη - αντιπολίτευση - αυτόνομη πάλη. Για όσους έχουν ήδη επιλέξει την ένταξη στους νέους όρους κυριαρχίας αγκαλιά με τ' αφεντικά και το κράτος, το παρόν κείμενο δεν έχει καμιά σημασία και καμιά αξία χρήσης και επιπλέον δεν τους αφορά. Σίγουρα όμως απευθύνεται στους υπόλοιπους και η αξία του οποίου βρίσκεται έκθετη στην κρίση τους.

Το μείζον πρόβλημα που θέτει η κρίση του κοινωνικοοικονομικού συστήματος σ' αυτούς που έχουν ήδη επιλέξει την αντίσταση στις επιλογές της κυριαρχίας, είναι αυτό του περιεχομένου της αντίστασης. Αυτό που διαπιστώσαμε όλα αυτά τα χρόνια της «αντίστασης» είναι το αιρετικό της περιεχόμενο. Μ' άλλα λόγια η αντίσταση μεταφέρονταν ως ιδεολογία σ' όλους τους δυνατούς «χώρους», από τους οικολόγους και τους αριστεριστές μέχρι τους εναλλακτικούς, τους αντιεξουσιαστές και τους «αναρχικούς». Φυσικά καθένας διεκδικούσε τη «γνησιότητα» της αντιστασιακής υπογραφής. Αυτό αν μη τι άλλο επισημαίνει και εντείνει τον υποβιβασμό της αντίστασης στα πεδία των αιρέσεων με συνέπεια να καθιλώνεται η δυναμική της στο εσωτε-

ρικό των «χώρων» της και να καταξορκίζεται το περιεχόμενό της ανάμεσα στις ψευδεπίγραφες κατηγορίες του «γνήσιου» και του ιμιτασιόν. Το Πολυτεχνείο του '90 με «άνθη», «αγκάθια», «κοπριά», «βλαστάρια» κλπ. αν μη τι άλλο υποδηλώνει πως κατηγοριοποιήθηκε ένα συμβάν στη συνομοταξία των φυτών. Τι κι αν επιλέξεις τα «άνθη» αφού η «κοπριά» τους είναι αναγκαία; Αλλιώς πώς θ' «ανθίσει» το «φυτό»;

Αυτό λοιπόν που λείπει και είναι επιτακτικά αναγκαίο δεν είναι να τα «βρουν» οι «χώροι» μέσα απ' το ξεπέρας των αντιθέσεων και των αντιπαραθέσεων τους, αλλά να **καταργηθούν** οι «χώροι» **μέσα στην αυτόνομη ανατρεπτική πάλη**. Μια πάλη που **προϋποθέτει τον επανακαθορισμό** του περιεχομένου της αντίστασης **εκτελώντας** με το όπλο της κριτικής της το ψέμα και τις ψευδαισθήσεις του παρελθόντος.

Η αντίσταση δεν φτάνει να κάψει τα μεγαλοκαταστήματα, πρέπει να κάψει και τα «μαγαζάκια» της.

Ήδη το «μαγαζάκι» της προάσπισης των «κεκτημένων» άνοιξε. Όλες οι συντεχνίες της ιδεολογίας του «κεκτημένου» συνεταιρίζονται προς μια «αντιστασιακή κοινοπραξία». Η δύναμη και η δυναμική του επαναστατικού λόγου έχει μια ευκαιρία μπροστά της. Εδώ οι αναρχικοί καλούνται να αποδείξουν αν είναι θύματα ή επαναστάτες.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ...

α) Ποινικός νόμος και εγκληματογέννηση

Ο ποινικός νόμος, σύμφωνα με τις διακηρύξεις των θεωρητικών του Ποινικού Δικαίου, μέσα από μια επιλεκτική διαδικασία αξιολόγησης βασικών κοινωνικών στοιχείων-αγαθών ξεχώρισε και προστατεύει ορισμένα ως κοινές αξίες. Η «ζωή», η «σωματική ακεραιότητα και υγεία», η «ιδιοκτησία» κλπ., είναι ορισμένες από τις προστατευόμενες από τον ποινικό νόμο τέτοιες αξίες. Εξετάζοντας τα πράγματα μες' απ' την ίδια τη λογική του ποινικού δικαίου (θεωρώντας δηλαδή δεδομένο ότι οι αξίες αυτές αποτελούν προϊόν συναινετικής επιλογής της οργανωμένης κοινωνίας, οπότε είναι και κοινά αποδεκτές από το κοινωνικό σύνολο, εξ ου και η ανάγκη προστασίας έναντι της ανθρωπίνης συμπεριφοράς η οποία τις προσβάλλει) εύκολα μπορούμε να διακρίνουμε την απάτη του ποινικού νόμου και τη λειτουργία του ως παράγοντα δημιουργίας του «εγκλήματος».

Πρώτα απ' όλα, η προστασία αυτών των «αξιών» δεν είναι απόλυτη, δεν προστατεύονται δηλαδή έναντι κάθε προσβολής τους, αλλά έναντι ορισμένων μόνο συμπεριφορών που τις προσβάλλουν και οι οποίες τυποποιούνται (: περιγράφονται) στον ποινικό νόμο ως «εγκλήματα». Η επιλογή από το σύνολο των συμπεριφορών, που θα μπορούσαν να προσβάλουν την α' ή β' «αξία» ορισμένων μόνο οι οποίες ανάγονται σε «εγκλήματα», είναι αποτέλεσμα μιας διαδικασίας αξιολόγησης εκ μέρους του νομοθέτη: υπάρχουν προσβολές των προστατευόμενων αξιών, οι οποίες προσλαμβάνουν εγκληματική μορφή, και άλλες ΙΔΙΕΣ που δεν χαρακτηρίζονται εγκληματικές, αυτή δε η διαφορετική αξιολόγησή τους δεν απορρέει από μια εσωτερική ιδιότητα της προσβλητικής συμπεριφοράς, η οποία την καθιστά «εγκληματική», αλλά εξαρτάται από παράγοντες άσχετους μεν με αυτή καθεαυτή τη συγκεκριμένη συμπεριφορά, σχετικούς δε με το πνεύμα και τα συμφέροντα της (νομοθετικής) εξουσίας που κάνει την αξιολόγηση.

Έτσι π.χ. η ρύπανση της ατμόσφαιρας από δηλητηριώδη αέρια εργοστασίου δεν εμπίπτει στο έγκλημα της σωματικής βλάβης, ενώ η πράξη αυτή είναι για την υγεία περισσότερο βλαπτική από μια γροθιά που δίνουμε και η ο-

ποία στοιχειοθετεί το παραπάνω έγκλημα.

Επίσης λ.χ. η ιδιοποίηση ξένου κινητού πράγματος απ' αυτόν που το είχε στην κατοχή του συνιστά το έγκλημα της υπεξαίρεσης, ενώ η κατακράτηση ξένου πράγματος που πήρε κάποιος αχρεώστητα στην κυριότητά του δεν στοιχειοθετεί το έγκλημα (το πολύ πολύ να δώσει δικαίωμα για αστική αγωγή αδικαιολόγητου πλουτισμού).

Άλλο χαρακτηριστικό παράδειγμα αποκαλυπτικό της λειτουργίας του ποινικού νόμου, μας προσφέρει μια απλή διαπίστωση ότι συμπεριφορές που υπάγονται στον εγκληματικό ορισμό του θεσμοποιούνται ως θεμιτά και παραδεκτά μέσα για την εκπλήρωση επιδιωκόμενων από το κράτος σκοπών και εξαιρούνται από το έδαφος εφαρμογής του ποινικού νόμου, λ.χ. ο φόνος «εχθρού» στον πόλεμο, παρ' ότι πληροί επακριβώς και σε όλα της τα στοιχεία την υπόσταση του εγκλήματος της ανθρωποκτονίας από πρόθεση, εντούτοις όχι μόνο δεν τιμωρείται το υποκείμενο-δράστης του, αλλά του δίνονται και παράσημα.

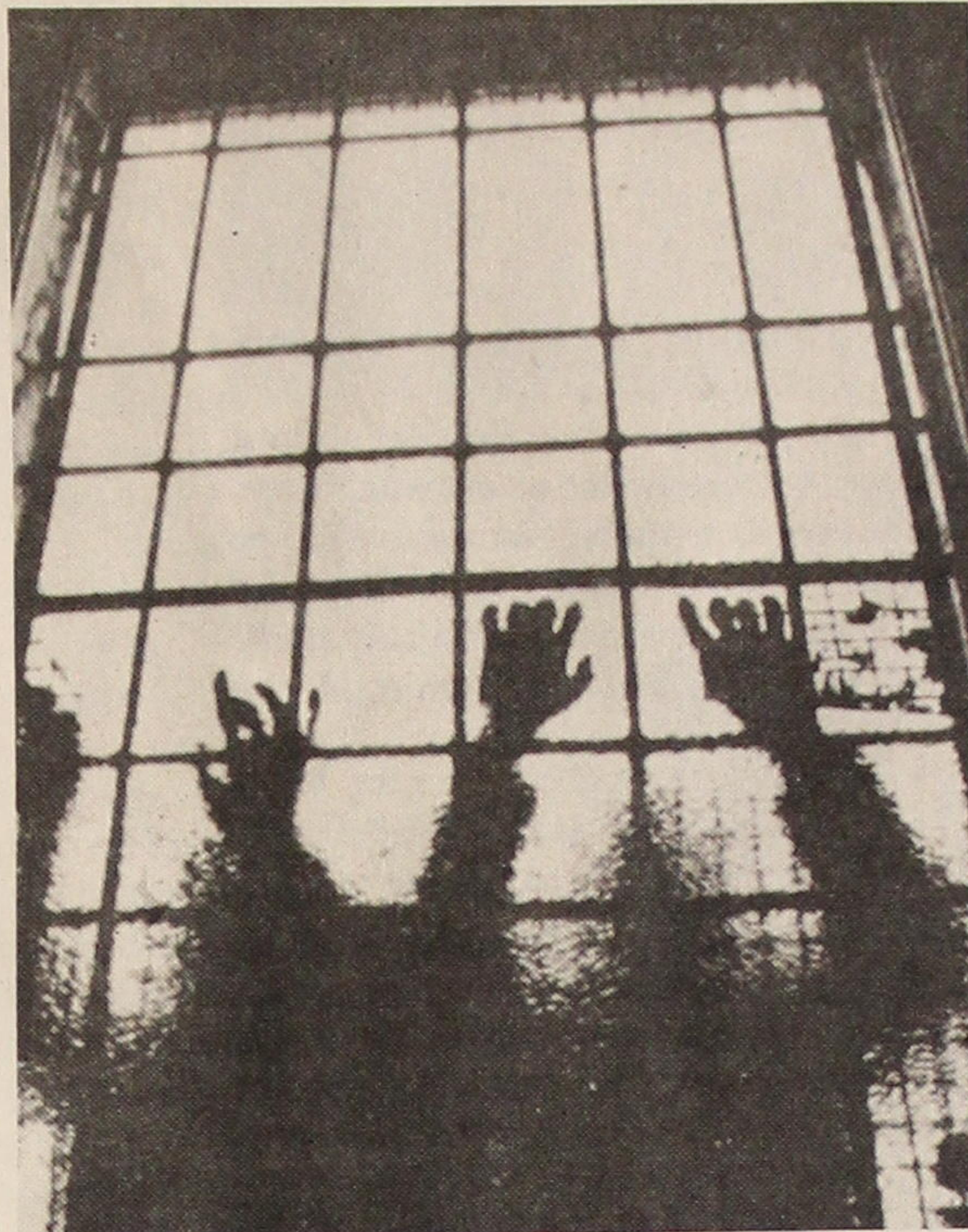
Θα μπορούσαμε να αντλήσουμε πολλά ακόμη τέτοια παραδείγματα μέσα από τον Ποινικό Κώδικα, θεωρούμε όμως ότι οι παραπάνω παρατηρήσεις είναι ενδεικτικές του ότι ο εγκληματικός ορισμός αφήνει πολύ συχνά έξω από τα όριά του συμπεριφορές εξίσου βλαπτικές για τις (ορισμένες από τον ίδιο ως) προστατευόμενες αξίες με εκείνες που ανάγονται σε «εγκλήματα», ως αποτέλεσμα της αξιολόγησης εκείνου που θέτει τον εγκληματικό ορισμό (σύμφωνα βέβαια με τα πλαίσια της εξουσίας την οποία εκφράζει). Έτσι, ανθρωπίνες συμπεριφορές μπορούν να γίνουν καλές ή κακές, νόμιμες ή εγκληματικές, εάν κάποιος ο οποίος έχει τη σχετική εξουσία τις ορίσει έτσι.

Ο ίδιος ο ποινικός νόμος επιβεβαιώνει κατά τρόπο αναμφισβήτητο το δημιουργικό κι όχι απλά αναγνωριστικό ρόλο του στην παραγωγή του «εγκλήματος». Ο ποινικός νόμος δημιουργεί το «έγκλημα», δεν αναγνωρίζει απλώς μια προϋφιστάμενη κοινωνική πραγματικότητα. «Έγκλημα» δεν είναι τίποτ' άλλο απ' ό,τι ορίζεται σαν τέτοιο από τον ποινικό νόμο.

β) «Έγκλημα»: ένα καθαρά πολιτικό (εξουσιαστικό) φαινόμενο

Η δόμηση της έννοιας του εγκλήματος στα πλαίσια της λογικής ότι συνιστά προσβολή κοινών αξιών (άρα οι προσβάλλοντες αυτές τις αξίες, δηλαδή οι παραβάτες του ποινικού νόμου, είναι εχθροί της κοινωνίας) δεν έχει πολλές σχέσεις με την πραγματικότητα.

Οι «αξίες» αυτές, οι οποίες επιλέχθηκαν και ανάχθηκαν σε «έννομα αγαθά» από τον κρατικό νομοθέτη και προστατεύονται από τον ποινικό νόμο, εκφράζουν τα θεμελιακά χαρακτηριστικά και τις ιδεολογικές βάσεις του εξουσιαστικού κοινωνικού προτύπου. Το ουσιαστικό περιεχόμε-

νο που δόθηκε σ' αυτές απεικονίζει ακριβώς την ένταξή τους στο πλέγμα των κοινωνικών σχέσεων εξουσίας και το ότι αποτελούν έκφραση αυτής της εξουσίας. «Έννομα αγαθά» όπως η «ιδιοκτησία», η «τιμή», η «πολιτειακή εξουσία» κλπ. έχουν το συγκεκριμένο χαρακτήρα και την έννοια που προσέδωσε σ' αυτά η εκφραζόμενη από τον ποινικό νομοθέτη κρατική εξουσία. Όταν, συνεπώς, προσβάλλεται κάποιο απ' αυτά, προσβάλλεται υπό τη συγκεκριμένη του αυτή μορφή και περιεχόμενο, το οποίο εκφράζει μια ορισμένη ιδεολογική, πολιτική, οικονομική και κοινωνική αντίληψη. Μ' άλλα λόγια, προσβάλλεται ένα συγκεκριμένο σύστημα αξιών, το εξουσιαστικό, το οποίο επιβλήθηκε στην κοινω-

νία και θεωρείται de facto ότι εκφράζει το κοινωνικό σύνολο. Έτσι η εκδήλωση διαφοροποιημένης ως προς τις αξίες αυτές (: «έννομα αγαθά») συμπεριφοράς από άτομα ή κοινωνικές ομάδες με διαφορετικές αντιλήψεις και σύστημα αξιών, προσλαμβάνεται ως παραβίαση των κοινών αξιών και επισύρει τον εγκληματικό χαρακτηρισμό.

Είναι ολόφανερο ότι το ποινικό δίκαιο αποτελεί μια ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ. Η εξουσία, όπως όλοι γνωρίζουμε, δεν ασκείται μόνο με τον καταναγκασμό, αλλά και με την ιδεολογία που παράγει το κράτος με τους μηχανισμούς ιδεολογικής παραγωγής, με την οποία επιδιώκεται η ιδεολογική χειραγώγηση και η δημιουργία κοινω-

νικής συναίνεσης.

Ένας από τους σημαντικότερους μηχανισμούς ιδεολογικής παραγωγής είναι το ποινικό σύστημα. Η λειτουργία του είναι διττή, κατασταλτική και ιδεολογική. Η κατασταλτική αποσκοπεί στο να επιβάλει την τήρηση των κανόνων της έννομης τάξης και με τη βία ακόμη. Η ιδεολογική συνιστάται στο να επιτύχει την προσαρμογή της κοινωνικής μάζας στον κανόνα δικαίου (ο οποίος προβάλλεται ως αξία «φυσική», «προαιώνια» κλπ.), όχι με το να εξαίρει τα αγαθά του κανόνα και της τάξης, αλλά με το να δραματοποιεί το «χάος», το «έγκλημα» και τον εγκληματία. Με την παράσταση του εγκλήματος ως άμεσης απειλής, τη δραματοποίηση του «κακού» που συμβολίζει ο εγκληματίας και την προβολή του ως κοινού εχθρού, η μάζα προσλαμβάνει την έννομη τάξη ως προστατευτική δομή και συσπειρώνεται γύρω της. Μ' αυτό τον τρόπο εκμαεύεται η συναίνεση ως προς το όλο σύστημα. Πάνω στον εγκληματία διοχετεύονται τα συλλογικά άγχη, η απωθημένη επιθυμία και η λανθάνουσα επιθετικότητα των κοινωνικών μελών και αποστρέφεται η προσοχή απ' τις πραγματικές αιτίες του κοινωνικού συστήματος. Η τιμωρήσή του, τελικά, μέσω της ποινής που επιτελεί μια λειτουργία κάθαρσης, επιφέρει την εκτόνωση και τον εφησυχασμό των «καλών» κοινωνιών και τονώνει το σεβασμό τους στη δικαιοσύνη και στους θεσμούς. Με άλλα λόγια ο εγκληματίας διαδραματίζει το ρόλο του αποδιοπομπαίου τράγου και σ' αυτό ακριβώς συνίσταται η κοινωνική του αποστολή.

(Συντράφου από τη Θεσ/νίκη)

ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΚΟΥΚΟΥΛΑ

Έχει περάσει ήδη αρκετός καιρός από τότε που αναγγέλθηκε από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης η λειτουργία του τηλεφωνικού νούμερου 170, όπου μπορεί κανείς να δώσει πληροφορίες για τους «τρομοκράτες». Ακολούθησαν δημοσιεύματα διαμαρτυρίας και χλευασμού μερίδας του Τύπου, ή απλά δημοσιοποίηση του θέματος από μίαν άλλη μερίδα του Τύπου. Το όλο θέμα έχει ατονήσει μετά την «κρίση» του Περσικού Κόλπου.

Το 170 συνεχίζει όμως να λειτουργεί, τουλάχιστον προς το παρόν στην περιφέρεια Αττικής, μαζί με τις άμεσες και έμμεσες συνέπειές του και μαζί με τη σοβαρή προϋπόθεση της απειλής της νέας τάξης πραγμάτων, της οποίας προηγείται.

Πρώτα απ' όλα το γεγονός και μόνο ότι ο αριθμός είναι τριψήφιος προσπαθεί να πείσει για κάτι. Γνωστοί αριθμοί που σχετίζονται στη συνείδηση του κόσμου με κάποια άμεση ανάγκη (ασθενοφόρα-πυροσβεστική) είναι τριψήφιοι. Κάποια άμεση ανάγκη που μπορεί να τύχει στον καθένα και το θέμα της «τρομοκρατίας», λοιπόν, και να το νούμερο για την αντιμετώπιση της «κοινωνικής πληγής».

Όμως αυτοί που θα είχαν ασεβείς πόθους να δώσουν τις όποιες πληροφορίες τους σχετικά με την «τρομοκρατία» μάλλον δεν θα περίμεναν το 170. Έχουν ήδη σημειωμένο στα καρτέ τους το τηλέφωνο της «Αντιτρομοκρατικής» Υπηρεσίας.

Και εξάλλου το 170 δεν προορίζεται μόνο για θέματα «τρομοκρατίας» όπως έχει δηλώσει και ο ίδιος ο εμπνευστής του ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης Βασιλειάδης σε συνέντευξή του σε μη κρατικό κανάλι της τηλεόρασης «Ο πολίτης θα μπορεί να καλέι το 170 για να δίνει πληροφορίες σχετικά με θέματα τρομοκρατίας, ή για ό,τι άλλο κρίνει αυτός σκόπιμο».

Καταλαβαίνει κανείς το πανδαιμόνιο που πρόκειται να ακολουθήσει και τις πληροφορίες που θα μπορεί να συλλέγει η Ασφάλεια για την προσωπική ζωή του επώνυμου καθένα απ' τον ανώνυμο καθένα.

Από την κατοχική κουκούλα, τους πληροφοριοδότες και τις αόρατες πηγές της Ασφάλειας στην κοινωνική διάβρωση του 170. Προσωπικές διενέξεις, αντιπάθειες και ντεντεκτιβικές φαντασιώσεις βρίσκουν διέξοδο, όπου ο γείτονας θα φαντάζει πιθανός τρομοκράτης, ή αντί-

στροφα, πιθανός καταδότης.

Το θέμα καθ' εαυτό αυτογελοιοποιείται σχεδόν από τη φύση του και είναι πρόκληση για τους πολλούς στη δημιουργία της πιο πρωτότυπης φάρσας στους τηλεφωνητές του Υπουργείου, που ομολογουμένως θα πρέπει να επιδεικνύουν στωική υπομονή.

Όμως το δόρυ του οποίου αιχμή αποτελεί το 170 δεν είναι για γέλια. Η ψηφίση ενός Αντιτρομοκρατικού Νομοσχεδίου φαντάζει κοντινή και αν δούμε τις προτάσεις-πυλόνους που γίνονται για διατάξεις σχετικές με διαδηλώσεις-πορείες-καταλήψεις, καταλαβαίνουμε ότι ζούμε ήδη την πρόβα τζενεράλε και ότι αυτοί που θα πληγούν τελικά από ένα τέτοιο νομοσχέδιο θα είναι οι ομάδες των 200-100-50 ατόμων που θα επιχειρούν να διαδηλώσουν και στους οποίους απευθύνονται και εξ ορισμού οι προτάσεις αυτές.

Εξασφαλίζοντας έτσι ο τωρινός διαχειριστής-εξυγιαντής του ελληνικού κράτους, μια κρανίου-τόπο κοινωνική συνείδηση και μια κοινωνία έτοιμη να αφομοιωθεί εν όψει του '92 από τη νέα πραγματικότητα.

• Προηγούμενα τεύχη της «ΕΚΤΟΣ ΝΟΜΟΥ» καθώς και της εφημερίδας «ΑΝΑΡΧΙΑ», διατίθενται από τα γραφεία της Ένωσης στην οδό Σπάρτης 41.

Συζήτηση - συνέντευξη με τον ΚΟΡΝΗΛΙΟ ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗ

Συναντήσαμε τον Κορνήλιο Καστοριάδη και συζητήσαμε μαζί του ορισμένα καίρια ζητήματα τα οποία και παραθέτουμε αυτούσια, τονίζοντας όσα ο ίδιος τόνισε, στο κείμενο που ακολουθεί.

Σκοπός της συνάντησης δεν ήταν να πάρουμε τα «κλειδιά» της ιστορίας από έναν φιλόσοφο με «έτοιμες» απαντήσεις για όλα όσα συμβαίνουν γύρω μας, αλλά τουναντίον να εκθέσουμε τα προβλήματα που μας απασχολούν σαν πολιτικά και κοινωνικά όντα, και πάνω στα οποία τον καλέσαμε να απαντήσει και στο μέτρο που μπορούσε να το κάνει. Αυτό εξάλλου φαίνεται ξεκάθαρα μέσα στην ίδια τη συνέντευξη-συζήτηση.

Απ' αυτή τη σκοπιά θεωρούμε ότι τα ζητήματα που θίξαμε δεν κλείνουν τη συζήτηση γύρω απ' αυτά αλλά ίσα-ίσα την ανοίγουν. Οι αντιρρήσεις, οι συμφωνίες και τα ερωτήματα που προκύπτουν και που ασφαλώς οφείλουν να διευρυνθούν ή να απαντηθούν είναι τα μεγέθη πάνω στα οποία στηρίζεται η «επιτυχία» του εγχειρηματός μας. Εμείς απ' τη μεριά μας επιφυλασσόμεθα για το επόμενο τεύχος.

Λίγα λόγια για τον Κορνήλιο Καστοριάδη

Γεννήθηκε στα 1922. Σπούδασε οικονομικά, νομικά και φιλοσοφία στην Αθήνα, όπου και τον βρήκε η κατοχή. Αγωνίστηκε στην οργάνωση του Α. Στίνα (τις θέσεις

Ε.Ν.: Η κατάρρευση της μαρξιστικής ιδεολογίας —σαν ιδεολογία κατακτητική, όπως εσείς έχετε πει— ήταν ένα από τα πιο τρανταχτά αποτελέσματα της κατάρρευσης που συντελέστηκε στην ανατολική Ευρώπη. Μιας κατάρρευσης με τεράστιες κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές διαστάσεις. Θα μπορούσαμε να την ονομάσουμε νίκη του καπιταλισμού, μέσα στα πλαίσια του οικονομικού-πολεμικού ανταγωνισμού; Κατά κάποιο τρόπο θα μπορούσαμε να πούμε ένα κάποιο ναι. Είναι όμως τα πράγματα έτσι απλά; Γιατί πέρα από τις θριαμβολογίες της δυτικής κυριαρχίας υπάρχουν σωρεία ζητημάτων που χρειάζονται ιδιαίτερη προσοχή και μια σοβαρή κριτική πάνω στη νέα πραγματικότητα, που ξετυλίγεται στις ανατολικές χώρες. Πρώτα-πρώτα πρέπει να δούμε αυτήν την «παράδοξη» αλλαγή στο ανατολικό μπλοκ. Πώς δηλαδή ένα σύστημα που επί μισό αιώνα ανέπτυξε πυρετωδώς τη στρατοκρατική του υπόσταση πάνω στη βία και τον ολοκληρωτισμό κατέρρευσε τελικά αναίμακτα, με εξαίρεση ίσως τη Ρουμανία. Εδώ αυθόρμητα ξεπηδάει η σημασία της πάλλης των λαών της ανατολικής Ευρώπης ενάντια στο καθεστώς. Και εδώ θα αναφέρουμε κάποια από τα δικά σας λόγια, που δημοσιεύσαμε παλιότερα, και που λέτε ότι «η κρίση της εκμεταλλευτικής κοινωνίας υπάρχει τόσο στο μέτρο ακριβώς που η ξένωση δημιουργεί μια συνεχή σύγκρουση σε όλα τα επίπεδα και σ' όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής. Σύγκρουση που εκφράζεται με δύο μορφές: σαν πάλη των εργαζομένων ενάντια στην ξένωση και ενάντια στους όρους της και σαν απουσία ταυτόχρονα των ανθρώπων από την κοινωνία (παθητικότητα - απογοήτευση - αποχώρηση - απομόνωση). Και στις δύο περιπτώσεις —πέρα από ένα σημείο— η σύγκρουση οδηγεί σε ανοιχτή κρίση της κατεστημένης κοινωνίας μόλις η πάλη των ανθρώπων αποκτήσει μια ορισμένη ένταση, έχουμε επανάσταση. Αλλά και όταν η απουσία τους στην κοινωνία ξεπεράσει ένα όριο έχουμε κατάρρευση του συστήματος». Η απάντηση και η αδιαφορία των λαών αυτών συνιστούν πρωταρχική ουσία της κατάρρευσης; Κι αν εντέλει θέλουμε να μιλάμε για κάποια «νίκη» μπορούμε να πούμε ότι οι ανατολικοί λαοί επιθυμούσαν την πτώση του καθεστώτος και το 'καναν. Μια νίκη όμως που δεν συμπληρώθηκε από μια κοινωνική πρόταση για αλλαγή του συστήματος, αλλά αντιδιαστάθηκε με τη μεταρρύθμιση του συστήματος εκ των άνω, εν απουσία της κοινωνίας, όπως πρόσφατα κι εσείς διατυπώσατε. Με μόνη ίσως εξαίρεση την Πολωνία λόγω του ιστορικού υπόβαθρου που έχει μέσω της Αλληλεγγύης. Και εδώ καταρρίπτεται κάθε θριαμβολογία, διότι ενώ το ρήγμα της Ανατολικής Ευρώπης φαίνεται να ενισχύει τη βεβαιότητα των δυτικών για τον τρόπο ανάπτυξής τους, εντούτοις τα προβλήματα έγιναν πιο περίπλοκα και ως ένα βαθμό πιο επικίνδυνα, με τη σύζευξη των δύο κόσμων. Με ποιο τρόπο θα εναρμονιστούν στο δυτικό μοντέλο οι Ανατολικοί, αν υπάρχει τέτοια τάση; Με κοινο-

βουλευτισμό, με δικτατορία; Αν πάρουμε το πρόσφατο παράδειγμα της Ρωσίας και δούμε τις υπερξυφισίες του Γκορμπατσόφ, που ενώ διατείνεται για αποκέντρωση ταυτόχρονα συγκεντρώνει στην προεδρική έδρα την απόλυτη εξουσία καθώς και την επέμβαση του στρατού, διαπιστώνουμε κάποιες αντινομίες. Η συναίνεση που για τους δυτικούς είναι η ιδεολογία της αφομοίωσης στο σύστημα, και που σε ένα βαθμό το έχουν καταφέρει, τι νόημα έχει στις ανατολικές χώρες, σε ποιο πρόγραμμα, σε ποια οικονομία, σε ποιο εντέλει μοντέλο; Πώς ο τύπος του ανθρώπου που παράχθηκε στην Ανατολική Ευρώπη θα αφομοιωθεί από το δυτικό τύπο ανθρώπου, τον τύπο δηλαδή του καταναλωτή, του θινεόπληκτου και του ατομιστή; Γιατί να μην οι ανατολικοί κάνουν ουρές για ένα χάμπουργκερ απ' τα MaC Donald's, αλλά αυτό το ίδιο το φαινόμενο δεν υποδηλώνει και έναν επαρχιωτισμό ταυτόχρονα;

Κ.Κ.: Για να μιλήσουμε με μεγαλύτερη ακρίβεια, η κατάρρευση της μαρξιστικής ιδεολογίας έχει αρχίσει πολύ πριν από τον Γκορμπατσόφ. Με μια έννοια το ίδιο το φαινόμενο Γκορμπατσόφ και όλα όσα έγιναν αυτήν την περίοδο εκφράζουν επίσης αυτήν την κατάρρευση. Η κατάρρευση αυτή στην ουσία έχει αρχίσει τουλάχιστον από το '56, όταν απ' τη μεριά ο Χρουτσόφ βγήκε και κατήγγειλε όσα έγιναν στην περίοδο Στάλιν και από την άλλη μεριά και κυριότερη, οι Πολωνοί και οι Ούγγροι εργάτες ξεσηκώθηκαν, έκαναν απεργίες και συμβούλια και τους έσφαξε ο στρατός του σοσιαλιστικού κράτους. Λοιπόν ήδη από εκείνη τη στιγμή και μετά στην Τσεχοσλοβακία του '68, όταν δείχτηκε ότι ήταν αδύνατο να μεταρρυθμιστεί το κομμουνιστικό κόμμα από μόνο του, είχε υπάρξει πια, μπορεί να πει κανείς, μια τέλεια κατάρρευση της μαρξιστικής ιδεολογίας και από την άποψη ότι δεν μπορούσε να πει τίποτα γι' αυτά τα καθεστώτα, και από την άποψη επίσης ότι ήταν τελείως ανίκανη να πει οτιδήποτε για την εξέλιξη του σύγχρονου καπιταλισμού, του δυτικού καπιταλισμού.

Πάνω σ' αυτό έρχονται οι —ας πούμε έτσι— πραγματικοί παράγοντες, όπως φάνηκε το '56 και μετά το '68 και το '70 και το '80 στην Πολωνία και στη Ρωσία την ίδια με την εξέγερση του Νιεπρονεντρόφσκα το '64 και με το συνεχές σαμποτάζ της παραγωγής από τους εργαζομένους και την αδιαφορία τους για την παραγωγή. Δηλαδή ανέκαθεν υπήρχε μια τεράστια, τότε σιωπηρή, τότε εκφραζόμενη, αντίδραση και πάλη των ανθρώπων εναντίον του συστήματος.

Σ' αυτή την πραγματικότητα το σύστημα απαντούσε με αυτό που ονόμασα στρατοκρατία, ένα είδος φυγής προς τα μπρος με τις επεκτατικές του τάσεις, προσπαθώντας να λύσει τα προβλήματά του με μια επέκταση προς τα έξω και μια μετατροπή της κοινωνίας σε ένα τελείως στρατοκρατικό σύστημα. Αυτό το πράγμα απέτυχε, δηλαδή το σύστημα προς αυτή την τάση έσπασε τα μούτρα του και τα έσπασε και συγκεκριμένα. Το πρώτο φυσικά είναι η Πολωνία, όπου με τα γεγονότα που έγιναν το διάστημα '79-'81 με την Αλληλεγγύη, φάνηκε καθαρά ότι όλος ο κόσμος σ' αυτές τις χώρες, τουλάχιστον στις δορυφόρες χώρες —ας πούμε— ήταν απολύτως εναντίον του καθεστώτος, αλλά όπου οι Ρώσοι δεν τόλμησαν να κά-

αυτής της οργάνωσης μπορεί κανείς να τις βρει, π.χ. στο Α. Στίνα, «Αναμνήσεις» (2 τόμοι), εκδ. Βέργος και στο «Πάλη ανάμεσα στο ΚΚΕ και τις παραφυάδες του ελληνικού τροτσκισμού», εκδ. ΕΚΚΕ) απ' το 1942 μέχρι τα τέλη του 1945, που 'φυγε για το Παρίσι. Με τον Κλ. Λεφόρ, συγκρότησαν απ' τα 1946 την τάση που, αποκοδόμενη απ' την 4η Διεθνή, εξέδιδε απ' το 1948 μέχρι τα 1965 το περιοδικό «Σοσιαλισμός ή βαρβαρότητα». Η σιωπή (η συνομοσία σιωπής) που τον περιτριγύριζε έσπασε αναγκαστικά μετά το 1968 (π.χ. το βιβλίο του Κομπεντίτ για τον Μάη, «Αριστερισμός», εκδ. Διεθνής Βιβλιοθήκη, περιλαμβάνει, κυρίως στο θεωρητικό του μέρος, πάρα πολλές απόψεις της ομάδας) αλλά κύρια μετά το 1975 (έκδοση της «φανταστικής θέσμησης της κοινωνίας») και το 1978 («τα σταυροδρόμια του λαβύρινθου»).

Έργα του στα ελληνικά

«Η γραφειοκρατική κοινωνία 1, 2», «Η πείρα του εργατικού κινήματος», «Το περιεχόμενο του σοσιαλισμού», «Το επαναστατικό κίνημα...», «Το επαναστατικό πρόβλημα», «Σοσιαλισμός ή βαρβαρότητα», «Οι παραγωγικές σχέσεις στην ΕΣΣΔ», «Η γαλλική κοινωνία», «Πρώτες δοκιμές», «Η αρχαία ελληνική δημοκρατία», «Ομιλίες στην Ελλάδα», «Μπροστά στον πόλεμο», «Υπάρχει σοσιαλιστικό μοντέλο ανάπτυξης;», «Η φανταστική θέσμηση της κοινωνίας», «Η συγγερική επανάσταση».

νουν μια στραπωπή επέμβαση. Την έκαναν έμμεσα μ' αυτή τη μαριονέτα το Γιαρουζέλσκι, ο οποίος όμως δεν μπορούσε να επιβληθεί για δεύτερη φορά, έσπασαν τα μούτρα τους στο Αφγανιστάν.

Από κείνη τη στιγμή ασφαλώς δημιουργήθηκε μια κρίση μέσα στην ίδια τη γραφειοκρατία και με το γεγονός επίσης ότι άρχισε αυτός ο επανεξοπλισμός ο δυτικός και που ασφαλώς τα διευθύνοντα στρώματα βρέθηκαν μπρος στο δίλημμα αν θα συνεχίσουν τον ανταγωνισμό μέσα σε μια κατάσταση όπου η οικονομία ήταν σε φρικτά χάλια και η τεχνική τους επίσης. Διότι όσο και να 'ναι, είχαν κατορθώσει να είναι στο ίδιο επίπεδο και πιο οπλισμένοι από τους Αμερικανούς, θυσιάζοντας όλο το υπόλοιπο της οικονομίας, παίρνοντας την αφρόκρεμα από τους μηχανικούς, τους τεχνικούς, τους επιστήμονες και ρίχνοντάς τους στην στραπωπή παραγωγή. Αυτό το πράγμα προφανώς έφτασε σε ορισμένα όρια.

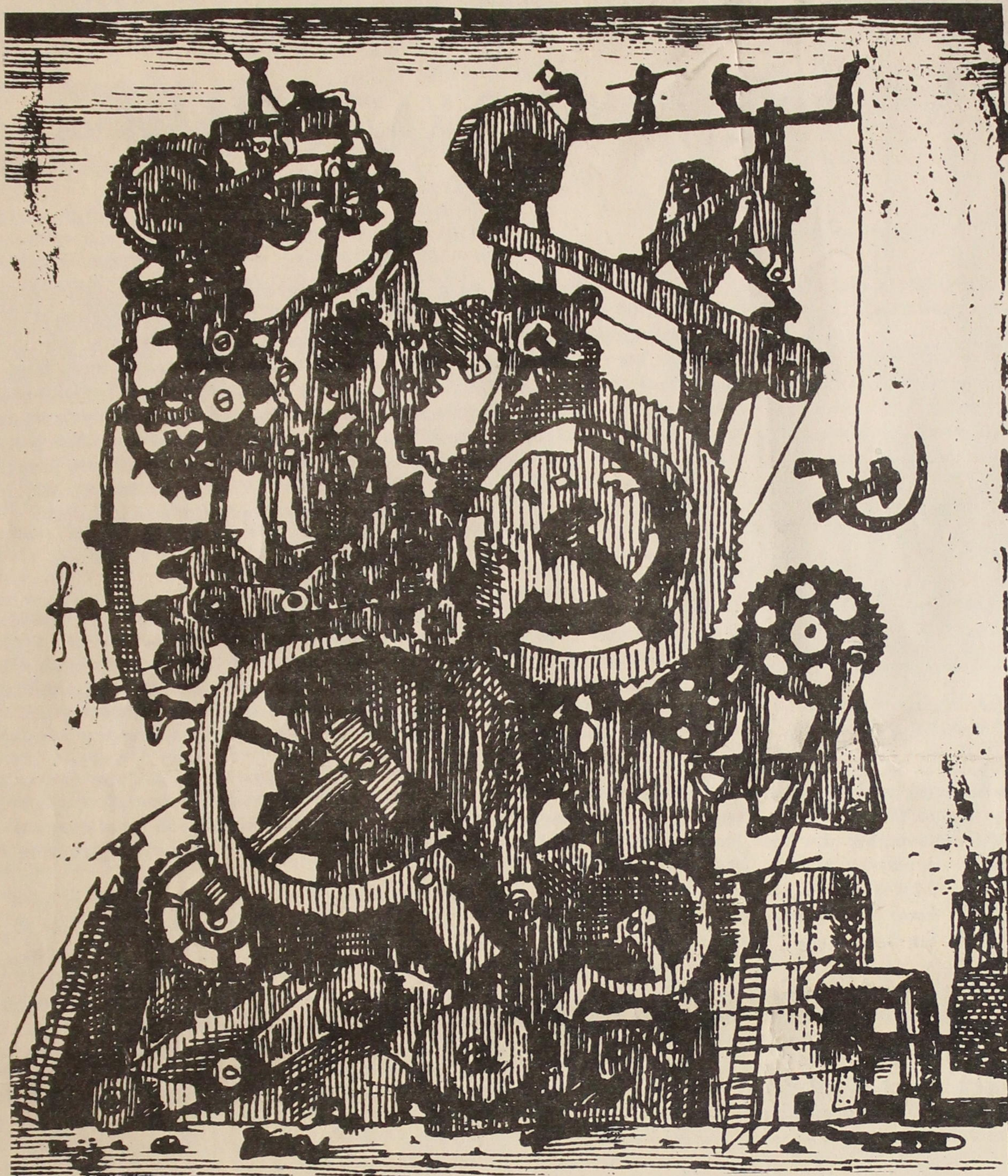
Αυτό που δημιουργεί ένα ερωτηματικό στο οποίο εγώ δεν έχω απαντήσει πώς έχει η κατάσταση, είναι το πώς μπόρεσε μέσα από τη γραφειοκρατική στρώμα να βγει αυτή η ομάδα Γκορμπατσόφ και πώς μπόρεσε ο Γκορμπατσόφ να ανέλθει με τις κάποιες ιδέες που θα είχε οπωσδήποτε.

Πέρα από και αυτό που άρχισε ήταν μια τελείως άλλη διαδικασία, δηλαδή μετά από μια πρώτη περίοδο, όπου κανένας δεν φάνηκε να ανηδράει αρνητικά, ή φάνηκε να πιστεύει ότι πράγματι κάτι είχε αλλάξει το ουσιαστικό, ξέσπασε η αντίδραση των λαών που ήταν πιεσμένοι τόσον καιρό και είδαμε αυτά που είδαμε στην Πολωνία, στην Α. Γερμανία, στην Τσεχοσλοβακία και ακόμη και στη Ρουμανία, στη Βουλγαρία και στη Γιουγκοσλαβία, τουλάχιστον στην Κροατία και στη Σλοβενία. Αυτό είναι το ένα.

Το άλλο βέβαια είναι αυτή η καταπληκτική, τουλάχιστον στην Πολωνία, στην Α. Γερμανία και στην Τσεχοσλοβακία, δραστηριότητα που αναπτύχθηκε και οι μορφές που πήρε το φθινόπωρο αυτή η «αναίμακτη επανάσταση» που ήταν κάτι πάρα πολύ σπουδαίο και εντυπωσιακό. Από την άλλη μεριά —και εκεί είναι το βάρος της ερώτησής σας, νομίζω— υπάρχει ασφαλώς κατά τη γνώμη μου μια πολύ αρνητική διάσταση, δηλαδή αυτή η «επανάσταση» —ας το πούμε έτσι— των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης έμεινε καθαρά περιορισμένη στον αναπτυξιακό, αναποδογερτικό της χαρακτήρα και σε καμιά στιγμή δεν πήγε παρακάτω. Δηλαδή ούτε όργανα συλλογικά, αυτόνομα δημιουργήθηκαν, ούτε συμβούλια, ούτε σοβιέτ με την παλιά έννοια, ούτε νέες μορφές, απολύτως τίποτε. Απλώς αυτοί οι άνθρωποι θέλανε να φύγει αυτός ο κομμουνιστικός μηχανισμός από την δικτατορική και ολοκληρωτική εξουσία, την οποία κατείχε. Και εγώ νομίζω ότι η αρνητική αυτή πλευρά πηγαινει ακόμη πιο μακριά. **Δηλαδή νομίζω ότι πράγματι υπάρχει μια εκ των προτέρων σαγήνευση, γοντεία του δυτικού συστήματος.** Δεν είναι απλώς ότι θέλουν χάμπουργκερ. Τα πάντα συμβαίνουν ως εάν ήθελαν να γίνει αυτό που έχει γίνει κατά ένα μεγάλο μέρος στη Δύση. Δηλαδή: η ιδιωτικοποίηση των ανθρώπων, η απάντηση, ο κινυσμός, ήρθαν σαν αποτέλεσμα μιας ορισμένης εξέλιξης του καπιταλισμού και βέβαια από τη στιγμή που ήρθαν γίνανε συνθήκη. Για να συνεχιστεί αυτό το πράγμα υ-

πάρχει ένας κύκλος στον οποίο τα πάντα στηρίζουν τα μεν τα δε, οι άνθρωποι κάθονται φρόνιμοι και καταναλώνουν και αποκαυνώνονται μπρος στην τηλεόραση, το σύστημα λειτουργεί με τον τρόπο που λειτουργεί και μπορεί να δίνει και μια δεύτερη τηλεόραση και οι άνθρωποι αποκαυνώνονται ακόμη περισσότερο.

θα θέλαμε να δώσετε τη δική σας άποψη για τη συμβολή των αναρχικών, τόσο σε επίπεδο απόψεων, ήδη από την Πρώτη Διεθνή με την πάλη Μαρξ και Μπακούνιν, όσο και σε επίπεδο προτάσεων με την ισπανική επανάσταση από τη μια και το μπολσεβικισμό από την άλλη. Συμμερίζετε την ιστορική δικαίωση του Μπα-

Αυτή η κατάσταση στο πεδίο της κοινωνικής και πολιτικής λειτουργίας των ανθρώπων υπάρχει στις ανατολικές χώρες πριν υπάρξουν οι προϋποθέσεις, δηλαδή από τη στιγμή κατά την οποία έπεσε το κομμουνιστικό καθεστώς όλα συμβαίνουν ως εάν τους ανθρώπους να τους ενδιέφερε ένα και μόνο πράγμα, δηλαδή το πώς θα μπορούσαν να μπουκνέ σ' αυτή την κατάσταση, να έχει ο καθένας το αυτοκίνητό του, την τηλεόρασή του, τα τζιν του κ.ά. Το ζήτημα είναι βέβαια από την άποψη την πραγματική, δηλαδή ο καπιταλισμός ο δύσκολος κατορθώνει ως τώρα να απαντήσει στο κοινωνικό πρόβλημα με άρτον και θεάματα. Εκεί άρτος δεν υπάρχει. Ο άρτος με τη σύγχρονη έννοια, διότι ο άρτος σήμερα δεν είναι απλά «το ψωμί», αλλά όλα αυτά τα λεγόμενα καταναλωτικά αγαθά.

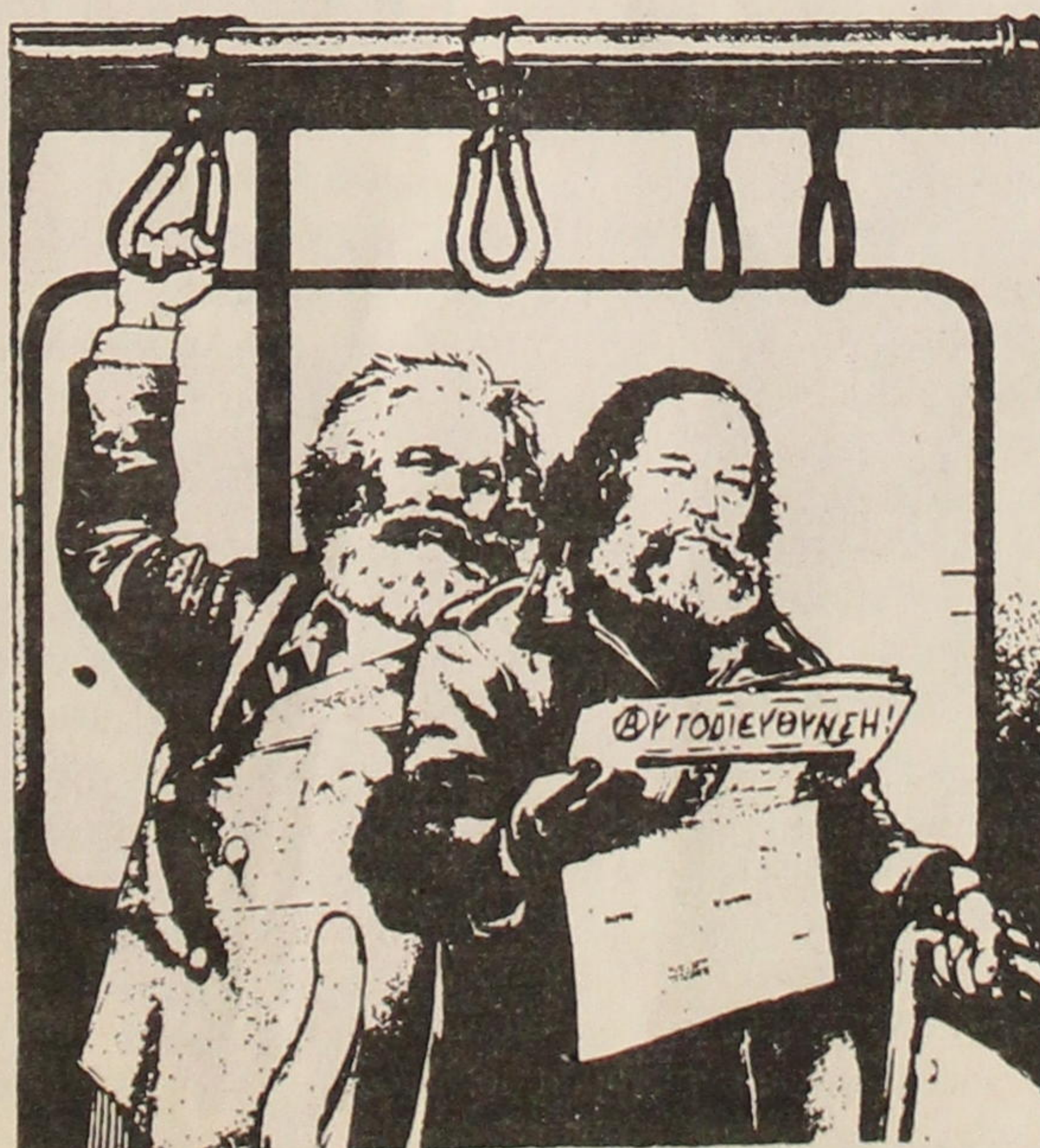
Απ' αυτή την άποψη η κατάσταση μου φαίνεται πολύ σκοτεινή, εκτός ίσως από την Τσεχοσλοβακία, που μπορεί να υπάρξει μια εξέλιξη προς ένα ψευδοκοινοβουλευτισμό ή κοινοβουλευτισμό με μια σχετική αναδιοργάνωση της οικονομίας πάνω στο καπιταλιστικό μοντέλο. Στις άλλες χώρες μου φαίνεται πάρα πολύ σκοτεινή η κατάσταση. Και ακόμα περισσότερο στην ίδια τη Ρωσία. Λοιπόν τώρα τι θα γίνει πάνω σ' αυτό, δηλαδή αν π.χ. στην τέως Σοβιετική Ένωση με την αδυνατότητα για τους διευθύνοντες κύκλους —είτε ο Γκορμπατσόφ είναι είτε ο Γιέλτσιν είναι— να δώσουν μια «λύση» στα προβλήματα, αν πάνω εκεί θα σπάσει κάπου η διαδικασία, θα προσπαθήσουν οι άνθρωποι να κάνουν κάτι, αυτό δεν μπορεί να το προβλέψει κανείς. Υπάρχουν απ' την μια μεριά μερικά σημεία, όπως πέρσι το καλοκαίρι στην απεργία τους οι ανθρακωρύχοι είχαν αιτήματα καθαρά πολιτικά και φέτος πάλι όταν ξανάγιναν απεργίες υπήρχαν αιτήματα καθαρά πολιτικά.

Από την άλλη μεριά, έχει κανείς την εντύπωση ότι υπάρχει ένα τεράστιο χάος και μια τεράστια κοινωνική αποσύνθεση, δηλαδή είναι σαν σε κάποιο βαθμό αυτά τα 70 χρόνια του φρικτού ολοκληρωτισμού να έχουν καταστρέψει το κοινωνικό υφάδι κατά κάποιο τρόπο. Και δεν έχει νόημα να κάνει κανείς προβλέψεις, ούτε τίποτα τέτοια.

Ε.Ν.: Μιας και αναφέραμε την πτώση του μαρξισμού,

κούνιν και των αναρχικών έναντι του Μαρξ και των μαρξιστών, επιχειρώντας μια τέτοιου είδους αντιπαράθεση;

Κ.Κ.: Εγώ δεν θα ήθελα να μπω στη διαδικασία ενός ιστορικού δικαστηρίου μεταξύ Μαρξ και Μπακούνιν. Δεν υπάρχει αμφιβολία στο γεγονός ότι ένα μεγάλο και ουσιαστικό μέρος από τις κριτικές των αναρχικών εναντίον των μαρξιστών και του μαρξιστικού ρεύματος ήταν πολύ σωστές και άγγιζαν πολύ βαθιά σημεία σχετικά με το Μαρξισμό. Υπήρξαν επίσης απ' την αναρχική πλευρά, αφήνω το πρόσωπο του ίδιου του Μπακούνιν, για το οποίο μπορεί να γίνει πολύ συζήτηση, πράγματα τα οποία κι αυτά επιδέχονται κριτική, π.χ. η στάση της C.N.T. στην Ισπανία στον εμφύλιο πόλεμο, ήταν περίπου σαν τη στάση όλων των άλλων λεγομένων εργατικών οργανώσεων και εργατικών κομμάτων. Εγώ νομίζω ότι θα έπρεπε να ξεπεράσουμε αυτές τις αντιμαχίες, τις κριτικές κλπ.

Εγώ ήμουν μαρξιστής. Έχω πάψει να είμαι μαρξιστής εδώ και 25 χρόνια τουλάχιστον.

Εγώ θα έλεγα δύο πράγματα σχετικά με τον αναρχισμό, για να τα πούμε καθαρά και σταράτα.

Το ένα ήταν το γεγονός ότι όλη η θεωρητική πλευρά μπορεί να πει κανείς ήταν κάπως ατροφική μες στο αναρχικό κίνημα, όχι ότι μετά το Μαρξ, το μαρξιστικό κίνημα απ' αυτή την πλευρά αναπτύχθηκε πολύ. Γιατί ήταν ταλμουδική¹ ερμηνεία της Βίβλου, η τάδε παράγραφος του Α' τόμου του Κεφαλαίου σε αντιπαράθεση με την τρίτη παράγραφο του Κεφαλαίου και γράφονταν τόμοι ολόκληροι εκεί πέρα πάνω, οι οποίοι δεν είχαν κανένα ουσιαστικό περιεχόμενο και κανένα ενδιαφέρον. Αλλά νομίζω ότι υπήρχε πάντοτε στον αναρχισμό μια τάση προς την υποτίμηση της θεωρητικής διαύγασης των πραγμάτων.

Και το δεύτερο, που είναι και ίσως το πιο σημαντικό — δεν ξέρω κατά πόσο είναι σημαντικό στα πράγματα — είναι ζήτημα λέξεων. Νομίζω υπάρχει ένα θέμα, στο οποίο **και ο Μαρξ και ο μαρξισμός και ο αναρχισμός**, είχαν μια τεράστια αυταπάτη, με μια ορισμένη έννοια, η οποία ήταν βλαβερή και ανώφελη αντίστοιχα. Αυτή η αυταπάτη σχετίζεται με το θέμα της εξουσίας.

Εγώ νομίζω ότι μια ελεύθερη αυτόνομη δημοκρατική — με την πραγματική έννοια — κοινωνία, είναι μια κοινωνία στην οποία κατά κάποιο τρόπο **υπάρχει** μια εξουσία. Τα εργατικά συμβούλια, αν πάρουμε αυτό το πράγμα, είτε συμβούλια τοπικά των κατοίκων, ασκούν μια εξουσία. Το ότι η εξουσία αυτή δεν έχει το ίδιο περιεχόμενο, τους ίδιους σκοπούς, τον ίδιο χαρακτήρα, ότι δεν είναι χωρισμένη από την κοινωνία, αυτό είναι άλλο πράγμα. Αλλά ασκούν μια εξουσία, αν παρθούν αποφάσεις κατά πλειοψηφία: αυτές οι αποφάσεις πρέπει να εκτελεστούν. **Αυτό είναι μια εξουσία.**

Το ζήτημα είναι εντέλει ποια φιλοσοφία του ανθρώπου υπάρχει πίσω απ' όλα αυτά τα πράγματα;

Εγώ δεν πιστεύω ότι ο άνθρωπος είναι ένα πανάγαθο όν που το έχουν διαφθείρει τα κοινωνικά συστήματα. Αυτή η αντίληψη μου φαίνεται τελείως ανόητη.

Διότι αν ήταν πανάγαθο όν από πού βγήκαν αυτά τα κοινωνικά συστήματα; Και πώς στάθηκαν επί 10.000 χρόνια μες στη ζωή —ή τουλάχιστον 5.000 χρόνια με το τέλος της νεολιθικής εποχής όπου έχουμε μια έντονη κοινωνική διαφοροποίηση, δηλαδή **ασυμμετρική** διαίρεση της κοινωνίας και ανταγωνιστική διαίρεση της κοινωνίας με κυρίαρχους και κυριαρχούμενους;

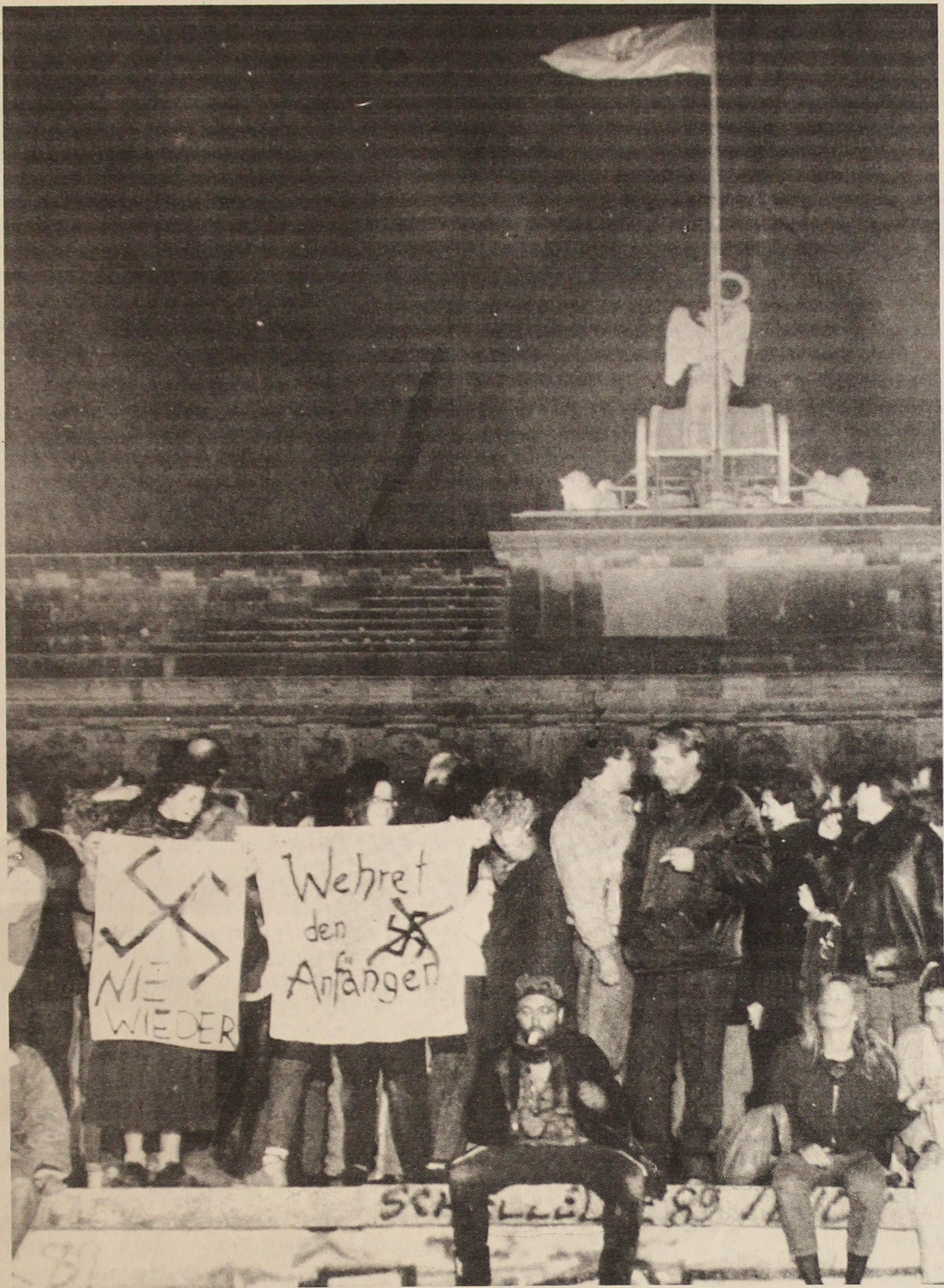
Αυτό σημαίνει ότι μια αυτόνομη κοινωνία πρέπει να αναθρέψει τις καινούργιες γενεές, και εκεί παίζεται το μεγαλύτερο μέρος της υπόθεσης, στο να γίνουν αυτόνομοι άνθρωποι δηλαδή αν τους αφήσει κανείς μες στα χωράφια δεν πρόκειται να γίνουν αυτόνομοι άνθρωποι, ούτε πρόκειται να αγαπάν ο ένας τον άλλο, ούτε θα λύνουν δημοκρατικά τα θέματά τους. Πρέπει να εκπαιδευθούν μέσα σε μια δημοκρατική κατεύθυνση, την κατεύθυνση του σεβασμού της γνώμης των άλλων, της υπευθυνότητας, του αυτοσχεδιασμού, του ότι δεν είναι έτσι επειδή το είπε ο μεγάλος ή ο γέρος ή αυτός που έχει ήδη εκλεγεί, ότι δεν είναι κατ' ανάγκη σωστό γιατί το λέει. Όλα αυτά είναι κοινωνικές λειτουργίες. Όλα αυτά πρέπει να αποφασιστούν και από τη στιγμή κατά την οποία αποφασίζονται πρέπει να εκτελεστούν. Αυτό μην το ξεχνάμε.

Αυτό είναι μια αντινομία η οποία είναι λεπτή και πάει μακριά από τη φιλοσοφική άποψη. Δηλαδή μιλάμε για αυτονομία των ατόμων, ενώ ταυτόχρονα ο καθένας είναι αυτό που είναι, γιατί έχει εσωτερικεύσει ένα σωρό κοινωνικές ιδέες, παραστάσεις κλπ. **Το ζήτημα είναι ποιες κοινωνικές ιδέες και παραστάσεις εσωτερικεύει,** π.χ. αυτή τη στιγμή στο Ιράκ ή στο Ιράν, αυτοί οι άνθρωποι οι οποίοι ήταν ή και είναι έτοιμοι να σκοτωθούν για τη δόξα του Αλλάχ έχουν εσωτερικεύσει αυτό το πράγμα. Είναι τελείως ετερόνομοι βέβαια. Αλλά **ούτως ή άλλως** οι άνθρωποι που θα μεγαλώσουν σε μια κοινωνία δεν μπορούν παρά να εσωτερικεύσουν ορισμένα πράγματα που τους **επιβάλλει** η κοινωνία κατά κάποιο τρόπο. Μια εξουσία την οποία κανείς ποτέ δεν θα μπορέσει να εξαλείψει. Εκτός αν πιστεύει ακόμη μια φορά ότι θα γεννάμε τα παιδιά και θα τα στέλνουμε σε ωραία μέρη των τροπικών νήσων που θα 'χουμε μπανάνες στα δένδρα και τα παιδιά αυτά θα μεγαλώνουν και θα γίνονται ωραίοι άνθρωποι, αγόρια και κορίτσια, το οποίο εγώ θεωρώ ότι είναι σαχλαμάρα και ούτε συζητείται.

Λοιπόν, από τη στιγμή εκείνη ποιος αποφασίζει για την εκπαίδευση; και τι σημαίνει εκπαίδευση των ανθρώπων; — δεν μιλάω για την εκπαίδευση με την στενή έννοια. Ό,τι γίνεται μέσα σε μια κοινωνία είναι εκπαίδευση των καινούργιων ιδεών. Και αυτό το βλέπουμε σήμερα σε τρομερό βαθμό και φρικτό και απαίσιο με την τηλεόραση.

Ήδη σήμερα η εκπαίδευση των ανθρώπων κατά τα 99% δεν γίνεται πλέον στα σχολεία. Γίνεται στην τηλεόραση. Και αν έχεις ένα παιδί και δεν θέλεις να αγοράσεις τηλεόραση για να μην υφίσταται αυτό το πράγμα και το στέλνεις στο σχολείο, έρχεται το παιδί απ' το σχολείο και κουβαλάει μαζί του όλην την τηλεοπτική δήθεν κουλτούρα και σου μιλάει για τον

¹ Ταλμούδ: σύνολο ιουδαϊκών βιβλίων που περιέχουν την προφορική παράδοση, την εξήγησή της, το παραδοσιακό δίκαιο και την νομική διδασκαλία.

τάδε και την τάδε και έχει όλα τα σλόγκαν της τηλεόρασης και των διαφημίσεων. Αυτό είναι μια κοινωνική λειτουργία, η οποία **διαμορφώνει** το παιδί. Ποιος θα αποφασίζει; Δεν πρέπει να αποφασίζουμε γι' αυτά τα πράγματα;

Ε.Ν.: Πάνω στο σημείο της απόφασης ήταν το κεντρικό σημείο...

Κ.Κ.: Το ζήτημα της απόφασης και το ζήτημα της εφαρμογής της απόφασης...

Ε.Ν.: Και η διχογνωμία ήταν όσον αφορά την πλειοψηφία και τη μειοψηφία δηλαδή πώς και κατά ποιο τρόπο μπορεί να υπαχθεί η μειοψηφία στην πλειοψηφία και εντέλει αν αυτό είναι δίκαιο ή άδικο.

Κ.Κ.: Εγώ νομίζω —και νομίζω θα συμφωνήσουμε σ' αυτό αν αρχίσουμε από χοντρά παραδείγματα— δεν μπορεί να υπάρξει κοινωνία, αν δεν υπάρχει βασική συμφωνία πάνω σ' ένα μίνιμουμ κανόνων.

Θα πάρω ένα «χονδρό και ανόητο» παράδειγμα. Αν υποθέσουμε ότι υπάρχει μια μειοψηφία η οποία λέει ότι εμείς θέλουμε να είμαστε κυνηγοί κεφαλών. Αλλά εμείς δεν δεχόμαστε να υπάρχει μια ομάδα κυνηγών κεφαλών μες στην κοινωνία. Τώρα αν είμαστε πολύ πλούσιοι και υπάρχουνε μεγάλα νησιά του Ειρηνικού ακατοίκητα, τους λέμε πηγαίνετε εκεί πέρα και φτιάξτε την κοινωνία σας κυνηγών κεφαλών: ανάμεσα σε μας δεν μπορεί να υπάρχουν κυνηγοί κεφαλών.

Αυτό είναι χονδρό παράδειγμα. Αν' την άλλη μεριά το να επιβάλλεις στον καθένα τι φαί θα τρώει είναι εξίσου εξωφρενικό στην άλλη άκρη. Λοιπόν υπάρχει ένα σημείο που μόνο η ίδια η κοινωνία μπορεί να το καθορίσει, του ως ποιο βαθμό δηλαδή μειονότητες, ομάδες, τοπικές οργανώσεις κλπ. μπορούν να αποφασίζουν οι ίδιες και σε ποιο βαθμό χρειάζεται μια γενικότερη απόφαση. Βλέπουμε π.χ. σήμερα ότι το οικολογικό πρόβλημα είναι ένα πρόβλημα που δεν επιδέχεται ούτε καν σοβαρή συζήτηση, **παρά σε πλανητικό κλίμακα.**

Δεν μπορούμε να πούμε ότι εντάξει η μειοψηφία θέλει π.χ. αυτοκίνητα που μολύνουν και δεν μπορεί κανείς να επέμβει στα δικαιώματά της. Δε θα πει τίποτα αυτό το πράγμα. Δηλαδή αν πρόκειται να λυθεί αυτό το ζήτημα, πρέπει να παρθούν αποφάσεις που να είναι υποχρεωτικές για όλους

τους κατοίκους του πλανήτη.

Αυτό είναι ένα θέμα. Υπάρχουν επίσης ένα σωρό άλλα θέματα και υπάρχουνε πολύ περισσότερα απ' ό,τι τα φανταζόμαστε σήμερα, θέματα στα οποία δεν χρειάζεται καμιά κεντρική απόφαση και το γεγονός ότι σήμερα στην κοινωνία παίρνονται κεντρικές αποφάσεις είναι απλώς και μόνο το αποτέλεσμα του καπιταλιστικού ή του γραφειοκρατικού συγκεντρωτισμού, για να επιβάλει ομοιόμορφα πράγματα.

Ακόμα και στην εκπαίδευση, από την πλευρά των διδασκομένων υλών —θα πω αστεία παραδείγματα— διδάσκεται υποχρεωτικά μια δεύτερη ή μια τρίτη γλώσσα. Γιατί πρέπει να αποφασίζεται από την Αθήνα ή από το Παρίσι ή από την Ουάσινγκτον, ποια θα είναι αυτή η γλώσσα; Δηλαδή οι κάτοικοι του νομού Κοζάνης αν θέλουν τα παιδιά τους να μαθαίνουν φιλανδικά ως δεύτερη γλώσσα, ας μάθουν φιλανδικά.

Υπάρχουν ένα σωρό βαθμοί σ' αυτό το πράγμα, αλλά νομίζω ότι δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι δεν μπορεί να νοηθεί κοινωνία χωρίς ένα μίνιμουμ θεσμών που είναι αποδεκτοί από όλους και που είναι κατά κάποιο τρόπο υποχρεωτικοί, και χωρίς διαδικασίες μέσα στις οποίες παίρνονται αποφάσεις, οι οποίες είναι υποχρεωτικές για το σύνολο.

Ποιο είναι το σημείο στο οποίο ορίζουμε ως πού η μειοψηφία πρέπει να εφαρμόζει τις απόψεις της, σε ποια θέματα, σε ποια πεδία πάνω μπορεί ο καθένας, η κάθε ομάδα να κάνει ό,τι θέλει, αυτό είναι ένα συγκεκριμένο πρόβλημα, στο οποίο δεν μπορούμε να απαντήσουμε εκ των προτέρων. Και πρέπει επίσης να απαλλαγούμε από την ιδέα ότι υπάρχει αυτόματη λύση για τα προβλήματα, δηλαδή μια αυτόνομη κοινωνία είναι μια κοινωνία στην οποία για τα προβλήματα που μπαίνουν **μπορούν** να παρθούν λανθασμένες αποφάσεις, στην οποία υπάρχουν ρίσκα και κίνδυνοι απ' όλες τις μεριές. Αλλά αυτό θα πει ελευθερία και αυτονομία. Δηλαδή αν ήμουνα πιστός του Κορανίου ή του Ευαγγελίου πραγματικός, δεν θα είχα κανένα πρόβλημα στη ζωή μου. Γιατί υποτίθεται ότι ξέρω κάθε φορά τι πρέπει να κάνω. Ή να ανοίξω το κιτάπι ή να ρωτήσω τον παπά ή το μπουφτί.

Επειδή νομίζω ότι είμαι ένας ελεύθερος άνθρωπος, έχω **συνεχώς** προβλήματα στη ζωή μου. Τι να κάνω με τούτο, τι να κάνω με εκείνο. Κι αυτό θα πει ελευθερία.

Ε.Ν.: Για να κλείσουμε αυτό τον κύκλο των ερωτήσεων, που είχαν τη βάση τους στις εξελίξεις στην Ανατ. Ευρώπη, στο βιβλίο σας «Μπροστά στον πόλεμο» θεωρούσατε αδύνατη κάθε μεταρρύθμιση στο σοβιετικό μοντέλο. Έχοντας δεδομένη μια παλιά δήλωσή σας, ότι παραδέχεστε πως κάνετε λάθος —αν το λέω σωστά—, αυτό σημαίνει ταυτόχρονα και κάποια αλλαγή στη θεώρησή σας για τον κόσμο και πού εντοπίζετε αυτό το λάθος;

Κ.Κ.: Όχι δεν συμβαίνει καμιά αλλαγή. Και όσο για το «λάθος», ίσως άσχημα εκφράστηκα, γιατί νομίζω ότι πράγματι το είπα κάποτε αυτό. Λάθος είχα κάνει με την έννοια ότι δεν μπορούσε να αλλάξει αυτό το πράγμα. Αλλά ότι η εκτίμηση, ότι το ρωσικό καθεστώς δεν μπορούσε να μεταρρυθμιστεί, κατά τη γνώμη μου, είναι απολύτως σωστή. Διότι **δεν μεταρρυθμίστηκε** το καθεστώς. **Είτε κατέρρευσε** όπως στις ανατολικές χώρες, **είτε θρίσκειται μέσα σε μια χαώδη κατάσταση**, όπως συμβαίνει στη Ρωσία. Δηλαδή δεν πρόκειται για μεταρρύθμιση του κομμουνισμού. Αυτό το οποίο γίνεται στην Πολωνία, στην Τσεχοσλοβακία, στην Ανατ. Γερμανία, δεν είναι καμιά μεταρρύθμιση του κομμουνισμού. Είναι η κατάρρευση του κομμουνισμού και η αντικατάστασή του από ένα οιωνεί δυτικό καθεστώς. Τι θα γίνει στη Ρωσία είναι άλλη υπόθεση, αλλά και εκεί δεν πρόκειται να γίνει μεταρρύθμιση.

Στο σημείο πάνω στο οποίο έκανα λάθος, ήταν η δυνατότητα —αυτό που λέγαμε και πριν— να παρουσιαστεί μέσα απ' τη γραφειοκρατία μια ομάδα που να θέλει να αλλάξει τα πράγματα. Σ' αυτό έκανα λάθος: δεν υπάρχει αμφιβολία. Αλλά αυτό δεν έχει αλλάξει καθόλου τη θεώρησή μου, ούτε της κοινωνίας, ούτε του κόσμου.

Ε.Ν.: Παραμένει όμως παράλληλα όπως είπατε η Σοβιετική Ένωση, σαν η πρώτη υποψήφια για την κοινωνική επανάσταση;

Κ.Κ.: Αυτό κατά κάποιο τρόπο το βλέπουμε. Τώρα, αν θα γίνει αυτή η επανάσταση, είναι αυτό που λέγαμε πριν: δεν μπορεί να το προβλέψει κανείς.

Ε.Ν.: Κι αυτό σας το αντιδιαστέλλουμε με την ανάπτυξη των εθνικιστικών κινημάτων, που εμφανίζονται με κάποια καθυστέρηση στη σύγχρονη πραγματικότητα.

Κ.Κ.: Αυτό είναι ένα από τα στοιχεία, ο ένας από τους κινδύνους, μπορεί να πει κανείς. Ο άλλος είναι ακριβώς αυτό που λέγαμε πριν, η εκ των προτέρων απορρόφηση των πληθυσμών εκεί πέρα από το δυτικό μοντέλο.

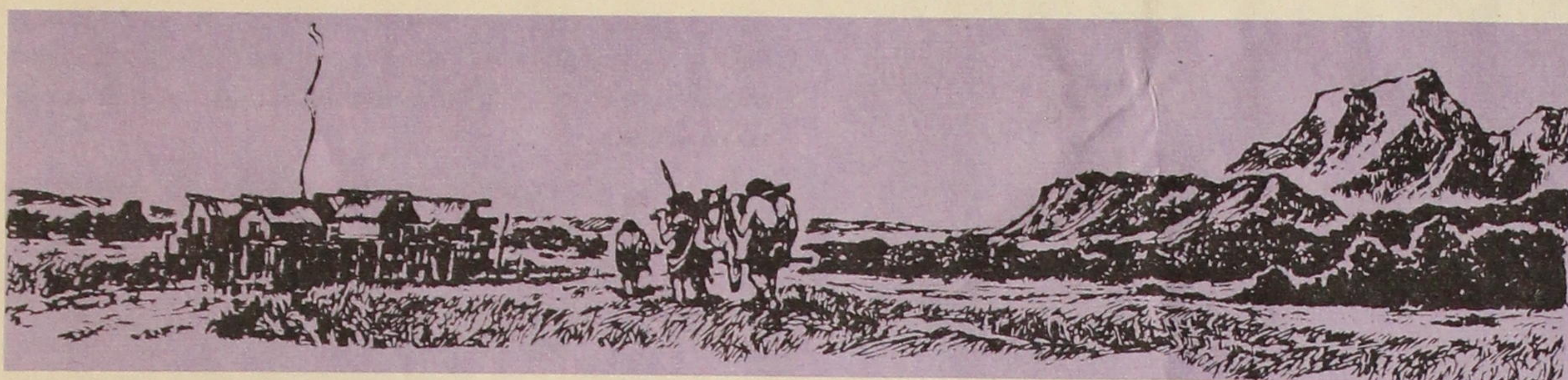
Ε.Ν.: Ας μπούμε σ' ένα δεύτερο σκέλος. Ανάμεσα στο πρόταγμα της αυτονομίας, της ριζικής επανάστασης, «της αδιάκοπης αυτοστοχαστικής δραστηριότητας της σκέψης» —όπως την ονοματίζετε— και στο πρόταγμα της ανάπτυξης και του εκσυγχρονισμού του συστήματος με τεχνο-επιστημονικούς όρους, αναδύθηκε σ' ολόκληρη την Ευρώπη, Ανατολική και Δυτική, ο εναλλακτισμός και το οικολογικό κίνημα. Το ιδεολογικό κενό που άφησε τόσο ο μαρξισμός, και που κατά μια έννοια το δημιούργησε μέσα απ' την αντιφατικότητά του, όσο και η κρίση των πολιτικών κομμάτων, επιχειρήσαν και επιχειρούν να το καλύψουν οι Εναλλακτικοί και οι Πράσινοι. Με δεδομένο ότι ο πυρήνας αυτού του κινήματος, έτσι όπως πρακτικά εμφανίζεται, είναι φυσιοκεντρικός, με την έννοια ότι το κέντρο του προβληματισμού είναι το τι συμβαίνει στη φύση, το βλέπουμε να ταλανίζεται ανάμεσα στα ερωτήματα: Τι είναι φύση; Τι είναι άνθρωπος; Ποια σύζευξη υπάρχει ανάμεσα τους; Και ουκ ολίγες φορές παραπαίει ανάμεσα στο περιβάλλον και στην πολιτική, ανάμεσα στις αντιπυρηνικές δηλώσεις και στις κοινοβουλευτικές επερωτήσεις.

Αν τώρα μέσα στην πανσπερμία των κοινωνικών ρόλων και θέσεων των Οικολόγων και των Εναλλακτικών, αν πούμε για επιχειρηματίες, για φοιτητές, διανοούμενους και σε μικρότερη κλίμακα για εργάτες κλπ., προσθέσουμε και την ιδεολογική πανσπερμία, η οποία για εδώ στην Ελλάδα συνίσταται από αντιεξουσιαστές, μαρξιστές, αντικαπιταλιστές κλπ., τα πράγματα περιπλέκονται και αντιφάσκουν ακόμα περισσότερο.

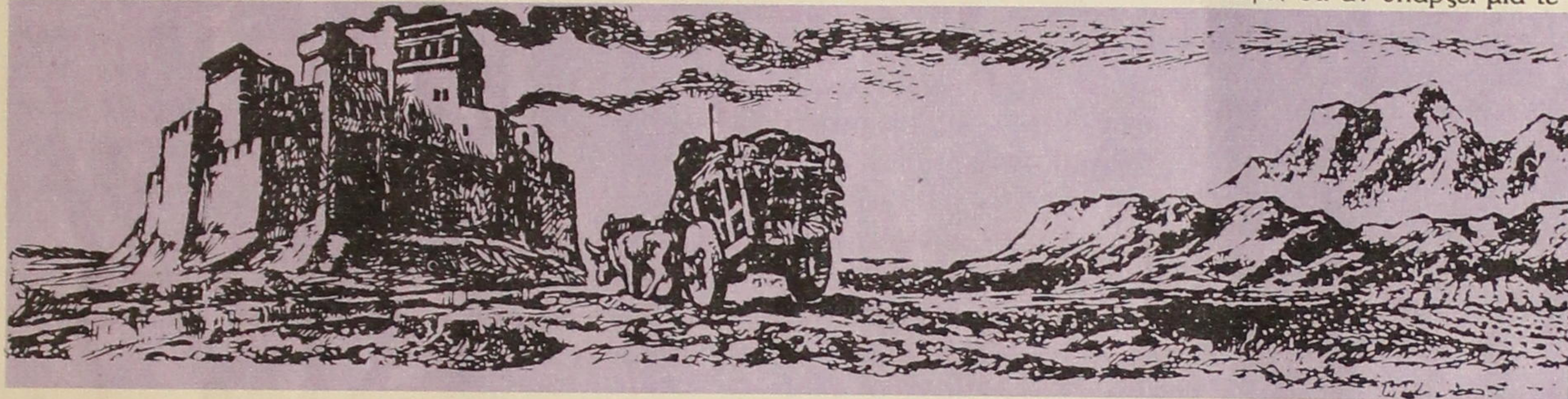
Μπορούμε όμως να διακρίνουμε κι έναν άλλο πυρήνα στη σκέψη αυτού του κινήματος, μέσα στον οποίο διάφοροι μαρξιστές και αντιεξουσιαστές βρίσκουν καταφύγιο. Η επαλήθευση της μαρξιστικής τελεολογίας για την Ιστορία, συμπυκνωμένη στην «αντίφαση των παραγωγικών δυνάμεων και παραγωγικών σχέσεων», παραχωρεί τη θέση της σήμερα σε μια νέα ιστορική τελεολογία, συμπυκνωμένη μέσα στην «αντίφαση της οικονομίας και του περιβάλλοντος». Έτσι στην καλύτερη περίπτωση, αυτοί που πριν μερικά χρόνια περίμεναν την νομοτελειακή αλλαγή της κοινωνίας μέσα από την οικονομική κατάρρευση του συστήματος, σήμερα την περιμένουν μέσα από την οικολογική.

Εντέλει τι μπορεί να περιμένει κανείς από τέτοιου είδους κινήσεις, όταν αυτές εξαπλώνονται σε εκλογικές αναμετρήσεις, ανάγοντας την ήπια επέμβαση στη φύση σε ήπια αντιπολίτευση, την ειρηνική συνύπαρξη με το περιβάλλον σε ειρηνική συνύπαρξη με τους θεσμούς

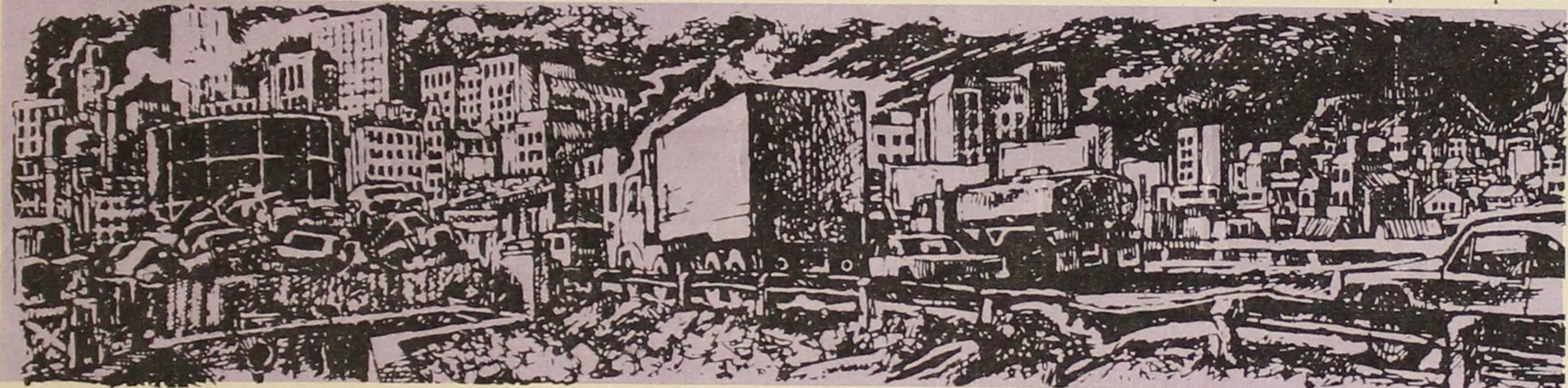
του συστήματος. Το φαινόμενο Κον Μπεντί, με τον οποίο βγάλατε ένα κοινό βιβλίο, που σήμερα είναι αντιδήμαρχος της Φρανκφούρτης, είναι παρέκλιση αυτού του κινήματος ή το εσχατολογικό αποτέλεσμα της εναλλακτικής πρακτικής;

Κ.Κ.: Εγώ δεν είχα ποτέ κανένα ανεπιφύλακτο ενθουσιασμό για τους οικολόγους και για το οικολογικό κίνημα, γιατί κάπου δεν τους θεωρούσα αυτό που ονομάζετε πανσπερμία. Τους θεωρούσα πολύ συγκεχυμένους σε ό,τι αφορά την πολιτική διάσταση του προβλήματος, δηλαδή το γεγονός ότι όσο υπάρχουν αυτοί οι κοινωνικοί θεσμοί και αυτοί οι κοινωνικοί μηχανισμοί, είναι γελοίο να συζητάμε για άλλες σχέσεις του ανθρώπου με τη φύση και για την προστασία του περιβάλλοντος.

Αυτό δεν σημαίνει ότι —όπως το 'καναν άλλοτε οι μαρξιστές και ιδίως οι κομμουνιστές— μπορούμε να λέμε ότι άμα γίνει επανάσταση όλα αυτά θα λυθούν, όπως και το γυναικείο πρόβλημα θα λυθεί, αν θα γίνει επανάσταση κ.ο.κ. Σημαίνει ότι το πρόβλημα αυτό είναι ένα κεντρικό πρόβλημα. Αλλά είναι αναπόσπαστο μέρος του γενικότερου κοινωνικού και ιστορικού προβλήματος, και εδώ πλέον μπαίνει το άλλο θέμα.

Καλά, οι κοινοβουλευτικές απασχολήσεις των οικολόγων, κατά τη γνώμη μου, δεν αξίζουν κάποια σοβαρή συζήτηση. Διότι δεν είναι δυνατό πάνω στο οικολογικό να ξεχάσουμε ότι έχουμε πει —και που μένει σωστό— για την κοινοβουλευτική δήθεν δημοκρατία, για τον αποκριάτικο χαρακτήρα της δήθεν αντιπροσωπείας του λαού κλπ. Είναι αστεία πράγματα.

Αλλά εκείνο στο οποίο νομίζω, ότι θα 'πρεπε να επιμείνει κανείς, είναι το εξής: ότι πράγματι το οικολογικό πρόβλημα, δηλαδή το πρόβλημα του περιβάλλοντος, αντικειμενικά έχει φτάσει σ' ένα πάρα πολύ κρίσιμο σημείο· δεν υπάρχει καμία αμφιβολία. Κι αυτό το σημείο πραγματικά συγκαλύπτεται και αποκρύπτεται από τις κυβερνήσεις. Τελευταία ακόμη, υπήρξε μια έκθεση μιας επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών από επίσημους αντιπροσώπους των κρατών, η οποία στα δύο πρώτα της μέρη ήταν τρομερά απαισιόδοξη για την εξέλιξη του περιβάλλοντος. Πηγαίνουμε, βαδίζουμε ολοταχώς προς Αποκαλυπτική καταστροφή. Δεν υπάρχει αμφιβολία. Και στο τρίτο της μέρους αυτή η έκθεση, όπου έπρεπε να πει τι θα έπρεπε να γίνει —όχι ότι είχαν εξουσία αυτοί να αποφασίσουν τίποτε, αλλά απλώς να πουν στις κυβερνήσεις: να κάνετε αυτά— δεν λέγανε τίποτε.

Διότι τα πρακτικά μέτρα τα οποία πρέπει να παρθούν, σημαίνουν πραγματικά ανατροπή του σημερινού τρόπου ζωής. Δηλαδή το σύστημα το οποίο στηρίζεται στο γεγονός, ότι άντε πάρτε αυτοκίνητα, άντε πάρτε τηλεοράσεις, άντε κάντε τούτο κλπ., είναι ασυμβίβαστο με την προστασία του περιβάλλοντος. Και ιδίως, αν έχει κανείς την ιδέα, ότι το πρόβλημα του Τρίτου Κόσμου θα λυθεί με το γεγονός, ότι σιγά

σιγά αυτές οι χώρες θα εξελιχτούν προς κοινοβουλευτικές δημοκρατίες και φιλελεύθερες οικονομίες. Κι αν σκεφτεί κανείς ότι για να γίνει αυτό το πράγμα θα πρέπει να επεκταθεί το οικονομικό σύστημα της δύσης, η κατανάλωση ενέργειας, η κατανάλωση πρώτων υλών κλπ., γίνεται πλέον ένας εφιάλ-

της καταπληκτικός.

Αντικειμενικά το πρόβλημα είναι πάρα πολύ σοβαρό. Αλλά αν το πάρει κανείς με τη μορφή που του δίνετε ή που λέτε ότι του δίνουν οι οικολόγοι, δηλαδή ότι αντικαταστήσανε την κρίση του καπιταλισμού, που θα προέρχονταν από την δήθεν αντίφαση μεταξύ παραγωγικών δυνάμεων και παραγωγικών σχέσεων, με την κρίση που θα επέλθει από την αντίφαση μεταξύ οικονομίας και περιβάλλοντος, αυτό είναι τελείως εσφαλμένο. Για τον απλούστατο λόγο, ότι αν υπάρξει μια τε-

ράστια οικολογική κρίση, μια περιβαλλοντική καταστροφή, αν οι άνθρωποι δεν είναι έτοιμοι να αντιδράσουν, μια φασιστική λύση είναι εξίσου πιθανή, όσο και μια άλλη. Όπως το 'χουν γράψει και οι μυθιστοριογράφοι των μυθιστορημάτων επιστημονικής φαντασίας, αν έχετε διαβάσει. Γίνεται μια περιβαλλοντική καταστροφή και η κυβέρνηση λέει «παίρνουμε όλες τις εξουσίες και εφεξής θα κάνετε τούτο, θα κάνετε τ' άλλο, θα έχετε 5 λίτρα βενζίνη το μήνα και 3 λίτρα καθαρό αέ-

ρα» και τελείωσε η υπόθεση. Δηλαδή η κρίση η περιβαλλοντική μπορεί να οδηγήσει στο ένα ή στο άλλο.

Ε.Ν.: Σαν το αυγό του φιδιού.

Κ.Κ.: Ακριβώς. Πάντως εγώ πολύ σοβαρά πιστεύω ότι η κρίση η περιβαλλοντική, δείχνει ότι μια αντίφαση ανάμεσα στην οικονομία και τη φύση, αλλά πόσο το καπιταλιστικό φαντα-

σιακό, όχι απλώς οδηγεί στην καταστροφή, αλλά είναι πράγματι ένα είδος περιόδου τρέλας της ανθρωπότητας. Δηλαδή αυτή η απεριόριστη επέκταση και η κατάκτηση της φύσης και η καπιταλιστική ανάπτυξη η οποία δεν είναι ανάπτυξη —η ανάπτυξη, αυτή η ψωροανάπτυξη...—, είναι πραγματικά ένα είδος περιόδου συλλογικής τρέλας της ανθρωπότητας.

Και το δράμα, κύρια από την πολιτική άποψη —και αυτά δεν πρέπει να τα ξεχνάμε και να τα λέμε— είναι ο βαθμός στον οποίο ο κόσμος, οι άνθρωποι, ο κοσμάκης, οι λαοί, συμμετέχουν σ' αυτό το πράγμα. Διότι, αν πει κανείς στον κόσμο σήμερα, ότι για να λυθούν αυτά τα ζητήματα, θα πρέπει εφεξής να συμπεριφερόμαστε πάνω στη γη σαν ένας σώφρων pater familias και θα πρέπει να σκεφτόμαστε τις επιπτώσεις των ενεργειών μας και να κάνουμε οικονομία και κατ' ουσίαν θα έπρεπε με κάποιον τρόπο να επανέλθουμε στο επίπεδο ζωής των πλούσιων χωρών του 1930 ή του 1929, θα τον λυτσοάρουν οι άνθρωποι. Και νομίζω ότι αυτό στην Ελλάδα το βλέπει κανείς περισσότερο απ' ό,τι σε άλλες χώρες.

Ε.Ν.: Ας έλθουμε τώρα στον δυτικό κόσμο. Με την παρέμβασή σας που έγινε τον Φεβρουάριο του '89, κάνατε μια έντονη κριτική στην σύγχρονη επιστήμη.

Διαπιστώνουμε ότι η σύγχρονη τεχνοεπιστήμη θρίσκει στην υπηρεσία του συστήματος, το οποίο σύστημα τείνει να χωρίσει την κοινωνία σε δύο θεμελιώδεις κατηγορίες· σ' αυτούς που κατέχουν τη σύγχρονη τεχνοεπιστήμη και σ' αυτούς που δεν έχουν καμιά επαφή —κατά κάποιο τρόπο— μαζί της. Και αυτό το βλέπουμε μέσα από τις δυνατότητες της πληροφορικής, αλλά και τον τρόπο που αυτή αναπτύσσεται και την κοινωνική σχέση που έχει με τις πλατειές μάζες, η κύρια παραγωγή της πληροφορικής.

Παρατηρούμε ταυτόχρονα την περιθωριοποίηση της παλιάς εργατικής δύναμης, σε βάρος της οποίας αναπτύσσονται οι υπηρεσίες. Βλέπουμε δηλαδή ταυτόχρονα, ότι αυτός ο ιστορικός ρόλος της εργατικής τάξης —που επικαλούνταν ο Μαρξ— η ίδια η ανάπτυξη του καπιταλισμού τον καταρρίπτει. Η μετατροπή τώρα του χρηματιστικού κεφαλαίου σε διανοητικό κεφάλαιο, αλλάζει την παγκόσμια οικονομία, τους προσανατολισμούς της παγκόσμιας οικονομίας.

Ποιες είναι οι εσωτερικές τάσεις αυτής της αλλαγής, προς τα πού οδεύει δηλαδή το σύστημα αυτό της πληροφορικής, της κυβερνητικής και πώς τίθεται σήμερα η πάλη ενάντια σ' αυτήν την μετατροπή της κοινωνίας σε αποκλεισμένους και σε αυτούς που κατέχουν τη γνώση;

Κ.Κ.: Αυτό είναι ένα τεράστιο ζήτημα· είναι πολύ δύσκολο να το συζητήσει κανείς. Είναι μερικές διατυπώσεις που χρησιμοποιήσατε, που δεν θα τις έκανα ακριβώς έτσι.

Δεν θα έλεγα π.χ. ότι η τεχνοεπιστήμη είναι στην υπηρεσία του συστήματος. Θα έλεγα ότι είναι μέρος του συστήματος και το ίδιο το σύστημα θα μπορούσε εξίσου να πει κανείς, ότι είναι στην υπηρεσία της τεχνοεπιστήμης. Δηλαδή όλα αυτά πάνε μαζί.

Ε.Ν.: Υπάρχει μια αλληλοσχέση.

Κ.Κ.: Ναι, υπάρχει μια αλληλοσχέση, μια αλληλεξάρτηση, αλληλεγγύη, αμοιβαίος προσδιορισμός και κατ' ουσία πρόκειται για τη μορφή που παίρνει σήμερα αυτή η φανταστική σημασία του καπιταλισμού: της απεριόριστης ανάπτυξης και φυσικά της λογικοποίησης των πάντων, του υπολογισμού των πάντων —του δήθεν υπολογισμού, γιατί δίνει αποτελέσματα παράλογα. Αυτό είναι ένα σημείο.

Το άλλο σημείο είναι το εξής: υπάρχει μια διαίρεση της κοινωνίας, όπως λέτε, ανάμεσα στους ανθρώπους που είναι μέσα σ' όλο αυτό το κυβερνητικό-πληροφοριακό σύστημα— η μία διάσταση του ενγένει συστήματος— και στους άλλους. Αλλά δεν νομίζω ότι αυτοί οι άνθρωποι που είναι εκεί πέρα μέσα, αποτελούν ένα μπλοκ. Δηλαδή νομίζω ότι η κρίση του συστήματος γίνεται αντιληπτή από ανθρώπους που είναι εκεί πέρα μέσα, από τους οποίους πολλοί ασκούν κριτική στο σύστημα και θα ήταν διατεθειμένοι να παλαίψουν εναντίον του συστήματος.

Τώρα, το γενικότερο ζήτημα είναι φυσικά το ζήτημα της προοπτικής, δηλαδή προς τα πού μπορεί να πάει αυτή η ιστορία. Και εκεί φυσικά, αν τίποτε άλλο δεν συμβεί, υπάρχει η προοπτική της βαρβαρότητας με μια άλλη μορφή. Πολύ βάσιμα —μπορώ να πω— μπορεί να φανταστεί κανείς τη σημερινή κοινωνία, εξελισσόμενη προς ένα ολοένα μεγαλύτερο έμμεσο έλεγχο, μέσω της ανάπτυξης της κυβερνητικής-πληροφορικής κλπ.· και να το συνδυάσει επίσης με το ενδεχόμενο της περιβαλλοντικής καταστροφής, που λέγαμε προηγουμένως, για να δει έναν τύπο συστήματος, ο οποίος κατ' αυτόν τον τρόπο θα διαχειρίζονταν τα πράγματα, βάζοντας τον κάθε κατεργάρη στον πάγκο του και τον καθένα στη θέση του.

Και το άλλο το τεράστιο ζήτημα που τίθεται, είναι φυσικά για μια άλλη ανάπτυξη, μια άλλη εξέλιξη της κοινωνίας, για μια αυτόνομη κοινωνία, για τη συλλογική διαχείριση της οικονομίας, της παραγωγής και ενός σωρού άλλων πραγμάτων. Το οποίο προϋποθέτει φυσικά την υπέρβαση αυτού που σωστά ονομάσατε διαχωρισμού, ανάμεσα σε μια μάζα ανθρώπων, οι οποίοι δεν έχουν καμιά σχέση μ' αυτά τα πράγματα και σε μια μειοψηφία ασφαλώς, η οποία είναι μέσα και τα χειρίζεται.

Ε.Ν.: Άμα δεχτούμε αυτή την εξέλιξη, εμμένοντας στην πιθανότητα να συνεχιστεί χωρίς διακοπές για 5-10 δεκαετίες ακόμα, κατά πώς θα είναι δυνατό να χρησιμοποιήσει η αυτόνομη κοινωνία αυτή την νέα κατάσταση και κατά πώς θα είναι δυνατό να την αυτοδιαχειριστεί μια κοινωνία που έχει χάσει την επαφή μαζί της;

Κ.Κ.: Γι' αυτό έλεγα πριν, ότι δεν πρέπει να παίρνουμε όλους τους ανθρώπους που είναι μέσα στο κυβερνητικό —με την έννοια της κυβερνητικής, όχι με την έννοια της κυβέρνησης— πληροφοριακό μηχανισμό σαν ένα μπλοκ, που είναι όλο με τη μεριά του υπάρχοντος συστήματος, όχι επειδή έτσι το επιθυμούμε, αλλά νομίζω ότι είναι έτσι. Υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός ανθρώπων, ιδιαίτερα φυσικά στα κατώτερα κλιμάκια...

Ε.Ν.: Ο οποίος θα αποτελέσει τη γέφυρα...

Κ.Κ.: Οι οποίοι ασφαλώς θα μπορούσαν να αποτελέσουν τη γέφυρα, για μια εκ νέου οικειοποίηση από την κοινωνία αυ-

τών των δυνατοτήτων.

Ε.Ν.: *Και στην προοπτική ότι περνούν τα χρόνια, αυτό θα γίνεται όλο και πιο απίθανο;*

Κ.Κ.: Δεν ξέρω αν είναι έτσι, γιατί εδώ πέρα υπάρχουν αντιφατικές τάσεις. Βλέπει κανείς για παράδειγμα —τουλάχιστον στις πιο αναπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες, αλλά νομίζω ακόμη και στην Ελλάδα— παιδιά ηλικίας 12, 14, 15 χρονών, αρχίζουν και παίζουν με τα μηχανάκια τα υπολογιστικά ή έχουν τα terminals, τα οποία συνδέονται με ηλεκτρονικούς εγκεφάλους. Δυο-τρεις από τις πιο μεγάλες φάρσες που έγιναν στην Αμερική, ήταν αυτές που βάλανε ιούς μέσα στα προγράμματα και ήταν παιδιά 15, 16, 17 ετών. Παίζαν μ' αυτά, για να δούν τι θα γίνει, αν βάλουν έναν ιό μέσα στα προγράμματα. Υπάρχει δηλαδή ταυτόχρονα και μια διάδοση, όπως υπάρχει μια διάδοση των τεχνικών γνώσεων, όπου οι άνθρωποι ξέρουν να φιάζουν το αυτοκίνητό τους ή την τηλεόρασή τους.

Ε.Ν.: *Θα εμμένουμε σ' αυτή την ερώτηση. Παίρνουμε σαν δεδομένο μια συστηματική και ως ένα βαθμό συνειδητή υποβάθμιση της παιδείας, που συντελείται κύρια στα δημόσια σχολεία και πανεπιστήμια. Σ' ολόκληρη την Ευρώπη, άμα κοιτάξουμε, υπάρχει μια συστηματική υποβάθμιση.*

Πρώτο ερώτημα είναι, κατά πόσο αυτό το φαινόμενο θα οδεύει σε μια χωρίς όρια υποβάθμιση και που συνεπάγεται και το δεύτερο ερώτημα, πώς δηλαδή αυτή η γέφυρα την οποία λέτε, θα ξεπηδήσει μέσα απ' αυτούς που φεύγουν στα ιδιωτικά πανεπιστήμια, χάνοντας ήδη μια πρώτη επαφή με τις πλατειές μάζες και επιπλέον, όταν γίνονται στελέχη επιχειρήσεων ή τραπεζών πληροφοριών κλπ., χάνουν για μια ακόμη φορά αυτή την επαφή; Κατά πόσο λοιπόν θα είχε υπόσταση αυτό που λέτε, σε μια τέτοια προοπτική ανάπτυξης;

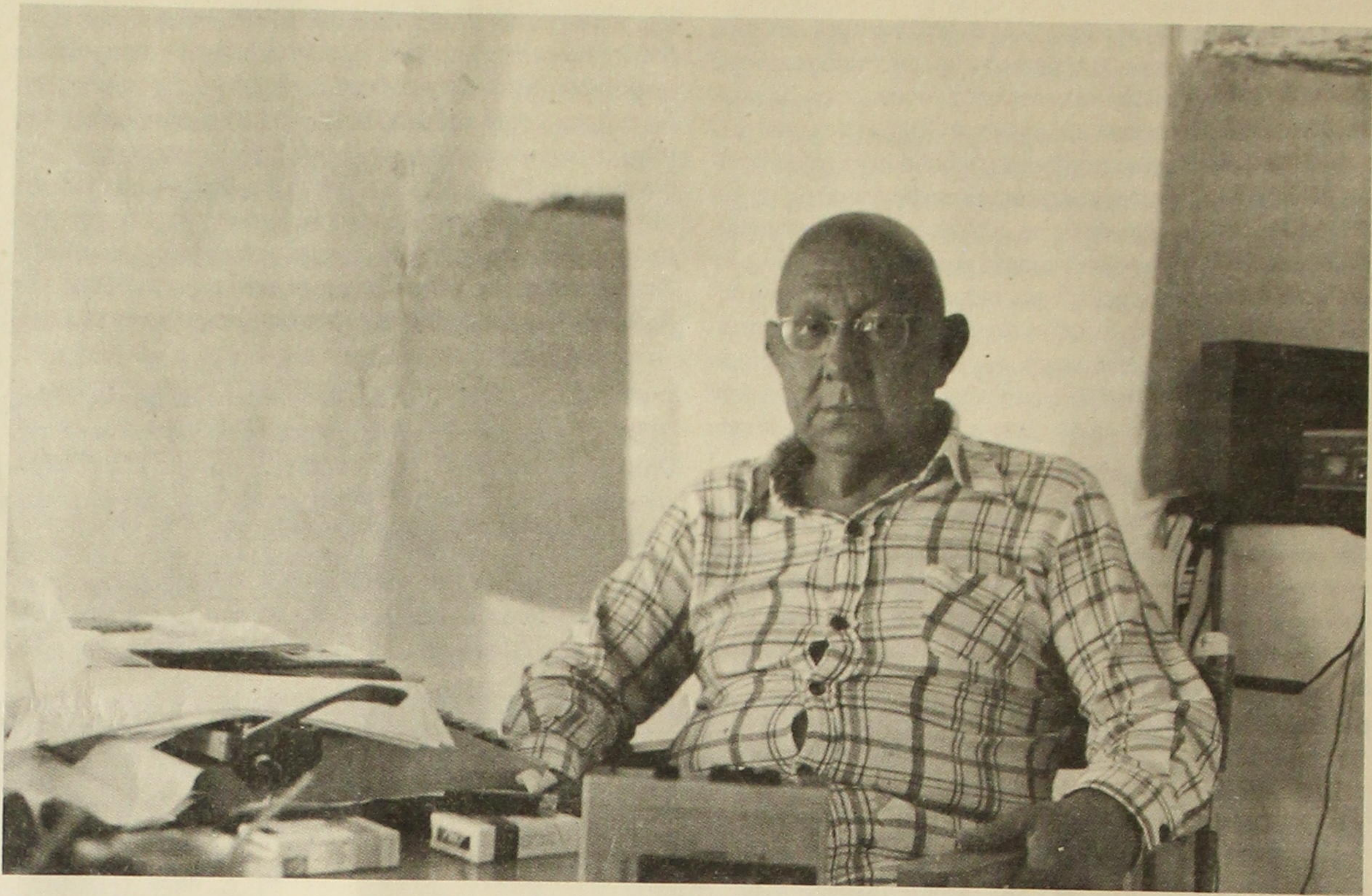
Κ.Κ.: Σχεπκά με την υποβάθμιση, νομίζω ότι εδώ πέρα έχουμε την επανάληψη ενός κλασικού φαινομένου του καπιταλισμού. Τι ήταν δηλαδή όλη η τάση του καπιταλισμού μέσα στην παραγωγή;

Ήταν να αφαιρέσει από τον εργάτη κάθε πρωτοβουλία και κάθε ειδικευση και να την μεταφέρει στο κεφάλαιο, δηλαδή σ' αυτό που λέμε κεφάλαιο, τη μηχανή. Όστε, να μπορέσει να μειώσει τις δυνατότητες επέμβασης του εργάτη στην παραγωγή και την αντίδραση του εργάτη στην εκμετάλλευση και στην ξενωσή του. Αυτό συνεχώς προσπάθησε να κάνει ο καπιταλισμός στην ιστορία του. Το πέτυχε αυτό το πράγμα; Κατά ένα μεγάλο μέρος απέτυχε στην παραγωγή.

Γιατί χρειάστηκε να βρει τη λύση έξω, στην κατανάλωση. Απέτυχε, γιατί όσο ορισμένα τμήματα της παραγωγής μηχανοποιούνταν - αυτοματοποιούνταν, αυτό είχε σαν αντίρροπο σε άλλα σημεία της παραγωγής να συναντούσε και συνάντησε πάντα δύο εμπόδια.

Το πρώτο ήταν ότι η ίδια η παραγωγή υφίσταται τα αρνητικά αποτελέσματα αυτής της κατάστασης: **με τελειώς αποξενωμένους εργάτες, αυτό το είδαμε 100% στη Ρωσία, δεν μπορούσε να δουλέψει το εργοστάσιο.** Τη στιγμή που κάποιος ή κάποι γίνεται, πρέπει ο εργάτης να αναπτύξει μια υπεράνθρωπη πρωτοβουλία εκεί πέρα: αυτός ο ταπεινός, ο αγράμματος, ο κακοπληρωμένος, πρέπει να σκιστεί και να βρει μια λύση και την έβρισκε. Συνεπώς ο καπιταλισμός συναντούσε αυτό το πρώτο όριο. Απ' την άλλη συναντούσε το όριο, αν μπορώ να το εκφράσω έτσι, ότι όλες αυτές οι ικανότητες και γνώσεις που αφαιρούνταν απ' τον εργάτη, έπρεπε να μεταφερθούν σ' ένα άλλο πόλο. Και αυτός ο πόλος γινόταν η τεχνική οργάνωση του εργοστασίου, οι τεχνικοί μηχανισμοί κλπ., οι οποίοι όμως **έπαυαν να είναι ένας μηχανικός στην υπηρεσία του αφεντικού.** Γινόνταν ένα συλλογικό σώμα μέσα στο οποίο οι ίδιες αντιφάσεις ξαναδημιουργόντουσαν.

Λοιπόν, νομίζω ότι κάποιος τέτοιος υπάρχει αντίστοιχα σήμερα με την πληροφοριακή: δεν είναι δυνατό δηλαδή να υπάρξει αυτή η υποβάθμιση επ' άπειρο, διότι αυτή η υποβάθμιση από

ένα σημείο και πέρα **ανταγωνίζεται** τους ίδιους τους σκοπούς του συστήματος, δηλαδή το σύστημα δεν μπορεί να λειτουργήσει έτσι.

Λέτε για παράδειγμα για υποβάθμιση της εκπαίδευσης. Αυτή τη στιγμή υπάρχει αυτή η αντίφαση στην εκπαίδευση στις δυτικές χώρες. Δηλαδή το σύστημα χρειάζεται ανθρώπους, οι οποίοι να είναι ενός ορισμένου επιπέδου και στο μέτρο που η εκπαίδευσή του δεν τους παράγει, είναι υποχρεωμένο να βρει άλλα μέσα για να τους δημιουργήσει, για να τους εκπαιδεύσει. Συνεπώς δεν μπορεί να πάει επ' άπειρον αυτή η υποβάθμιση: από μια άποψη ανιθέτως.

Τώρα στο δεύτερο θέμα, δηλαδή στο πόσο είναι χωρισμένοι αυτοί οι άνθρωποι από την κοινωνία και κατά πόσο θα είναι δυνατό να παίξουν το ρόλο της γέφυρας ανάμεσα στη μάζα των ανθρώπων και στις ανάγκες μιας αυτόνομης διακυβέρνησης, αυτό δεν νομίζω ότι μπορεί να το συζητήσει κανείς a priori. Είναι ζήτημα του σε ποιο βαθμό το κοινωνικό κίνημα, αν και άμα ξαναγεννηθεί, θα είναι αρκετά ισχυρό, ώστε να προσελκύσει τους ανθρώπους από και πέρα μέσα. Εγώ απ' αυτά που ξέρω και βλέπω σήμερα, βλέπω ότι μερικοί από τους πιο οξείς κριτικούς του συστήματος βγαίνουν μέσα απ' αυτούς τους κύκλους.

Ε.Ν.: *Συμπληρώνοντας σ' αυτά που λέγαμε: η επανεμφάνιση των Λουδδιτών στη νέα κατάσταση, κατά πόσο είναι ενδεχόμενη;*

Κ.Κ.: Εγώ δεν ξέρω, ίσως έχω παραδοσιακά ανακλαστικά. Ποτέ δεν έχω συμπάθεια γι' αυτού του είδους τα πράγματα, τον λουδδισμό: ας πούμε ή την καταστροφή των πραγμάτων.

Νομίζω ότι το βασικό πρόβλημα είναι να γίνει αυτή η μετατροπή για να μπορέσουμε να χρησιμοποιήσουμε, να ανατρέψουμε την καπιταλιστική τεχνολογία και να χρησιμοποιήσουμε ορισμένες από τις γνώσεις τις οποίες έχουμε για μια άλλη τεχνολογία. Από το να καταστρέφουμε τις μηχανές και τους υπολογιστές, δεν νομίζω ότι θα βγει τίποτα.

Ε.Ν.: *Σας το λέμε στη βάση και στην προοπτική ότι χάνεται η επαφή της κοινωνίας με τη γνώση. Να το πούμε*

αλλιώς: άμα μπει η κοινωνία στη ΝΑΣΑ τι να αυτοδιαχειριστεί;

Κ.Κ.: Να μπει στη ΝΑΣΑ; Αυτό σημαίνει ότι όλες οι αντιφάσεις κι όλα τα προβλήματα της κοινωνίας μπαίνουν μέσα στη ΝΑΣΑ.

Ε.Ν.: *Μιλάμε για μια συγκεκριμένη κατάσταση. Δηλαδή η ΝΑΣΑ αναπτύσσεται πέρα και έξω από κάθε κοινωνική διαδικασία, ανεξάρτητα απ' την κοινωνία.*

Κ.Κ.: Ναι, αλλά άμα λέτε ότι αν μπει όλη η κοινωνία μες στη ΝΑΣΑ, τι σημαίνει αυτό το πράγμα;

Ε.Ν.: *Παλιά αυτό που χώριζε τον εργάτη απ' το εργοστάσιο, ήταν ένας αστυνομικός και μια πόρτα, ίσως. Θα μπορούσε μπαίνοντας να το διαχειριστεί αμέσως. Αυτό δεν γίνεται όσο πάει και πιο δύσκολο, μπαίνοντας σε μια σύγχρονη μονάδα παραγωγής;*

Κ.Κ.: Μ' αυτή τη μορφή ίσως γίνεται πιο δύσκολο, αλλά τώρα υπάρχει δύναμη και αντίρροπο. Ότι για παράδειγμα, τα γραφεία στα οποία κανονίζονται οι αυτοματοποιημένες αλυσίδες παραγωγής, τα ρομπότ κλπ., είναι συλλογικοποιημένα. Δεν είναι δύο ή τρεις ή πέντε άνθρωποι, που πρέπει απλώς και μόνο να εξαγοραστούν. Επίσης το θέμα της εξαγοράς παίζει ολοένα και μικρότερο ρόλο, γιατί υπάρχει στις δυτικές κοινωνίες ένα επίπεδο ικανοποίησης των βασικών αναγκών. Συνεπώς δεν μπαίνει τόσο πολύ εκεί πέρα το ζήτημα.

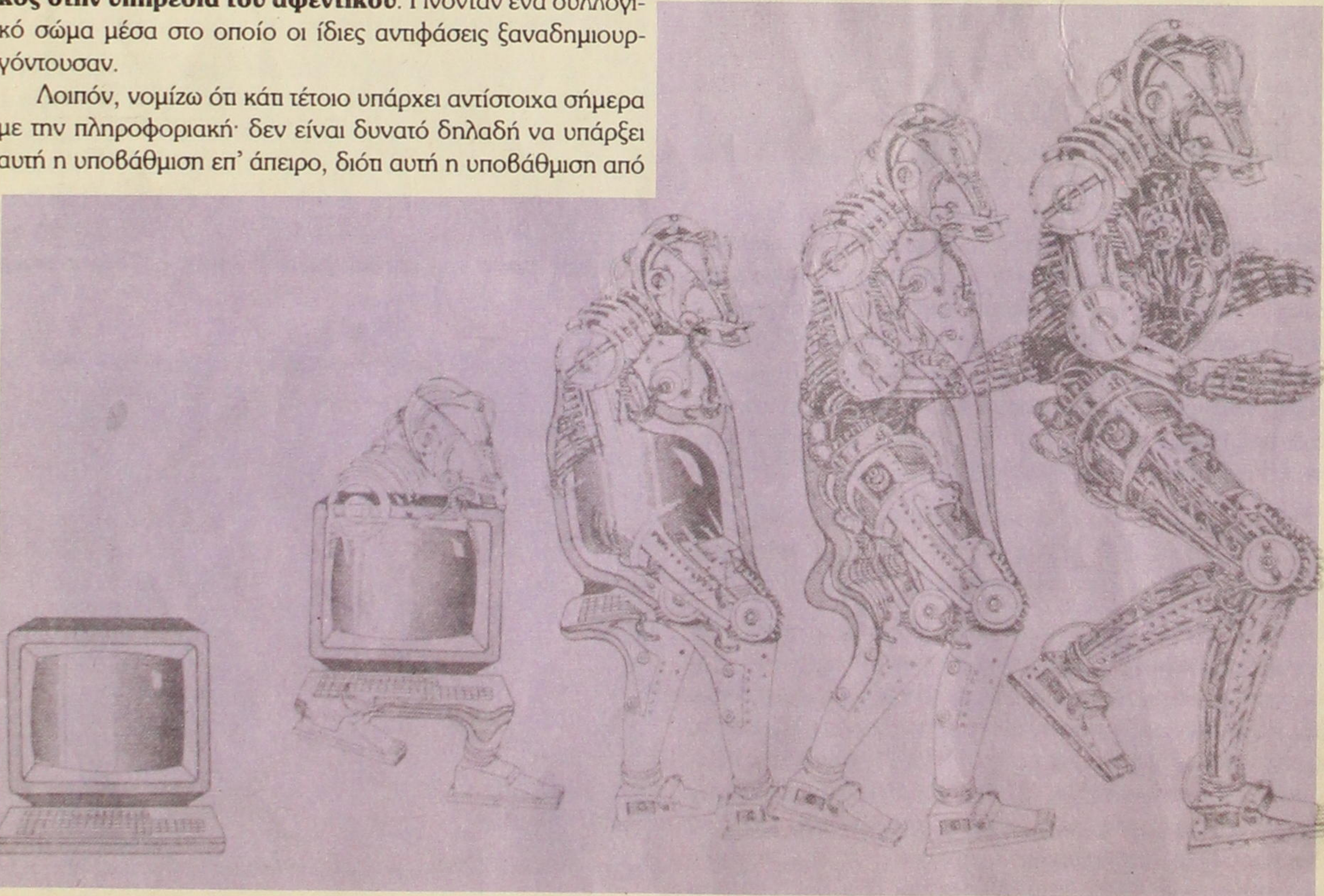
Φυσικά και μέσα σ' αυτό το σύστημα υπάρχει ένα ορισμένο ποσοστό ανθρώπων, οι οποίοι είναι πάνω από καθετί άλλο, είναι ή έχουν γίνει αριβίστες. Αλλά υπάρχει και ένα άλλο **μεγάλο μέρος**, η πλειοψηφία ασφαλώς των ανθρώπων, οι οποίοι δεν είναι αριβίστες και οι οποίοι έχουν ανοικτά τα μάτια τους. Εγώ πολλές φορές έχω συναντήσει πληροφοριακούς, οι οποίοι κάνουν **από τα μέσα** κριτική —και πολύ σωστή— του πληροφοριακού συστήματος. Ως συστήματος δηλαδή που κατ' ανάγκη καταλήγει σε απορίες, σε άτοπα, σε α-νπορθολογικά αποτελέσματα κλπ., απ' τη στιγμή κατά την οποία προσπαθεί να ακολουθήσει τελειώς τη λογική του.

Ε.Ν.: *Συνεχίζοντας το θέμα που ανοίξαμε, βλέπουμε ταυτόχρονα με την επίθεση που δέχεται η κοινωνία μέσω της πληροφορικής, μια δεύτερη επίθεση, την επίθεση του μηχανισμού του κράτους, το οποίο θα μπορούσαμε να πούμε ότι εξελίσσεται σε μια σύνθεση του «Θαυμαστού νέου κόσμου» και του «1984».*

Για να γίνει πιο συγκεκριμένο, θα λέγαμε το εξής: Στον μεν Χάξλεϋ η κοινωνία υποτάσσεται στους μηχανισμούς του συστήματος μέσα από μια «τεχνική της θέλησης» που εξασκεί το σύστημα πάνω στον άνθρωπο, ενώ στον Όργουελ η κοινωνία αποφεύγει να αντισταθεί διότι δεν βλέπει πρώτον πούθενά διέξοδο και δεύτερον υπάρχει η τρομοκρατία του κράτους.

Συνθέτοντας αυτά τα δύο, μπορούμε να παρατηρήσουμε την ανάπτυξη του σύγχρονου κράτους, που αν μη τι άλλο αυτή τη στιγμή αποτελεί το προπύργιο της αντεπανάστασης, που ποινικοποιεί την αυτόνομη πάλη με το πρόσχημα της «καταπολέμησης των ναρκωτικών και της τρομοκρατίας», που τουλάχιστον από τις εξελίξεις στην Ελλάδα —κι απ' ό,τι φανταζόμαστε και στην Ευρώπη— παίρνουν τεράστιες διαστάσεις. Δεν εμμένουν δηλαδή σ' αυτό που υποτίθεται ότι προτάσσουν «καταπολέμηση των ναρκωτικών», «καταπολέμηση της τρομοκρατίας», αλλά διευρύνονται κύρια ενάντια στην αυτόνομη πάλη των ανθρώπων.

Κ.Κ.: Δεν νομίζω ότι θα συμφωνούσα με την γενική σας εκτίμηση. Δεν συζητώ για το τι θα γίνει είτε σε περίπτωση οικολογικής περιβαλλοντικής καταστροφής, είτε άλλων αγνώ-

στων προς το παρόν εξελίξεων. Εγώ αυτό που νομίζω αυτή τη στιγμή είναι κάτι που, αν θέλετε να χρησιμοποιήσετε αυτές τις αναφορές, είναι πολύ πιο κοντά στην ουτοπία του Χάξλεϋ, στον «Θαυμαστό νέο κόσμο», χωρίς τα χημικά μέσα που επικαλείται και άλλα τέτοια παρόμοια. Δηλαδή αυτό το οποίο υπάρχει, είναι ένας **υπερ-μαλακός ολοκληρωτισμός** με μια έννοια, ο οποίος είναι ικανός να αφήσει ένα σωρό «παράθυρα», να μην θίξει τις παραδοσιακές κατακτήσεις ελευθεριών και δικαιωμάτων. Δεν νομίζω ότι υπάρχει επίθεση με την έννοια μιας σαφούς είτε τρομοκρατίας του κράτους, είτε περιστολής των κλασικών δικαιωμάτων. Νομίζω ότι το σύστημα λειτουργεί πολύ καλά προς το παρόν με την αποκαύωση την οποία δημιουργεί, και ότι δεν έχει ανάγκη από περισσότερη ένταση.

Ε.Ν.: Αυτό κατά μία έννοια μπορούμε να πούμε ότι είναι σωστό. Κατά μία άλλη όμως βλέπουμε τον μηχανισμό του κράτους, αν μιλήσουμε για την Ελλάδα, προσφάτως να ανακοινώνει ότι προτίθεται π.χ. να μπει στις τηλεφωνικές γραμμές του καθένα επίσημα και με υπουργική υπογραφή.

Κ.Κ.: Αυτό πάντα υπήρχε στην ουσία.

οποίο γίνεται είναι ότι παίρνουν μέτρα για να νομιμοποιηθούν αυτά τα πράγματα και **δεν βλέπω γιατί να πηγαίνουν παρακάτω**. Δηλαδή το να πάνε παρακάτω θα προϋπόθετε ότι υπάρχει μεγάλη όξυνση και ένταση της κοινωνικής πάλης η οποία δεν υπάρχει, μην το ξεχνάμε αυτό το πράγμα. Και με συγχωρείτε που το λέω αυτό, γιατί διερωτώμαι αν πίσω απ' την ερώτησή σας υπάρχουν κατάλοιπα της μαρξιστικής νοοτροπίας, της συνεχούς όξυνσης της κοινωνικής κατάστασης. **Δεν υπάρχει συνεχής όξυνση** κι αυτό είναι το δράμα. **Το δράμα είναι ότι υπάρχει συνεχής αποκοίμιση της κοινωνίας**.

Ε.Ν.: Μα δεν θέλουμε να πούμε ότι υπάρχει συνεχής όξυνση, αυτό είναι δεδομένο και το βλέπουμε στην καθημερινή μας ζωή. Όταν όμως βλέπουμε μια διεθνοποίηση του «πολέμου κατά της τρομοκρατίας» με μηχανισμούς διεθνείς όπως είναι η ΤΡΕΒΙ...

Κ.Κ.: Μα υπήρχε πριν το INTERPOL ούτως ή άλλως, το οποίο υποτίθεται ότι ήταν μόνο για ποινικά εγκλήματα, αλλά ουδείς ποτέ αμφέβαλλε ότι το INTERPOL έπαιζε τον ρόλο του και στα πολιτικά.

Ε.Ν.: Θεωρείτε δηλαδή ότι δεν είναι και τόσο σημαντι-

αύξηση οι άλλοι ξεσηκώνονται και λένε γιατί δώσατε σ' αυτούς αύξηση και δεν δίνετε και σε μας, και το κράτος λέει ότι αν δώσουμε και σε σας θα έχουμε ζημιές κλπ., και μετά από κάτι τέτοια απολήγουν σε συμβιβασμούς. Αυτό είναι το ένα. Τι άλλο υπάρχει; Ακόμη και η τελευταία εκπαιδευτική απεργία του '86 ήταν **καθαρά συντεχνιακή**, άλλο αν ήμασταν κοντά στα παιδιά, διότι ξεσηκώθηκαν και κατέβηκαν στο δρόμο. Αλλά ήταν καθαρά συντεχνιακή, να προφυλαχθούν δηλαδή τα συμφέροντα των ανθρώπων οι οποίοι μπαίνουν στο πανεπιστήμιο. **Καμιά στιγμή** όμως δεν διερωτήθηκαν αυτοί οι άνθρωποι τι γίνεται με όλους τους άλλους οι οποίοι δεν μπαίνουν στο πανεπιστήμιο, και για τους οποίους δεν υπάρχει το πρόβλημα αυτό.

Ε.Ν.: Πάνω σ' αυτό το τι άλλο θα μπορούσαμε να σας πούμε τι λένε οι ίδιες, άσχετα αν είναι έτσι πράγματι ή δεν είναι, μιλάμε δηλαδή για τις ένοπλες οργανώσεις...

Κ.Κ.: Τρομοκρατικές εννοείται;

Ε.Ν.: Εσείς θα δώσετε τον όρο...

Κ.Κ.: Καλά δεν έχει σημασία, ένοπλες οργανώσεις...

Ε.Ν.: Λοιπόν λένε ότι αντιτίθενται στο υπάρχον κοινωνικό σύστημα. Μιλάμε για την R.A.F., τους Κομμουνιστικούς Πυρήνες, την 17 Νοέμβρη κλπ., αφού ζητάτε μια παραπάνω χρησιμότητα των μέτρων.

Κ.Κ.: Μα τι έκταση έχουν αυτές οι οργανώσεις; Εγώ πρώτα-πρώτα είμαι τελείως αντίθετος με την τρομοκρατία αυτού του τύπου και αυτού του τύπου την ένοπλη πάλη. Θεωρώ ότι είναι **τελείως** εσφαλμένη στις κατευθύνσεις της και στα μέσα της, και επιπλέον ούτως ή άλλως μια τέτοια οργάνωση — κι αυτό το έχω δει άλλωστε συγκεκριμένα — δεν μπορεί παρά:

Πρώτον ιδεολογικά να είναι τελείως δεινοσαυρική, διότι είναι δεινοσαυρικές. Δηλαδή η ιδεολογία που υπάρχει σ' αυτές είναι **απολιθώματα**. Η ιδεολογία που υπάρχει πίσω από τις ένοπλες οργανώσεις είναι, ότι η σύγχρονη κοινωνία είναι μια μπαρουταποθήκη και το μόνο που χρειάζεται είναι να ρίξουμε ένα σπρίτ και να εκραγεί, **το οποίο είναι τελείως τρελό**. Αυτό δεν έχει καμία σχέση με την πραγματικότητα, η οποία έτσι όπως είναι σήμερα δεν είναι μπαρουταποθήκη.

Δεύτερον μια τέτοια οργάνωση για να λειτουργήσει —έτσι άρχισε και το μπολσεβίκικο κόμμα και αυτά ήταν τα επιχειρήματα του Λένιν: εμείς είμαστε στρατός και συνεπώς δημοκρατία δεν μπορεί να υπάρχει, πρέπει να υπάρχει η βάση να υπακούει στο επιτελείο— να είναι **κατ' ανάγκη** ολοκληρωτικά οργανωμένη και **δεν μπορεί να είναι οργανωμένη αλλιώς**. Πώς είναι δυνατόν να είναι οργανωμένη αλλιώς; Και νομίζω ότι αυτή τη στιγμή πια ούτε στρατολογούν. Δεν ξέρω γιατί η 17η Νοέμβρη εξακολουθεί να έχει κάποια δύναμη και ενδεχομένως κάποια **αίγλη** ανάμεσα στους ανθρώπους της αριστεράς. Δεν ξέρω ούτε από πού προέρχονται ούτε πώς κινούνται. Μερικές δε απ' τις κινήσεις τους μου φάνηκαν **πολύ περίεργες**, όπως η δολοφονία του Μπακογιάννη. Γιατί ο Μπακογιάννης; Τι εσήμαινε αυτό και τι εξυπηρετούσε αντικειμενικά εκείνη τη στιγμή; Ταυτόχρονα δεν νομίζω ότι ιδρώνει το αυτί των κυβερνώντων απ' αυτά τα πράγματα, αλλά αναθέτως τους χρησιμοποιούν σαν ένα είδος σκιάχτρου. Και στην Ιταλία αυτό έγινε. Δηλαδή εκεί που υπήρχε μια μεγάλη κοινωνική κινητοποίηση με τους εργάτες κλπ. στα χρόνια του '70, με τον χαρακτήρα που πήρε από τις Brigate Rosse και τις υπόλοιπες, ολόένα και περισσότερο έφευγε ο κοσμάκης και διαχωρίζονταν, επειδή δεν τα ήθελε αυτά...

Ε.Ν.: Μέχρι που (οι B.R.) φτάσαν στην φυσική και ι-δεολογική τους φθορά...

Κ.Κ.: Φυσικά.

Ε.Ν.: Και ερχόμενοι τώρα στα δικά μας, στην Ελλάδα, πώς βλέπετε τη συμμετοχή του ΚΚΕ σε κυβερνητικό σχηματισμό, στην κυβέρνηση Τζαννετάκη, σαν πρώην μαρξιστής; Και πώς βλέπετε τη δήλωση του Α. Παπανδρέου —στα πρόσφατα γεγονότα της Κρήτης (στα Χανιά) με δεδομένη την νεοφιλελεύθερη επίθεση— ότι ο-δεύουμε προς ένα ολοκληρωτικό κράτος. Ποιος είναι

Ε.Ν.: Ναι, αλλά κάτι τέτοιο προσβάλλει κατά κάποιο τρόπο την παλιά ισορροπία με το λεγόμενο «απόρρητο».

Κ.Κ.: Ναι, συνταγματικά ήταν κατοχυρωμένο το απόρρητο και είναι δίκαιη, αλλά στην ουσία όταν υπήρχαν θέματα τα οποία ενδιέφεραν την ασφάλεια του κράτους, όλα αυτά τα γράφαν στα παλιά τους τα παπούτσια.

Ε.Ν.: Η επίθεση λοιπόν γίνεται με την έννοια ότι προσβάλλουν κι αυτό που πρόβαλαν στο παρελθόν, δηλαδή το «απόρρητο», χωρίς να υπάρχει καμιά ανταπάντη ότι δεν παρακολουθούσαν τα τηλέφωνα, προκειμένου να συνηθίσει η κοινωνία στην ιδέα, ότι είναι απαραίτητες αυτές οι παρακολουθήσεις που φυσικά επεκτείνονται στο απαραίτητο της αυτοφύλακίσής της.

Κ.Κ.: Δεν ξέρω αν είναι τόσο αυτός ο χαρακτηρισμός ή αν ο χαρακτηρισμός είναι ότι έχουν τώρα τη δυνατότητα την κοινωνικοπολιτική, να νομιμοποιήσουν καθαρά μια κατάσταση η οποία ήταν πραγματική κατάσταση πάντοτε. Δηλαδή όταν η αστυνομία ήθελε να παρακολουθήσει τις συνδιαλέξεις τις παρακολουθούσε, είτε με εντολή του υπουργού εσωτερικών ή του διευθυντή ασφαλείας. Νομίζω ότι αυτή τη στιγμή αυτό το

κές αυτές οι μεταβολές...

Κ.Κ.: Δεν νομίζω ότι υπάρχει ουσιαστική μεταβολή. Εγώ θα έλεγα αναθέτως ότι ολόένα και περισσότερο τα συστήματα και οι μηχανισμοί που κυριαρχούν επαφίενται στο γεγονός ότι η χειραγώγηση των ανθρώπων με τα μέσα μαζικής πληροφόρησης και τα λοιπά είναι ικανοποιητική. Μπορεί μια μέρα να ξυπνήσουν και να βρεθούν μπρος σε μια τεράστια έκπληξη, και το ελπίζω. Αλλά προς το παρόν νομίζω ότι αυτό είναι που οδηγεί σήμερα τους ιθύνοντες.

Ε.Ν.: Ακριβώς πάνω σ' αυτή τη χειραγώγηση λέμε ότι χρησιμοποιούν σαν επίφαση τον «πόλεμο κατά της τρομοκρατίας και των ναρκωτικών».

Κ.Κ.: Μα ελέγχουν ήδη. Ποιος εξάλλου αυτή τη στιγμή σκάνεται εναντίον του συστήματος. Ας μην μείνουμε στην Ελλάδα την οποία δεν ξέρω και τόσο καλά και τι ακριβώς γίνεται εδώ πέρα. Ας πούμε στις χώρες που παρακολουθώ από πιο κοντά, Γαλλία, Αγγλία, Γερμανία, ΗΠΑ. Ποιος σκάνεται εναντίον του συστήματος ως τέτοιου αυτή τη στιγμή; Οι εργατικοί αγώνες έχουν εκφυλιστεί τελείως, είναι δηλαδή **καθαρά** κορπορατιστικοί (συντεχνιακοί). Δηλαδή η τάδε κατηγορία σιδηροδρομικών θέλει τόσο αύξηση και άμα δοθεί αυτή η

δηλαδή αυτός που θα επικρίνει το ολοκληρωτικό κράτος και από ποια θέση μιλάει; Και ένα άλλο ζήτημα που ενδιαφέρει εμάς σε κινηματική βάση, είναι ότι η κρίση-κατάρρευση πια του μαρξισμού, επικεντρώνεται εδώ στην Ελλάδα απ' όλους αυτούς τους παλιούς μαρξιστές, κομμουνιστές όλων των αποχρώσεων —που βρίσκονται και στο εσωτερικό της κρίσης— σε κριτικές «ορισμένου ορίου», που δεν φτάνουν δηλαδή μέχρι το τέλος και δεν εξαντλούνται. Αυτό ταυτόχρονα συνοδεύεται και από μια ψυχοπαθητική αντίσταση απέναντι στην παραδοχή της κατάρρευσης, σαν να μην θέλουν δηλαδή να την παραδεχτούν. Έχουμε έτσι ένα «παράδοξο» φαινόμενο. Όταν επί δεκαετίες, χιλιάδες κόσμος και συζητούσε σε καθημερινή βάση, αλλά και έπραττε σε καθημερινή βάση πάνω στο κομμουνιστικό όραμα, βλέπουμε σήμερα να σιωπά και να ξεχνά, ιδιαίτερα εδώ στην Ελλάδα, τα πάντα όσα έγιναν και να μην επακολουθεί καμιά απολύτως συζήτηση (ουσίας), απ' όλους αυτούς, αρχίζοντας από τους διανοούμενους και φθάνοντας μέχρι τους απλούς εργαζόμενους.

Ε.Ν.: Τα πρώτα δείγματα εξάλλου τα δείχνανε στον εμφύλιο...

Κ.Κ.: Και πριν απ' τον εμφύλιο με το ΕΑΜ. Το π κάναμε με τους στόχους που κυριαρχούσαν στο ΕΑΜ και στις συνοικίες της Αθήνας. Κατ' ουσίαν στην Αθήνα απ' το '43 και μετά οι Γερμανοί ήταν στο κέντρο της πόλης και τη νύχτα βάζανε περιπολίες και γύρω γύρω όλη η Αθήνα έβραζε με το ΕΑΜ που έκανε ό,τι ήθελε και σκότωνε όσους ήθελε.

Εκεί όμως που το πράγμα έχει πολύ-πολύ βαθύτερη σημασία και πολύ σωστά κάνετε και το αναφέρετε και το θίγετε και μ' αυτά που λέτε, είναι η καθαρά όχι απλώς ψυχοπαθητική αλλά ψυχοπαθολογική κατάσταση όλων των ανθρώπων αυτών, οι οποίοι δεν είναι ούτε ένας, ούτε δύο. Είναι εκατοντάδες χιλιάδες, για να μην πούμε εκατομμύρια από τους Έλληνες οι οποίοι επί χρόνια πίστευαν στη Ρωσία, στο κομμουνιστικό κόμμα και όχι απλώς τα πίστευαν, αλλά όπως λέτε και τα έπρατταν. Διότι στο κάτω-κάτω αυτοί που ας πούμε —αν πάρουμε ένα ακραίο παράδειγμα— σκότωσαν τους συντρόφους μας το '43, '44 και το '45 θα τους σκότωναν επίσης, δεν ήταν έκφυλοι, δημίοι ή εκπαιδευμένοι γενίτσαροι

ανθρώπους που τα κατάπιαν όλα και περίμεναν να έρθει απ' έξω το φως με τον Γκορμπατσόφ και με όλα όσα έγιναν για να καταλάβουν τι τους γινότανε και χωρίς να το καταλάβουν τελείως.

Αυτό είναι τεράστιο βάρος στην ελληνική ζωή, πολύ περισσότερο απ' ό,τι σε άλλες χώρες δυτικές, όπου το πράγμα είχε ξεκουνηθεί πολύ πιο νωρίς κατά κάποιο τρόπο. Ακόμη και στην Ιταλία όπου είχαν αρχίσει να κάνουν μια κριτική και να χωρίζουν τα «τσανάκια» τους, να μην παραδέχονται την εισβολή στην Τσεχοσλοβακία, να δέχονται ότι υπήρχαν στρατόπεδα συγκέντρωσης, ότι υπήρχε μια διαφθορά του σοσιαλιστικού μοντέλου, «τρίκες» βέβαια, δεν έχει σημασία... Πάντως είχαν χωρίσει τα «τσανάκια» τους. Εδώ ουδέποτε τα χώρισαν. Και δεν ξέρω, δεν έχω παρακολουθήσει και δεν γνωρίζω τι έλεγαν διαδοχικά ο Φλωράκης και ο Κύρκος, όταν τα πράγματα επισήμως άρχισαν και λέγονταν στη Ρωσία. Τι είπαν;

Ε.Ν.: Μιλάνε για «λάθη»...

Κ.Κ.: Τι λάθη; Το να σκοτώσεις 20 εκατομμύρια ανθρώπους με ποια λογική είναι λάθος;

Κ.Κ.: Το να μιλάει ο Παπανδρέου για πορεία προς ολοκληρωτικό κράτος είναι φυσικά γελοίο. Κι αυτός ο άνθρωπος είναι γελοίος, δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία γι' αυτό. Διότι αν υπήρχε μια οιοδήποτε ολοκληρωτική κατάσταση στην Ελλάδα, ήταν αυτή που δημιούργησε το ΠΑΣΟΚ επί 8 χρόνια, όπου για να πάρει ένας ένα δάνειο από μια τράπεζα έπρεπε η κλαδική να δώσει το πράσινο φως. Τι συζητάμε τώρα, είναι αστεία πράγματα. Αυτός είναι ένας τζουτζές που πέρασε σε χρεωκοπία και σε κατάρρευση, που λέει ό,τι του 'ρθει για δημοκρατία κλπ.

Το ζήτημα το πολύ σοβαρό που θίγετε είναι όχι τόσο αυτό της συνεργασίας του ΚΚΕ και του Φλωράκη στην κυβέρνηση Τζαννετάκη, γιατί κι αυτοί είναι τομάρια, οπορτουνιστές και ελίσσονται. Όπως το είπε και ο Ταμτάκος αυτοί κρατούσαν το ξύλο πάνω στο οποίο ο Στάλιν σκότωνε τους ανθρώπους όπως και οι όμοιοί τους στη Γαλλία, στην Ισπανία και παντού. Και απλώς η τύχη το 'φερε γι' αυτούς ότι δεν ήταν οι ίδιοι ενεργοί δημίοι, δηλαδή αν είχαν έρθει έτσι τα πράγματα στην Ελλάδα θα είχαν σκοτώσει όσο κόσμο είχαν σκοτώσει ο Χόνεκερ και οι Ρώσοι κλπ., θα είχαν κάνει τα ίδια.

κλπ. Ήταν συνηθισμένοι άνθρωποι σαν και σας, σαν και μένα, σαν οποιονδήποτε εργάτη οι οποίοι είχαν πιστέψει στο ΚΚΕ αλλά τους είχανε βάλει στην Ο.Π.Α. επειδή ήταν ιδιαίτερα πιστοί και που πιστεύανε πράγματι, ότι ο Ταμτάκος ήταν πράκτορας, ο Καστοριάδης ήταν πράκτορας και άμα τον βρούμε πρέπει να τον «κονσερβοκουτίσουμε». Λοιπόν αυτοί οι άνθρωποι τώρα βρίσκονται τελείως αποσυνταγμένοι ψυχολογικά και διανοητικά, διότι πιστεύανε σ' αυτά τα πράγματα και αυτά τα πράγματα τώρα καταρρέουν. Έρχεται ο Γκορμπατσόφ ο ίδιος και βγάζει στη φόρα όλα όσα γίνονταν στη Ρωσία. Δεν ξέρω αν διαβάσατε ένα τελευταίο διάταγμα που έβγαλε ο Γκορμπατσόφ, ο οποίος καλεί τις διάφορες δημοκρατίες της Ένωσης να πάρουν μέτρα για την αποκατάσταση των θυμάτων της Σταλινικής βαρβαρότητας και κτηνωδίας. Δηλαδή της βαρβαρότητας και κτηνωδίας του Φλωράκη, του Κύρκου και εμμέσως των ανθρώπων οι οποίοι κατά κάποιο τρόπο ειλικρινώς πίστεψαν σ' αυτά τα πράγματα. Λοιπόν, π μπορούν να κάνουν αυτοί τώρα; Εγώ νομίζω ότι κατά κάποιο τρόπο —και είναι φριχτό να το πει κανείς— σ' αυτούς τους ανθρώπους το μόνο που μένει είναι να πεθάνουν. Δεν πρόκειται ποτέ ούτε να αλλάξουν, ούτε είναι ικανοί να κάνουν αυτοκριτική. Πρέπει αυτό το «δέρμα» να πέσει, αυτό είναι το δράμα της ιστορίας της ανθρωπίνης. Το «δέρμα» αυτό πρέπει να πέσει όπως πέφτει ένα φθαρμένο δέρμα πάνω απ' το σώμα και να μείνουν οι άλλοι οι οποίοι δεν έχουν αυτό το τεράστιο βάρος το ψυχολογικό και την ευθύνη την οποία δεν είναι ικανοί να πάρουν αυτοί.

Διότι ποιος έχει τα κότσια να παραδεχτεί ότι επί 30 χρόνια, ας πούμε, συμμετείχε σε μια εγκληματική επιχείρηση; Ελάχιστοι άνθρωποι έχουν το θάρρος να το κάνουν αυτό το πράγμα. Και ιδίως να το κάνουνε τώρα. Δηλαδή όχι να ξεσηκωθούν όπως μερικοί ξεσηκώθηκαν —στην Ελλάδα κανένας άλλωστε— αλλά όπως έξω σε άλλες χώρες που είπαν όπως ο Σεμπρούν το '65 ότι αυτά κι αυτά γίνονται, ή άλλοι αλλού, π.χ. στη Γαλλία το '70 ο Πιέρ Ντεξ —άλλο που φτάσανε, δεν έχει σημασία— οι οποίοι κάπου ψυχολογικά σπρίζονται στο γεγονός ότι πήραν την πρωτοβουλία σε μια στιγμή να πουν: «άι σιχτίρ, είστε εγκληματίες και φεύγω». Όμως εδώ έχουμε

Ε.Ν.: Δεν γίναν τέτοιες αναφορές...

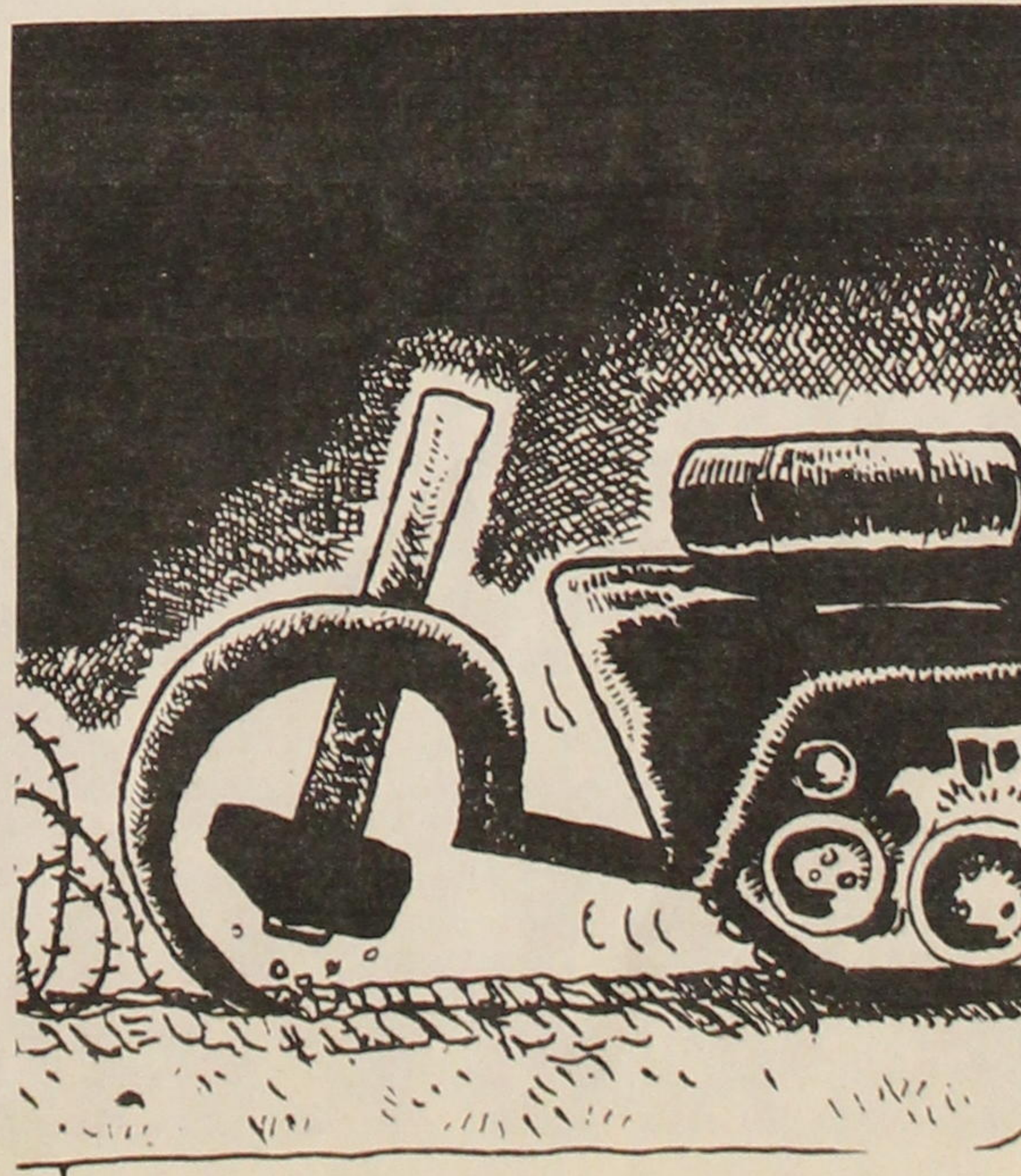
Κ.Κ.: Δεν έγιναν; ακόμη και σήμερα;...

Ε.Ν.: Εντέλει πού αποδίδετε τη στάση όχι μόνο των ηγετών του ΚΚΕ αλλά —και που είναι πιο σημαντικό— τη στάση αυτής της πλατιάς μάζας που και από προσωπικές εμπειρίες που είχαμε σε εργατικές συγκεντρώσεις δεν συμπεριφέρεται όπως φυσιολογικά θα έπρεπε να φερθεί;

Κ.Κ.: Δηλαδή;

Ε.Ν.: Δηλαδή σαν απογοητευμένοι άνθρωποι. Αλλά σαν άνθρωποι που θεωρούν ότι και τότε ήταν καλά τα πράγματα και τώρα είναι καλά.

Κ.Κ.: Και γυρεύουν και τα ρέστα κι από πάνω!!! Δεν ξέρω...

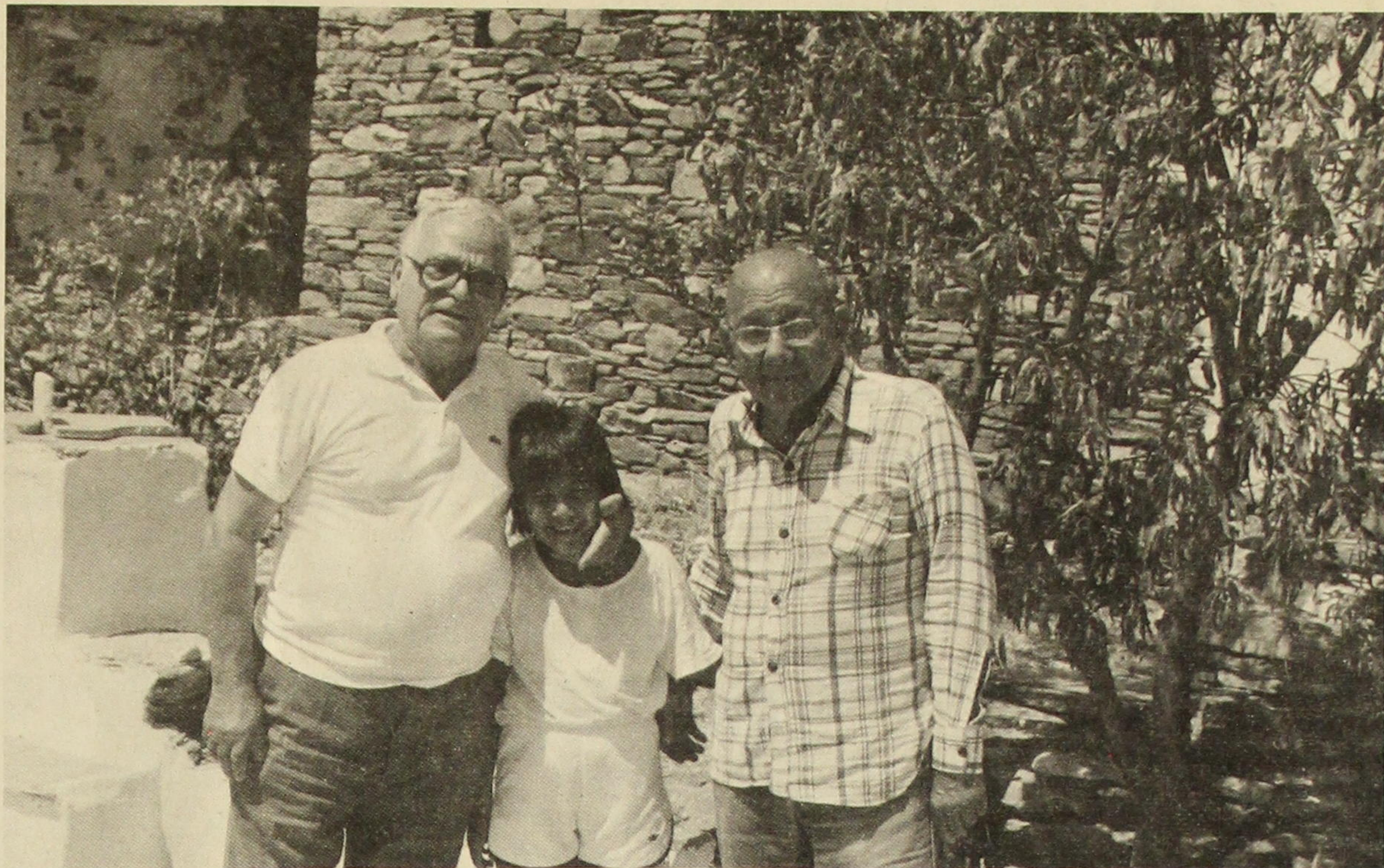

Ε.Ν.: Κλείνοντας για την Ελλάδα, πώς βλέπετε την νεοφιλελεύθερη επίθεση, που φυσικά έχει άμεση σχέση με έναν ολόκληρο ευρωπαϊκό προσανατολισμό που α vaznτά λύσεις για το σύστημα;

Κ.Κ.: Αυτό είναι μια προσπάθεια προσαρμογής της Ελλάδας στην ευρωπαϊκή πραγματικότητα. Υπάρχουν ένα σωρό ιδιοφυΐες και ιδιαιτερότητες της ελληνικής κατάστασης —δεν μπορώ να τις συζητήσω εδώ εκτεταμένα. Αρχίζοντας απ' όλη την ιστορία, από τη μυθολογία της ελληνικής ιστορίας, το μπέρδεμα ανάμεσα στον Περικλή και τον Βασίλειο τον Βουλγαροκτόνο, στο Σοφοκλή και τον Ρωμανό τον Μελωδό, αυτά τα τρομερά πράγματα αφενός και με την οικονομική υπανάπτυξη, την πολιτιστική υπανάπτυξη, την τεχνική εισαγωγής ενός δυτικού κράτους από τους βαυαρούς κλπ., αφετέρου, με όλα αυτά τα οποία διαρκώς γίνονται, φτάνουμε στο πρόβλημα του ιρετεντισμού², τη μεγάλη ιδέα και σ' όλα αυτά τα πράγματα, τα οποία απολήγουν μετά στη δύναμη που παίρνει το κομμουνιστικό κόμμα μέσα στην κατοχή μέσω του ΕΑΜ, στο ρόλο που παίζει στον εμφύλιο, στην αναμονή ότι η Ρωσία θα μας σώσει, επαναλαμβάνοντας κάπου τα παλιά του 1770: «ακόμη τούτη η άνοιξη, τούτο το καλοκαίρι, ραγιάδες, ραγιάδες, ώσπου να 'ρθει ο Μόσκοβος». Και περιμένουν να 'ρθει ο Μόσκοβος· δεν υπάρχει αμφιβολία.

Μέσα εκεί έρχεται ξαφνικά ο παπατζής, ο γιος του παπατζή, άλλος παπατζής μεγαλύτερος από τον πατέρα του, ο οποίος επωφελείται απ' αυτήν την κατάσταση και προσεταιρίζεται ένα μεγάλο μέρος των απογοητευμένων αριστέρων, δημιουργεί το ΠΑΣΟΚ κι έρχεται και δημιουργεί αυτό το **φανλοκρατικό ημιολοκληρωτικό** καθεστώς επί οκτώ χρόνια. Τώρα το κατεστημένο προσπαθεί να προσαρμοστεί με την κατάσταση του δυτικού καπιταλισμού και γίνεται κι εδώ αυτή η νεοφιλελεύθερη επίθεση, όπως έγινε στην Αγγλία, στην Αμερική ακόμα και στη Γαλλία όπου την έκαναν οι σοσιαλιστές —άλλωστε εδώ ο Ανδρέας δεν ήταν ικανός να την κάνει· φυσικά την μισοέκανε, χωρίς να μπορεί να την ολοκληρώσει— η οποία έχει σαν σκοπό κατά κάποιο τρόπο να συμμαζέψει κάπως τα πράγματα, τα οποία από την άποψη του συστήματος και ιδιαίτερα του καπιταλισμού και της οικονομικής του διάστασης είχαν πάει πολύ μακριά κατά κάποιο τρόπο και το αποσταθεροποιούσαν με τις διεκδικήσεις των μισθών των εργαζομένων κλπ. Προσπάθησαν έτσι να τους φέρουν σε λογαριασμό, το οποίο και πέτυχαν κατά ένα μέρος. Έτσι στην Α-

² **Ιρετεντισμός:** κίνηση με σκοπό την απελευθέρωση υπόδουλων ομοεθνών, αλυτρωτισμός.

μερική είχαμε συμφωνίες μεταξύ των επιχειρήσεων και των συνδικάτων προ πέντε ετών, όπου τα συνδικάτα δέχονταν μειώσεις των μισθών.

Λοιπόν, αυτό επαναλαμβάνεται τώρα στην Ελλάδα, με καθυστέρηση ως συνήθως, με τον Μητσοτάκη και **με πολύ πιο μισερό και κακομοίρικο τρόπο**, λόγω βέβαια της πολιτικής συγκυρίας. Δεν υπάρχει νομίζω περισσότερο ζουμί σ' αυτή την ιστορία παρά η προσαρμογή που γίνεται, φυσικά με την πίεση της ένταξης στην ΕΟΚ.

Ε.Ν.: Και καταλήγοντας πια. Κατά πόσο είναι δυνατή η επανόρθωση των «χαμένων ευκαιριών» —αν μπορούσαν να ονομαστούν έτσι οι χαμένες επαναστάσεις— όταν η γη τείνει να αφανιστεί και να αυτοροκανιστεί, όπως ειπώθηκε και πριν, και το κράτος ταυτόχρονα ή το σύστημα σε τελευταία ανάλυση, να εξοπλίζεται πυρετωδώς με στόχο τον έλεγχο της κοινωνίας;

Κ.Κ.: Εγώ δεν νομίζω ότι πρέπει να σκεφτόμαστε με ό-

ρους επανόρθωσης των «χαμένων ευκαιριών». Οι χαμένες ευκαιρίες είναι χαμένες ευκαιρίες. Πρέπει να κοιτάζουμε μπροστά μας, το μέλλον, την σημερινή κατάσταση χωρίς αυταπάτες. Η Γερμανική επανάσταση που δεν έγινε το 1923 δεν πρόκειται να ξαναγίνει και επιπλέον μπορεί να διερωτηθεί κανείς: αν γινότανε το '23 τι θα έδινε. Δεδομένων των αυταπατών που υπήρχαν μέσα στον κόσμο και της πίστης στο κομμουνιστικό κόμμα μπορεί να έβγαινε ένα ολοκληρωτικό καθεστώς, ακόμη πιο γερό απ' το καθεστώς του Στάλιν. Λοιπόν δεν μπορούμε να το συζητήσουμε έτσι το πρόβλημα.

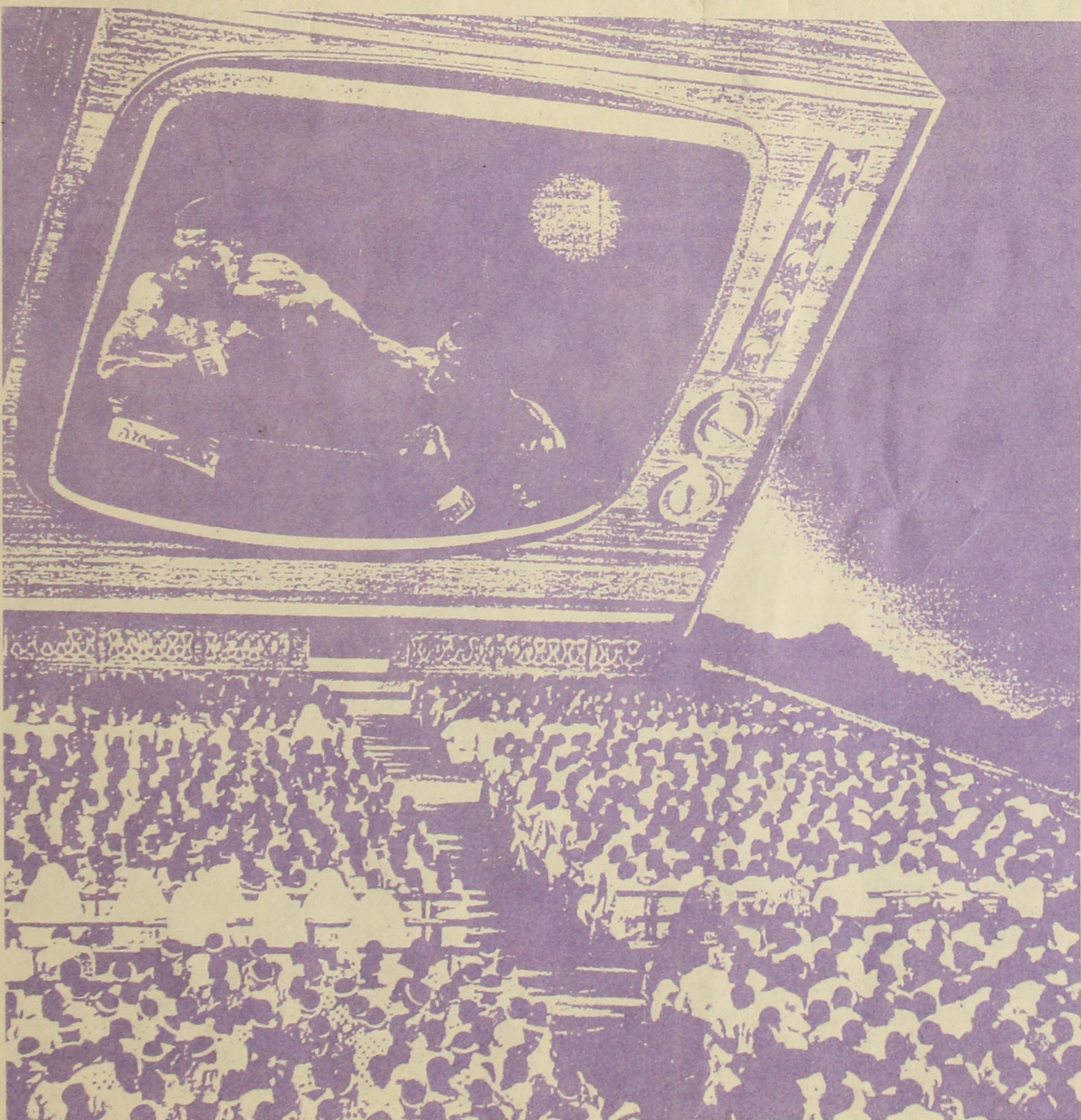
Πρέπει να κοιτάζουμε μπροστά μας. **Ο κόσμος αλλάζει, αλλάζει πάρα πολύ γρήγορα**, και το ζήτημα είναι σε ποιο βαθμό οι σημερινοί άνθρωποι θα συνειδητοποιήσουν το γεγονός ότι —όπως έλεγε ο Ταμτάκος— ροκανίζουμε το κλαδί πάνω στο οποίο είμαστε καθισμένοι ή όπως το είπα εγώ πρόσφατα σε μια συγκέντρωση στη Γαλλία: «η ανθρωπότητα είναι σαν ένα παιδί που το βάλανε μέσα σ' ένα σπίτι που οι τοίχοι κάτω-κάτω ήταν όλοι καμωμένοι από σοκολάτα· και άρχισε να τρώει τη σοκολάτα αυτή».

Είμαστε στο σημείο που έχει φάει τους μισούς από τους τοίχους αυτούς από σοκολάτα και σε λίγο θα πέσει το σπίτι πάνω στο κεφάλι του. Και πράγματι η γη ήταν μια τεράστια «σοκολάτα», αυτός ο πλανήτης με τα εκατομμύρια των ζωντανών ειδών, τις εκτάσεις, το κλίμα και αυτή την καταπληκτική ισορροπία. Μετά αρχίσαμε και τη ρημάζαμε. Και ήταν αυτό το κύμα της φανταστικής σημασίας της καπιταλιστικής, της απεριόριστης επέκτασης που τα ρήμαξε. Διότι η οικονομική πρόοδος του καπιταλισμού, η ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων η ήταν; **Ήταν ότι φάγαμε μέσα σε 100 χρόνια πράγματα τα οποία είχαν δημιουργηθεί μέσα σε 4 δισεκατομμύρια χρόνια.** Έτσι έγινε το «θαύμα το καπιταλιστικό».

Ε.Ν.: Όταν λέμε «χαμένες ευκαιρίες...» δεν το λέμε με την έννοια, αν η επανάσταση του '17 είχε γίνει το 1905 τι θα είχαμε. Αλλά με την έννοια ότι χρειάζεται ακριβώς λόγω μιας πίεσης που υφίσταται ο πλανήτης πολιτικά, οικονομικά, περιβαλλοντικά, κοινωνικά, να διαλύσουμε όλες τις αυταπάτες που υπήρχαν στο παρελθόν, ούτως ώστε να μην ξαναδημιουργηθεί αυτό το φαινόμενο των «χαμένων ευκαιριών».

Κ.Κ.: Αυτό ναι!! Και απ' αυτή την άποψη πρέπει και να κοιτάμε μπροστά και να μην ξεχνάμε κατά κάποιο τρόπο την ιστορία. Δηλαδή όλα όσα έγιναν, γιατί έγιναν, και ιδίως αυτή την **τεράστια αυταπάτη** ότι θα μας σώσουν οι αρχηγοί, το κόμμα, η οργάνωση. Δεν θα μας σώσουν ούτε οι αρχηγοί, ούτε το κόμμα, ούτε η οργάνωση. Το περίεργο είναι ότι όλα αυτά ήταν γνωστά γιατί ακόμη μια φορά θα πω, κι έχω πει εκατό χιλιάδες φορές αυτή την κοινότητα, ότι στο τραγούδι της διεθνούς —στο πρωτότυπο κείμενο που είναι στα γαλλικά— λέει: «Δεν υπάρχει υπέρτατος σωτήρας, ούτε θεός, ούτε καίσαρας, ούτε λαϊκός αρχηγός. Παραγωγοί πρέπει να σωθούμε μόνοι μας». Δεν ξέρω πώς μεταφράστηκε στα ελληνικά.

Πρέπει λοιπόν η συλλογικότητα, η κοινωνία, η μάζα των ανθρώπων **να δει τα πράγματα και να αυτοργανωθεί.** Αυτό ήταν γνωστό απ' την αρχή και κατά κάποιο τρόπο ξεχάστηκε.

(Τίνος — Αύγουστος 1990)

ΔΙΚΗ Φ.Μ.Σ.

Δεν εκλιπαρούμε για δικαιοσύνη την κατακτάμε με την πάλη μας!

Στον απόηχο της φιέστας του Μουντιάλ '90, σαν ταινία θουβού κινηματογράφου —ξεπερασμένη από τις τεχνολογικές εξελίξεις και ξεκομμένη ακόμα και από πολλούς απ' τους ίδιους τους υποστηρικτές της— έγινε στις Σέρρες η δίκη για την κατάληψη της Φ.Μ.Σ. τον Ιούνιο του '86 και την πυρπόληση ενός αυτοκινήτου της Ασφάλειας.

Η κοινωνία και οι φορείς της, αποχαυνωμένοι μπροστά στα έγχρωμα κουτιά τους, αδιαφόρησαν πλήρως για να διαπεράσουν τον «ηχομονωτικό» κλοιό που η πόλη των Σερρών επέβαλε στην αντιπαράθεση του κράτους με τους αναρχικούς που διεξάγονταν μέσα στο δικαστικό της μέγαρο.

Κι ωστόσο, μέσα σ' αυτό το κτίριο, που από την πρώτη στιγμή έδειξε τις αφιλόξενες διαθέσεις του με τις ανεξέλεγκτες προς οποιονδήποτε συμπαράστατη σωματικές έρευνες από τα αστυνομικά όργανα, οι διωκόμενοι αναρχικοί πρόταξαν, απέναντι στις (διο-)φθαρμένες μεθοδεύσεις του κράτους και των δορυφόρων του, τη δική τους θεώρηση, αποδεικνύοντας πως ο αναρχισμός δεν είναι τρακατρούκες και παραληρήματα, αλλά τρόπος ύπαρξης και —γιατί όχι;— αξία. Οι ένορκοι αφουγκράστηκαν τα μηνύματά τους και με την αθωτική ψήφο τους έδωσαν την απάντηση ράπισμα στο κράτος και τους αυλικούς του. Φτάνουν πια τα φούμαρα. Οι θάρβαροι είστε οι ίδιοι εσείς.

Δεν ήταν η μόνη φορά που αναρχικοί σέρνονταν στα δικαστήρια φορτωμένοι με θαυμάσιες και πολλές κατηγορίες. Ήταν όμως από τις σπάνιες φορές που κράτησαν τόσο συνεπή και αξιοπρεπή στάση απέναντι στην ιδεολογία τους, την οποία όχι μόνο δεν εξόρισαν —όπως συνήθως συμβαίνει— αλλά υπερασπίστηκαν με σθένος μπροστά σε ένα πρόεδρο που λυσσομανούσε κάθε φορά που άκουγε πως ο αναρχισμός είναι πολιτική και κοινωνική θεωρία. Τα αλυστίσματα, τα ειρωνικά σχόλια, οι ανθρωποβόροι μορφασμοί του, οι παρενθέσεις που ζωγράφιζε στον αέρα κάθε φορά που γινόταν λόγος για τον πολιτικό χαρακτήρα της δίκης, δεν στάθηκαν αρκετά για να κάμψουν τη θέλα του λόγου των διωκόμενων αναρχικών.

Στάθηκαν όμως αρκετά για να καταδείξουν πως ο προορισμός τόσο του ίδιου, όσο και των λοιπών δικαστών δεν είναι η δίκη —με το όποιο ιδεολογικό περιεχόμενο δίνει κανείς σ' αυτήν την έννοια— αλλά η καταδίκη. Είναι η πραγμάτωση των εκάστοτε επιλογών της εξουσίας. Εξωνημένη δικαιοσύνη. Δικαιοσύνη ανίκανη να προστατεύσει και να προστατευθεί. Άθουλο πιδόνι στην υπηρεσία κράτους και κεφάλαιου που ενεργεί όχι όταν οι κοινωνικές περιστάσεις το επιβάλλουν, αλλά όταν οι αφέντες προσταίνουν. Στα πλαίσια λοιπόν της ενεργούμενης δραστηριοποίησής της, άνοιξε ανενδοίαστα και απροσχημάτιστα τις αγκάλες, για να φιλοξενήσει και να προστατεύσει τις εκθιασμένες και αντιφάσκουσες με όλο το λοιπό αποδεικτικό υλικό ομολογίες που η ασφάλεια είχε αποσπάσει.

Για τη δικαίωση των βασανισμών της ασφάλειας επιβάλλεται να καταδικαστούν παραδειγματικά οι προκατασκευασμένοι «δολοφόνοι». Σαφή υπαινιγμό προς τους ενόρκους για τη μόνη ποινή που έπρεπε να επιβληθεί, έδωσε από την πρώτη κιόλας μέρα της δίκης ο τρόπος αντιμετώπισης 10 υποδίκων από τον εισαγγελέα, που δεν ήταν δυνατόν να λείψει απ' αυτήν την επίδειξη. Με την επίκληση ενός μεταξικού νόμου που έχει πέσει σε αχρηστία, και με μόνο κριτήριο την προηγούμενη προφυλάκισή τους, παραβλέποντας τελείως την ελαφρότητα των κατηγοριών ορισμένων απ' αυτούς, επιλέγει ομήρους και τους ρίχνει στα μουντρούμια της αστυνομίας Σερρών, ενώ δίπλα του ο πρόεδρος ως νέος Πόντιος Πιλάτος νίπτει τας χείρας. Και η αστική δικαιοσύνη υποπίπτει στο πρώτο ηχηρό της ολίσθημα.

Φτάνουμε λοιπόν σε μια παρωδία, όπου ο πρόεδρος, κατά φαινόμενο μόνο επιτρέπει την υποβολή ερωτήσεων προς αστυνομικούς μάρτυρες κατηγορίας, στην ουσία όμως απαγορεύει ή υπαγορεύει τις απαντήσεις τους κάθε φορά που τείνουν να διαφοροποιούν και εντέλει να αναιρούν ή να διαψεύδουν την αρχική τους κατάθεση. Διακωμωδεί ή παρεμποδίζει τους μάρτυρες υπεράσπισης να καταθέσουν γεγονότα που υπέπεσαν στην αντίληψή τους, ενώ παράλληλα αποδύεται σε μια ανέντιμη προσπάθεια να κάμψει το ηθικό τους με σαφείς μειωτικούς υπαινιγμούς σχετικά με την προσωπικότητα των κατηγορουμένων.

Αν το κριτήριο, για να θεωρήσουμε μια πολιτεία δημοκρατική, είναι ο βαθμός της πιστής και απарέγκλιτης εφαρμογής των κανόνων του συντάγματός της, το οποίο όσο να 'ναι αποτελεί το προϊόν ενός ιστορικού συμβιβασμού της εξουσίας με τις υφέρπουσες κοινωνικές δυνάμεις, η σύγχρονη ελληνική δημοκρατία απέδειξε στην παρούσα δίκη πως δεν είναι άλλο παρά μια δημοκρατία τύπου Λατινικής Αμερικής, όπου δεν λείπουν βέβαια οι πανηγυρικές εξαγγελίες για ανθρώπινα δικαιώματα, πλην όμως ουδέποτε εφαρμόζονται, όταν συγκεκριμένες ενέργειες ή επιλογές ενός μέρους της καταπιεζόμενης κοινωνίας απειλεί το πολιτικό και κοινωνικό status. Αφήνοντας πάντα ανοιχτό το πρόβλημα της «ανεξαρτησίας» της δικαιοσύνης, της τρίτης στην ιεραρχία του συντάγματος εξουσίας —που από μόνο του είναι αρκετό να καταδείξει το ανέφικτο της εφαρμογής ακόμη και αυτών των στοιχειωδών ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων που το ελληνικό κράτος παρέχει στους πολίτες του και τον κολασμό που επιφυλάσσει στους διαφωνούντες αντιπάλους του μόνο και μόνο για το λόγο αυτό, δηλαδή για την επιλογή τους να το αντιπολιτεύονται— η ελληνική δημοκρατία ήρθε επίσης να αποδείξει στην παρούσα δίκη ότι ακόμη και στην πιο «προοδευτική» και «φιλελεύθερη» πολιτική της απόχρωση (ΠΑΣΟΚ) δεν κατόρθωσε να ξεπεράσει την επιδίωξη της εξόντωσης των πολιτικών και κοινωνικών αντιπάλων με τον τρόπο

που της κληροδότησαν οι προκαθήμενοι διαχειριστές της εξουσίας.

Έτσι για αυτούς που παρακολούθησαν τη δίκη και είχαν ακόμη την ψευδαίσθηση ότι το άρθρο 5 του συντάγματος κατοχυρώνει πράγματι την προσωπική ελευθερία του πολίτη —με την έννοια ότι, εφόσον δεν παρανομεί, έχει τη δυνατότητα να κυκλοφορεί και να ενεργεί ανεμπόδιστα και ελεύθερα— ο μάρτυρας Τζιότζιος διευθυντής της υποδιεύθυνσης ασφάλειας Θεσσαλονίκης, τους βοήθησε να αντιληφθούν την πραγματική της διάσταση: η ελευθερία αυτή προορίζεται για τους υπηκόους, για όσο χρόνο βέβαια παραμένουν τέτοιοι, είναι προνόμιο των συμφωνούντων που ούτως ή άλλως δεν την χρειάζονται. Για τους άλλους τους διαφωνούντες —και κυρίως το πιο ριζοσπαστικό μέρος τους— κάτι τέτοιο είναι αδιανόητο. Υπάρχει πάντα ο πληροφοριοδότης (ασφαλίτης ή χαφιές) που παρακολουθεί ασφυκτικά κάθε εμφάνισή τους σε δημόσιο χώρο, με σκοπό τον έλεγχο και την παγίδευση αυτών των προσώπων και γενικότερα του πολιτικοκοινωνικού χώρου στον οποίο ανήκουν, με άμεση συνέπεια την επίρριψη σ' αυτά αξιόποινων πράξεων που δεν έχουν διαλευκανθεί, με τη γνωστή μέθοδο της δημιουργίας σκευωριών σε βάρος τους, τη διαστρέβλωση της ιδεολογίας τους προς την κοινωνία και την φυσική τους εξόντωση.

Στο επίκεντρο όμως αυτού του φρικτού χορού των παραβιάσεων στάθηκαν οι βασανισμοί που οι διωκόμενοι κατηγορούμενοι υπέστησαν μέσα στο κρατικό κάτεργο της Βαλαωρίτου. Παρόλο που ο τρόπος λειτουργίας της ασφάλειας Θεσσαλονίκης (φάλαγγες, ηλεκτροσόκ, απειλές εκπαράθρωσης κλπ.) ήταν γνωστός από δημοσιεύματα και αναφορές στον τύπο, οι περιγραφές καθ' αυτές των ανελέητων βασανισμών και της καταρράκωσης της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και προσωπικότητας που συντελέστηκαν εκεί μέσα, σοκάρισε και τον πιο ψύχραιμο. Οι ίδιες οι χολαίνουσες ομολογίες πάνω στις οποίες —και μόνο— στηρίχθηκε το «αποδεικτικό» υλικό, αντέστρεψαν την ενοχή, που δεν θάραινε πια τους καθημένους στα εδώλια, μα έναν ολόκληρο μηχανισμό φυσικός αυτουργός ή ασφάλεια Θεσσαλονίκης, που ούτε καν ντράπηκε να παρουσιάσει τον βασανιστή της χούντας Οικονόμου, για να βεβαιώσει τι; Ηθικός αυτουργός η δικαιοσύνη που παραβλέπει τα μελανιασμένα πρόσωπα και παρακούει τα βογγητά για να μη διαψεύσει τα, ούτως ή άλλως αυτοδιαψευδόμενα, σενάρια της ασφάλειας.

Γιατί η ουσία αυτής της δίκης δεν βρίσκεται στη σύγκρουση των πραγματικών στοιχείων της δικογραφίας με τη φανταστική σύγκρουση που, όπως φάνηκε, κανείς από τους δικαστές, είτε στην αρχική, είτε στις μεταγενέστερες φάσεις της, δεν μπήκε στον κόπο να εξακριβώσει ή να ομολογήσει (με κορύφωση το πραγματικό γεγονός ότι το ένα και μοναδικό φλεγόμενο μπουκάλι που βρέθηκε από το εγκληματολογικό πετούν

Συν. στη σελ. 19

Εκπαιδευτικός εκσυγχρονισμός

Συνδικαλιστικός αναχρονισμός

Το να επισημάνει κανείς γενικά την διαρκώς εντεινόμενη κρίση στην οποία έχει περιέλθει ο χώρος της εκπαίδευσης, θα αποτελούσε μια πολυδιαπιστωμένη κοινότητα. Αν αυτό από μόνο του —ο εντοπισμός δηλαδή των προβλημάτων— αρκούσε για να δημιουργηθούν οι όροι μιας θετικής διεξόδου, σίγουρα δεν θα είχαμε να πούμε ή να πράξουμε κάτι περισσότερο ή διαφορετικό, απ' όσα οι ίδιες οι κινητοποιήσεις μαθητών - φοιτητών - καθηγητών τα τελευταία χρόνια.

Θα ήταν όμως ασυγχώρητη αφέλεια —ενισχυμένη επικίνδυνα και από την διαρκώς στην πράξη επιβεβαιωνόμενη ανεπάρκεια, τόσο θεωρητική όσο και πρακτική, όλων αυτών των ενεργειών— αν δεν αναζητούσαμε και παραβλέπαμε και μεις με τη σειρά μας, από τη μια τις ΑΙΤΙΕΣ των προβλημάτων που προκύπτουν και οι οποίες σαν τέτοιες οφείλουν να χτυπηθούν, καθώς επίσης και την αν-ουσία και αναποτελεσματικότητα της συντεχνιακής-ρεφορμιστικής λογικής που επικράτησε σ' αυτές (δixώς βέβαια να θέλουμε να ισοπεδώσουμε την πραγματικότητα της πολυμορφίας και ποικιλίας απόψεων και πρακτικών που υποτονικά υπήρξαν και υπάρχουν).

Μακριά από την λαίλαπα του κομματικού-παραταξιακού συνδικαλισμού και ενάντια της, είναι καιρός να πάψουμε να αναμασάμε και να αναπαράγουμε αιτήματα και μορφές «αγώνα» προηγούμενων δεκαετιών, στρέφοντας την προσοχή μας,

Το σημερινό «αδιέξοδο» στην εκπαίδευση: συνέπεια των νέων σχεδίων τεχνολογικής κυριαρχίας του κράτους

Μέσα στις δεδομένες συνθήκες του γενοκτονικού ανταγωνισμού του διεθνοποιημένου πλέον καπιταλισμού, η περίοδος που διανύουμε χαρακτηρίζεται το δίχως άλλο από μια άνευ προηγουμένου εντατικοποίηση των διεργασιών για μια ΣΥΝΟΛΙΚΗ αλλαγή των όρων συγκρότησης και οργάνωσης της ελληνικής κοινωνίας.

Το εκσυγχρονιστικό παραλήρημα των ημερών μας σ' αυτό το πλαίσιο, δεν αντανακλά ακριβώς παρά την προσπάθεια ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗΣ, δηλαδή ΕΠΙΒΙΩΣΗΣ του απαραίτητου-μικρομεσαίου ελληνικού καπιταλισμού, στις νέες συνθήκες οικονομικής και πολιτικής κυριαρχίας των αφενικών.

Η ανάπτυξη και ένταξη των νέων τεχνολογιών στο σύγχρονο οικονομικοπαραγωγικό σύστημα —ΧΩΡΙΣ ΦΥΣΙΚΑ ΝΑ ΠΕΡΙΟΡΙΖΕΤΑΙ ΜΟΝΟ Σ' ΑΥΤΟ— προκαλεί μια σειρά από ανακατατάξεις και νέες ταξικές ανιφάνσεις, που ιδιαίτερα στο χώρο της εκπαίδευσης, ως θεσμό σύνδεσης μ' αυτό, παίρνουν σ' αυτή τη φάση οξυμένες διαστάσεις.

Είναι πλέον ολοφάνερα η νέα φύση της ειδίκευσης που απαιτεί σήμερα η αγορά εργασίας, σαν συνέπεια της στροφής του κεφαλαίου από τον δευτερογενή (βιομηχανικό) στον τριτογενή (υπηρεσίες, πληροφορίες) τομέα.

Στηριγμένοι βασικά στην πληροφορική, αυτό σημαίνει πως το κράτος και το κεφάλαιο χρησιμοποιούν σαν κύρια μετατρεπτική πηγή στην παραγωγική διαδικασία την ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ. Έτσι, η παραγωγική διαδικασία βασίζεται πλέον στη γνώση όλων αυτών των πληροφοριών που εξάγονται

προτού να είναι αργά, εκεί όπου η εξουσία σήμερα «επενδύει» (και χωρίς εισαγωγικά) για την βέβαιη αναπαραγωγή της κυριαρχίας της πάνω στην κοινωνία αύριο.

Πραγματικά, «αυτός ο κόσμος αλλάζει»... Η τεχνολογική διοίκηση της κυριαρχίας, ως ο κεντρικός στρατηγικός στόχος των αφενικών στα πλαίσια ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ = ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗΣ της κυριαρχίας τους πάνω στην κοινωνία, κάνει πλέον ιδιαίτερα αισθητή, δια των συνεπειών του, την παρουσία του και είναι αυτός που έρχεται να ερμηνεύσει την γενικευμένη ανατροπή, πραγματοποιούμενη είτε ως υπέρβαση είτε ως μεταρρύθμιση, παραδοσιακών θεσμών και λειτουργιών του καπιταλισμού. Υπονοούμε βέβαια το εφιαλτικό μεταβιομηχανικό μοντέλο του κοινωνικού ελέγχου το οποίο οραματίζεται τ' αφενικά του πλανήτη, που στηριγμένο στην ανάπτυξη της επιστήμης και της τεχνολογίας προϋποθέτει και φυσικά βρίσκει την εκπαίδευση ως έναν από τους πιο σημαντικούς συμμάχους του για την ομαλή εγκαθίδρυσή του.

Κι αν οι κατά συρροή ήπιες του παρελθόντος δεν σθήσανε ποτέ τη δυνατότητα της ΑΝΑΤΡΟΠΗΣ, η αυριανή πιθανή πραγματικότητα του κόσμου της εξουσίας: της πληροφορικής, της ρομποτικής, της κυβερνητικής, της βιοτεχνολογίας κλπ., ίσως να μην αφήνει περιθώρια ούτε για ενοχές...

απ' αυτήν την ίδια. Η κωδικοποίηση αυτής της γνώσης μέσα στις λεγόμενες τράπεζες πληροφοριών, αποτελεί πλέον την νέα στρατηγική πηγή του κεφαλαίου, που είναι ως εκ τούτου και το νέο επενδυτικό στοιχείο μέσα στην παραγωγική διαδικασία.

Μέσα απ' αυτό πηγάζει και το πρόβλημα της ΑΝΕΡΓΙΑΣ, που αφορά τους σημερινούς και μελλοντικούς απόφοιτους των ανώτερων και ανώτατων σχολών, αφού το σημερινό επίπεδο της παρεχόμενης γνώσης ειδικά στην Ελλάδα, όπως όλοι εύκολα θα συμπεραίναμε με μια απλή παρατήρηση, δεν αντιστοιχεί σ' αυτό που η αγορά εργασίας έχει ανάγκη σήμερα και ακόμη πιο πολύ στο μέλλον. Η διόγκωσή της λοιπόν είναι αναπόφευκτη...

Ταυτόχρονα, οι νέες τεχνολογίες έχουν τη δυνατότητα ενσωμάτωσης μέσα σ' αυτές τις ίδιες, τις μέχρι τώρα κατώτατες και μεσαίες ειδίκευσεις, που το σύστημα μέχρι τώρα εμπίστευονταν στους ίδιους τους ανθρώπους. Η νέα αυτή δυνατότητα ενσωμάτωσης από τα τεχνολογικά συστήματα των παλιών ανθρώπινων χειρονακτικών και προγραμματικών λειτουργιών, δημιουργεί νέες **δομικές** ανακατατάξεις στο εσωτερικό της ταξικής κοινωνίας.

Η εξάπλωση της πληροφορικής και όλων των άλλων νέων τεχνολογιών θα έχει ως κύρια συνέπεια τον ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟ στην πρόσβαση πληροφοριών, όλων αυτών που είναι ενταγμένοι με τον παραδοσιακό κλασικό τρόπο στην παραγωγική διαδικασία. Η γνώση των νέων τεχνολογικών συστημάτων αποκλειστικά πλέον από τους ι-

διοκτίτες τους, τους δίνει τη δυνατότητα να ΑΠΟΚΛΕΙΣΟΥΝ από τη γνώση τους όλους αυτούς που είχαν ανάγκη στο παρελθόν για να κινήσουν τις διαδικασίες του παραγωγικού συστήματος.

Η δημιουργία ενός **γνωσιολογικού κενού-χάσματος**, με αφετηρία την αποένταξη των μέχρι τώρα ζητούμενων κατώτατων και μέσων επαγγελματικών ειδίκευσεων και η ενσωμάτωσή τους στα ίδια τα τεχνολογικά και αυτοματοποιημένα συστήματα, θέτουν τις βάσεις για μια νέα εποχή στην ιστορία της ταξικής κυριαρχίας: της **τεχνολογικής διοίκησης της κυριαρχίας**.

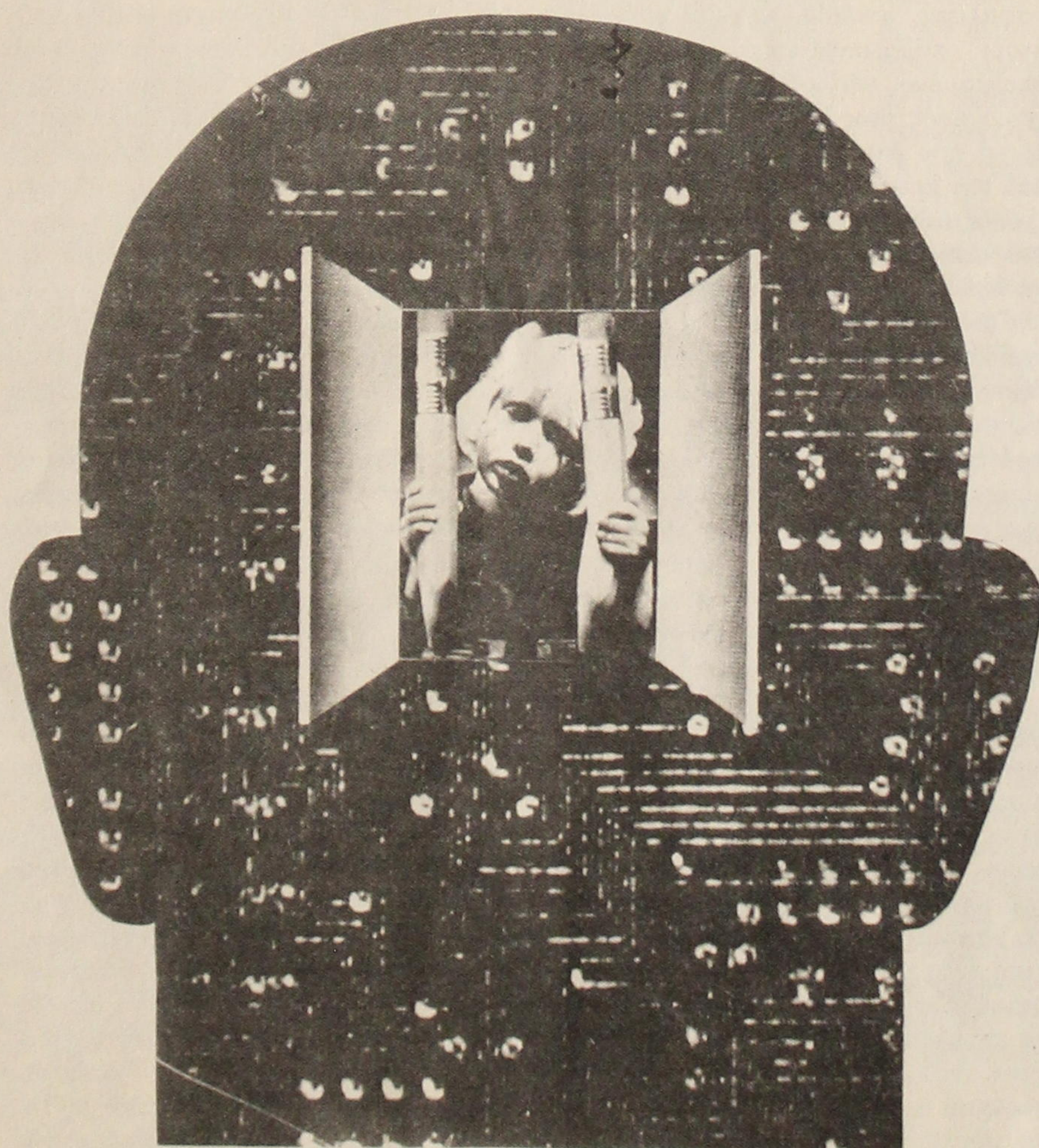
Οι νέες αυτές αναγκαιότητες ως προς την παροχή ειδίκευσης, σηματοδοτούν την μαζική παραγωγή από τα σχολεία και τα πανεπιστήμια του κράτους μιας ψευτοειδίκευσης, που ενταγμένη λειτουργικά μέσα στον παραγωγικό μηχανισμό θα είναι καθαρά ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΥ χαρακτήρα. Σ' αυτό το σημείο η εντοπισμένη ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ θα πρέπει να γίνεται απόλυτα κατανοητή ως προς τις αιτίες της, αλλά και το σκοπό που επιτελεί.

Η εκπαίδευση μεταβάλλεται σε χώρο παροχής μαζικής υποβαθμισμένης γνώσης, δημιουργώντας ένα νέο είδος ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ, αφού μ' αυτόν τον τρόπο η παλιά δυνατότητα κίνδυνος για τ' αφενικά οικειοποίησης και λειτουργίας σ' άλλες βάσεις των παραγωγικών μέσων και της παραγωγικής διαδικασίας από την κοινωνία, **εκμηδενίζεται**.

Από την άλλη οι ανώτατες ποιοτικές ειδίκευσεις που έχει ανάγκη το νέο παραγωγικό μοντέλο, θα δημιουργήσει μια νέα μειοψηφία τεχνοκρατών-διευθυντών και η οποία προορίζεται για μια μικρή μειοψηφία φοιτητών, οι οποίοι θα επιλέγονται μέσα από αυστηρές διαδικασίες, καλυμμένες πίσω από το έτσι κι αλλιώς απεχθές μα συν τοις άλλοις και ψευδές άλλοθι της «ΑΞΙΟΚΡΑΤΙΑΣ».

Η θεσμοθέτηση των μεταπτυχιακών, όπου το γλύψιμο, το σκύψιμο, το ατομικό βόλεμα και η αποβλάκωση της εντατικοποίησης αποτελούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις ανέλιξης, και τα ιδιωτικά, κατά το αμερικάνικο πρότυπο, πανεπιστήμια, που ανταποκρίνονται σ' αυτήν ακριβώς την προοπτική, αποδεικνύουν το πραγματικό (ταξικό) περιεχόμενο της «αξιοκρατίας». Η ευθυγράμμιση του ελληνικού πανεπιστημίου με τα διεπιστημονικά εοκικά ερευνητικά προγράμματα, στα οποία δεν απορροφάται ούτε καν το 1% των φοιτητών, δεν αντέχει βέβαια σαν απόδειξη «αξιοκρατίας», αποκαλύπτει όμως περίτρανα την κατεύθυνση που έχει χαράξει και το ελληνικό κράτος. Κι έχουμε την βεβαιότητα, ότι ο επερχόμενος νόμος-πλαίσιο για τα πανεπιστήμια θα είναι ακόμα πιο... αποκαλυπτικός.

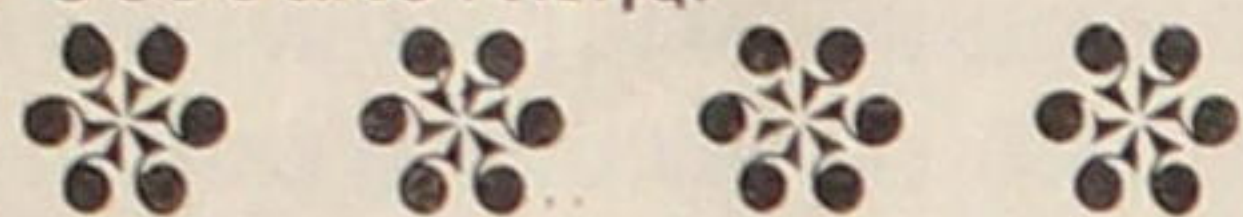
Το **συνολικό πολιτικό πρόβλημα** που παράγεται απ' όλη αυτή την κατάσταση, δεν είναι απλά όπως κοντόφθαλμα ή και ηθελημένα παρουσιάζεται από διάφορες μαρξιστικής καταγωγής αναλύσεις, ο οικονομικός διαχωρισμός της κοινωνίας σε προνομιούχους και μη προνομιούχους. Η **ουσία** του επερχόμενου κοινωνικού διαχωρισμού δεν είναι τόσο οικονομική, δηλαδή ποσοτική, αλλά κύρια **ποιοτική**. Η συστηματική και μεθοδική αποστέρηση από τη γνώση της νέας τεχνολογίας, όπου

Συν. από σελ. 17

ταυτόχρονα —σύμφωνα με τις ομολογίες— δύο άτομα και μάλιστα το ένα από τη μπροστά μεριά του αυτοκινήτου και το άλλο από την πίσω). Αλλά η ουσία βρίσκεται στο πώς και στο γιατί αυτοί οι (παρα-)λογιζόμενοι άνθρωποι καταλήγουν να εκλαμβάνουν για πραγματικότητα μια εικόνα, παλεύοντας απεγνωσμένα να επιβάλουν μια ενότητα στις αντιφάσεις. Για να προστατεύσουν ποιους από ποιον;

Παρόλο που η αθωότητα των κατηγορουμένων ήταν εμφανής, η δικαιοσύνη, για να μην αφήσει έκθετη την ασφάλεια, επιχειρεί ένα ακόμα τυφλό χτύπημα στους αναρχικούς. Στις 6-7-90 η εισαγγελία εφετών Θεσσαλονίκης ασκεί έφεση κατά της αθωωτικής απόφασης του Μ.Ο.Δ. Σερρών. Παραθέτουμε κείμενο των αναρχικών που παραπέμπονται να δικαστούν εκ νέου στο Μικτό Ορκωτό Εφετείο Θεσσαλονίκης.

Η δίκη που έγινε στις 20 Ιούνη του '90 στο κακούργοδικείο Σερρών για την κατάληψη της Φ.Μ.Σ. τον Ιούνιο του '86, και την πυρπόληση από αγνώστους αυτοκινήτου της ασφάλειας, κατέληξε σε μια δίκη-καταδίκη των βασανιστών της «Βαλαωρίτου», που με τον πιο κακότεχνο τρόπο έστησαν μια σκευωρία στις πλάτες των αναρχικών. Ο πολιτικός χαρακτήρας της δίκης και η σθεναρή στάση των αναρχικών κατηγορουμένων στην προσπάθεια των δικαστών να δώσουν απολίτικο και ποινικό χαρακτήρα στη δίκη, δεν πέρασε. Άμεση συνέπεια η απαλλαγή των κατηγορουμένων απ' όλες τις κατηγορίες εκτός από αυτήν της οπλοφορίας!!! που χρεώθηκε σε επτά απ' αυτούς.

Φυσικά η απαλλαγή με 4-3 ήταν απόφαση των ενόρκων και όχι των δικαστών. Έτσι με «πάπια» την κατηγορία της οπλοφορίας η Εισαγγελία Εφετών Θεσσαλονίκης ασκεί έφεση κατά της απόφασης που αφορά την πυρπόληση του αυτοκινήτου.

Συν. από σελ. 18

εντοπίζουμε και την ουσία του νέου διαχωρισμού, δεν μπορεί να αποτελεί φυσικά ποσοπικό διαχωρισμό, αλλά ποιοτικό και σαν τέτοιος πρέπει να καταπολεμηθεί.

Καταντά τραγωδία, σε μια εποχή όπου η ίδια η εξουσία θεμελιώνεται γύρω από τον άξονα ΕΠΙΣΤΗΜΗ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ, «αντιπολιτευτικές» κατά τα άλλα ομάδες και παρατάξεις να διεκδικούν μερίδια απ' αυτόν. Η νέα όμως Υπερ-Γνώση του καπιταλιστικού μέλλοντος, ξένη συν τοις άλλοις τελείως προς τις φυσικές ανθρώπινες ανάγκες και επιθυμίες, με την ταχύτητα που α-

Ταξική συνείδηση και αλληλεγγύη ενάντια στη συνδικαλιστική-συντεχνιακή διεκδίκηση

Θα πρέπει να γίνει ξεκάθαρο, ότι το σημερινό σχολείο και πανεπιστήμιο δεν αποτελούν πλέον κλειστούς χώρους που χαρακτηρίζονται από τα δικά τους ειδικά προβλήματα. Κι αν ακόμη συνέβαινε αυτό, δεν δικαιολογείται και είναι απαράδεκτο —αφού η αλληλεξάρτηση υπάρχει έτσι κι αλλιώς— να παρατηρούμε κάθε φορά την κάθε ΕΦΕΕ, την κάθε ΟΛΜΕ να καλεί τον κόσμο σε συμπάρεση πίσω από την κουτοπόνηρη αν μη τι άλλο συντεχνία της και τις δικές της διεκδικήσεις.

Σήμερα όμως βρισκόμαστε σε μια κατάσταση πολύ πιο ομογενοποιημένη, αφού τα ζητήματα που προκύπτουν στην εκπαίδευση αποτελούν άμεση επέκταση της υπόλοιπης κοινωνικής κατάστασης, μιας και οι αντιθέσεις που ενυπάρχουν στο εσωτε-

Είναι προφανές ότι οι λόγοι που οδήγησαν στην έφεση ήταν:

α) Η προσπάθεια των δικαστών να καλύψουν και να δικαιολογήσουν τους βασανισμούς της ασφάλειας, κάτι που απέτυχαν στις Σέρρες και που άφησε έκθετη την ασφάλεια Θεσ/νίκης.

β) Η συγκάλυψη της παραπάνω μεθοδολογίας που οδηγεί στη θεσμοποίηση της κατασκευής ενόχων και στη δημιουργία πολιτικοκοινωνικών σκευωριών.

γ) Η μετάθεση της «δικαιοσύνης» στην εμπροσθοφυλακή της κρατικής καταστολής (δικαστικό κράτος) δεν αφήνει περιθώρια για αυταπάτες. Ο πρωταγωνιστικός της ρόλος στα ολοκληρωτικά σχέδια της κυριαρχίας δεν μπορεί να επιτρέψει οι αποφάσεις να παρεκκλίνουν απ' αυτά τα σχέδια, όπως στην συγκεκριμένη πολιτική δίκη.

δ) Η προσπάθεια διάρρηξης της πολιτικής ενότητας των αναρχικών κατηγορουμένων, με την παραπομπή σε δίκη μόνο αυτών που χρεώθηκαν απ' την ασφάλεια την πυρπόληση του αυτοκινήτου.

ε) Η εξόντωση ασυμβίβαστων κοινωνικών αγωνιστών, που σε μια περίοδο ολοκληρωτικής επίθεσης του κράτους ενάντια στην κοινωνία, επιμένουν να υπερασπίζονται τον δρόμο της αντίστασης σαν τον μόνο δρόμο για την επανάκτηση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και την απελευθέρωση του ανθρώπινου γένους από κάθε εξουσία και καταναγκασμό.

Σαν αναρχικοί δεν επικεντρωνόμαστε σε μια απόφαση ενός δικαστηρίου, έστω κι αν αυτή είναι υπέρ μας, δηλαδή δεν θα γίνουμε οι Νάσιουτζικ της ελευθερίας.

Η προσοχή μας και ο αγώνας μας επικεντρώνεται στην καθημερινή πάλη ενάντια στα αφενικά και στους μηχανισμούς του κράτους. Αυτή η πάλη είναι η αφορμή και η αιτία για την οποία το κράτος δημιουργεί πολιτικοκοινωνικές σκευωρίες. Συνεπώς και ο αγώνας μας θα περάσει αναπόφευκτα μέσα από την αντίστασή μας και το ξεσκέπασμα των σκευωριών, σαν αυτής που εξυφάνθηκε σε βάρος μας.

ναπτύσσεται, δεν αφήνει περιθώρια «ελέγχου» της, πόσο μάλλον οικειοποίησης ή διαχείρισής της.

Η ταξική πάλη εξ αυτού, δεν μπορεί πλέον να αυτοκαταναλώνεται στην παραδοσιακή συνδικαλιστική μιζέρια της ποσοπικής διεκδίκησης, αφού δεν μιλάμε για αγώνα υλικών απολαβών, εκτός βέβαια κι αν η αύξηση του μισθού του δημοσίου... εξισορροπεί το νέο ταξικό χάσμα και συνιστά ή προωθεί την επαναστατική αλλαγή της κοινωνίας.

Η νέα αυτή προλεταριοποίηση που συντελείται δεν αποτελεί βέβαια κριτήριο επαναστατικοποίησης —τάχα λόγω της ταξικής θέσης— ευνοεί όμως κατά κάποιο τρόπο την πιθανότητα να εμβαθυνθεί η κριτική —παράλληλα με την αντιτεχνολογική, αντιεξουσιαστική— σ' εκείνο το σημείο, όπου είναι αδύνατο να αφομοιωθεί. Σαν τέτοιο εννοούμε την ΑΡΝΗΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ που μας έχει επιφυλάξει το σύστημα. Το ρόλο του μαθητή, του φοιτητή, του καθηγητή. Αυτού που διαχρονικά έχει ορίσει διαχωρισμένα ως δέκτη ή πομπό κάθε φορά των επιλογών του κράτους και του κεφαλαίου και που στις σημερινές συνθήκες απαιτεί ανθρώπους που θα ανταποκρίνονται στο νέο τεχνολογιοκεντρικό ταξικό μοντέλο: απόλυτα πειθαρχημένα άτομα με σκέψη τυποποιημένη - υπερεξειδικευμένη, ρομποτοποιημένη κίνηση, τεχνοκρατικά ιδανικά.

Και είναι αυτή η κοινωνική διάσταση που πρέπει να αναδειχτεί και να διέπει τη σκέψη και τη δράση, περιθωριοποιώντας και απομονώνοντας κατά συνέπεια το απεχθές μικροαστικό συντεχνιακό σύνδρομο.

Από την άλλη θα πρέπει να γίνει επίσης ξεκάθαρο, πως η σημερινή εκπαίδευση δεν μπορεί να θεωρηθεί, όπως στο παρελθόν, ο κατεχόμενος χώρος παραγωγής ή ύπαρξης των μελλοντικών διευθυντικών στελεχών της ελληνικής κοινωνίας. Ο συντριπτικός αριθμός για παράδειγμα των σημερινών φοιτητών θα πλανιέται μεταξύ κυ-

Λίγα λόγια για τη συμπαράσταση

Στην αξιοπρεπή και συνεπή στάση των δικαζόμενων αναρχικών, άτομα που όπως φιλάρεσκα αρέσκονται να αποκαλούνται «ευαισθητοποιημένοι κοινωνικοπολιτικά» και η πλειονότητα των συντρόφων, πρόταξαν την απάθεια, την ουδετερότητα, την αδιαφορία, καταδείχνοντας έτσι πως σε τίποτα δεν διαφέρουν από τους μη συντρόφους.

Για να ξεφύγουμε από την αυταπάτη της φραστικής συντροφικότητας, κρίνουμε αναγκαίο να αναφερθούμε στη «συμπαράσταση» που επιδείχτηκε από συντρόφους και μη πριν από τη δίκη και κατά τη διάρκειά της.

Καταρχήν ο ευρύτερος πολιτικός χώρος που δηλώνει ευαισθητοποιημένος σε κοινωνικά και πολιτικά θέματα, υπήρξε ανύπαρκτος. Και τούτο γιατί γνώριζαν πολύ καλά, ότι κανένας από τους δικαζόμενους δε θα δεχόταν να εισχωρήσει σε μια **ανέντιμη διαπραγμάτευση** και να απαρνηθεί τα πιστεύω του. Εφόσον λοιπόν τα συγκεκριμένα πολιτικά ανταλλάγματα και εκέγγυα στα οποία συνήθως αποβλέπουν, γνώριζαν ότι δεν θα τους παραχωρηθούν και έτσι κανένα όφελος δεν θα αποκόμιζαν από αυτή την υπόθεση, προτίμησαν να την αγνοήσουν.

Όμως και η στάση της πλειοψηφίας των αναρχικών δεν παρουσιάζει καμιά ιδιαίτερη ποιοτική διαφοροποίηση.

Ήταν γνωστό από τη στιγμή που μοιράστηκε το «πλαίσιο των αναρχικών υπόδικων» η συνεπής και ξεκάθαρη πολιτική

θέση των δικαζόμενων. Ήταν επίσης γνωστό π σήμαινε η δίκη αυτή για τους αναρχικούς της Θεσσαλονίκης και ότι μια πιθανή καταδίκη θα ισοδυναμούσε με αποδυνάμωση του χώρου. Για τούτο και ενόψει της κρισιμότητας της δίκης, ήταν αναγκαία η συμπαράσταση.

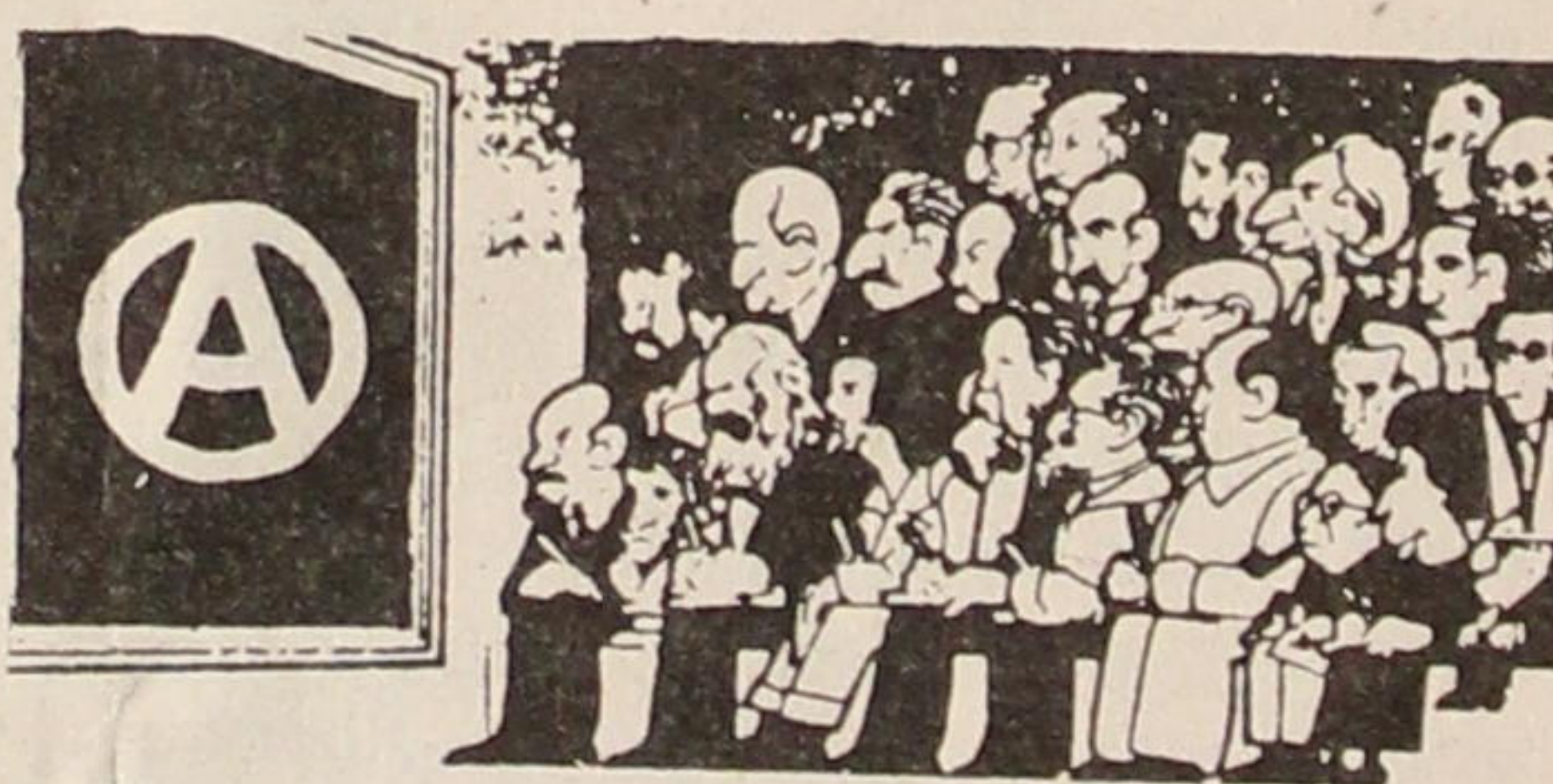
Αντ' αυτού οι αυτοαποκαλούμενοι σύντροφοι ξέχασαν ή εκ προθέσεως αγνόησαν τη βασική αρχή της ιδεολογίας «τους» που είναι η αλληλεγγύη και η συμπαράσταση στους διωκόμενους από το κράτος.

Έγινε νομίζουμε κοινός τόπος ότι οποιαδήποτε οργάνωση, οποιαδήποτε ομαδοποίηση είναι ανελλιπής, όταν στερείται των κινητήριων μοχλών της, που είναι η συνειδητότητα των ατόμων της από την μια και η ικανότητά της να ανταπερέρχεται αποτελεσματικά χτυπήματα που το κράτος και οι μηχανισμοί του επιχειρούν εναντίον του χώρου στον οποίο ανήκει.

Μόνη εξαίρεση υπήρξε η «επιτροπή συμπαράστασης στους αναρχικούς υπόδικους για την κατάληψη της Φ.Μ.Σ.», η οποία αποτελούνταν από ένα ομαδοποιημένο σχήμα αναρχικών της Θεσσαλονίκης και από μεμονωμένα άτομα. Οι περιορισμένες δυνατότητες που διέθετε της επέτρεψαν να κινηθεί σε επίπεδα δημοσιοποίησης της δίκης (αφίσσες, προκηρύξεις κλπ.) και της παραιτινόμενης προφυλάκισης του Γ. Γκίρμπα.

Γνωρίζαμε ότι η αξιοπρέπεια έχει το κόστος της, αποδείχτηκε πως έχει και το μεγαλείο της.

— Ορίστηκε να δικαστούν στις 3 Οκτώβρη στο κακούργοδικείο Σερρών οι 3 κατηγορούμενοι που λόγω της απουσίας τους, τους διαχώρισαν από τους υπόλοιπους, μεταξύ των οποίων κι ένας σύντροφος της Ένωσης Αναρχικών.

Η νέα αυτή προλεταριοποίηση που συντελείται δεν αποτελεί βέβαια κριτήριο επαναστατικοποίησης —τάχα λόγω της ταξικής θέσης— ευνοεί όμως κατά κάποιο τρόπο την πιθανότητα να εμβαθυνθεί η κριτική —παράλληλα με την αντιτεχνολογική, αντιεξουσιαστική— σ' εκείνο το σημείο, όπου είναι αδύνατο να αφομοιωθεί. Σαν τέτοιο εννοούμε την ΑΡΝΗΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ που μας έχει επιφυλάξει το σύστημα. Το ρόλο του μαθητή, του φοιτητή, του καθηγητή. Αυτού που διαχρονικά έχει ορίσει διαχωρισμένα ως δέκτη ή πομπό κάθε φορά των επιλογών του κράτους και του κεφαλαίου και που στις σημερινές συνθήκες απαιτεί ανθρώπους που θα ανταποκρίνονται στο νέο τεχνολογιοκεντρικό ταξικό μοντέλο: απόλυτα πειθαρχημένα άτομα με σκέψη τυποποιημένη - υπερεξειδικευμένη, ρομποτοποιημένη κίνηση, τεχνοκρατικά ιδανικά.

Ειδωμένα μέσα απ' αυτό το πρίσμα, δεν θα έπρεπε να ξαφνιάζουν κανένα τα πρόσφατα μέτρα ΕΛΕΓΧΟΥ - ΠΕΙΘΑΡΧΗΣΗΣ και ΕΝΤΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ του υπουργείου παιδείας, για το δημοτικό και το γυμνάσιο. Η θεσμοθέτησή τους —αφού υποστούν

κριτική και αφαιρεθούν ορισμένα φαινomenικά «χτυπητά» σημεία, δίχως να αλλάξει η ουσία τους— δεν αποτελεί σε καμιά περίπτωση «επιστροφή στο παρελθόν», όπως κατά κόρον γράφτηκε στον ασπικό τύπο, αλλά μάλλον «επιστροφή στο μέλλον». Εκείνοι που πιπιλίζουν την καραμέλα του «εκσυγχρονισμού», ας δεχτούνε τώρα και το «τίμημά» του.

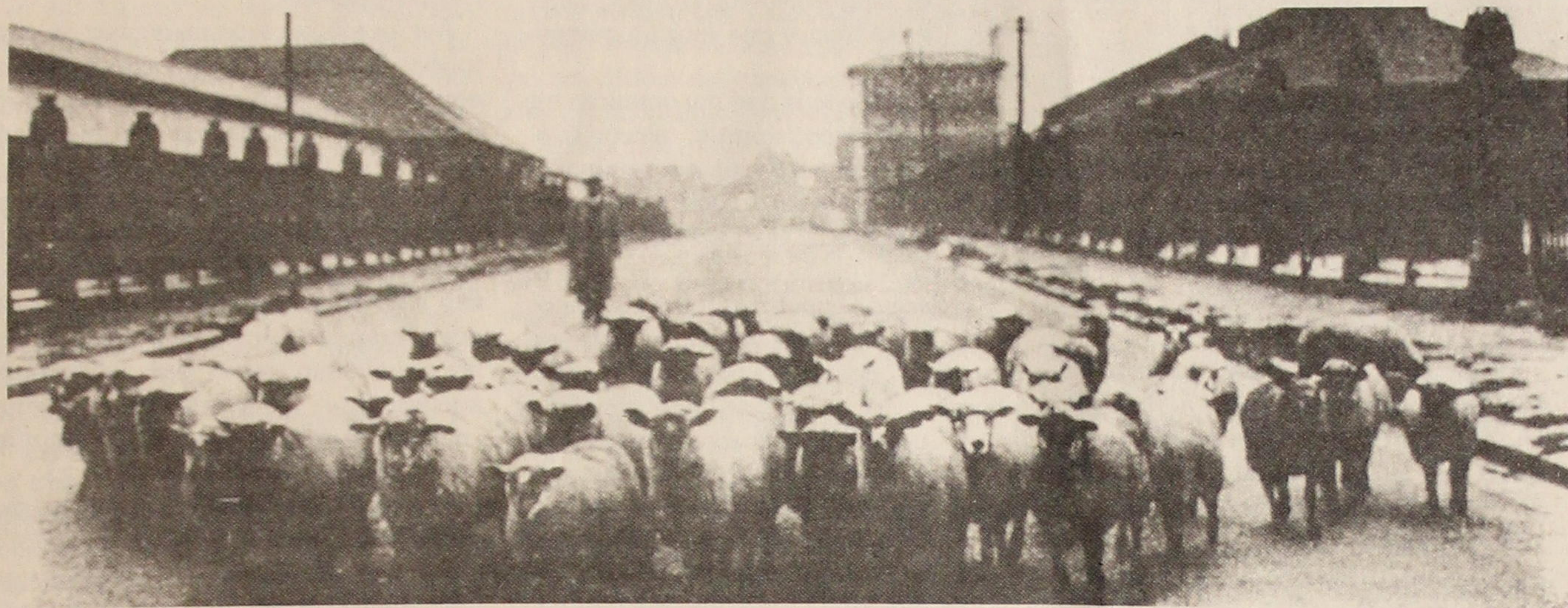
Η ταχύρρυθμη ανασυγκρότηση του ελ. καπιταλισμού δεν θα πρέπει να συντηρεί τις παλιές αυταπάτες. Όσοι είναι έτοιμοι να συμμετέχουν σ' αγώνες επαναστατικής ανατροπής των νέων σχεδίων της κρατικής εξουσίας, δεν έχουν κανένα λόγο να σέρνονται με την αυταπάτη της μαζικής απεύθυνσης, πίσω από θλιβερές συντεχνίες για να προδίδονται ΚΑΘΕ ΦΟΡΑ από τις ινσουίπικες μανούβρες της διαχωρισμένης «πολιτικής».

Επεμβαίνοντας σ' αυτή την κατάσταση, να ανταξούμε με την **αντιεξουσιαστική οργάνωση και απτενέργεια**, προωθώντας την όξυνση της σύγκρουσης με το κράτος και τ' αφεντικά, σ' εκείνη ακριβώς τη βάση, όπου το πρόταγμα της **αντίστασης** δεν θα είναι απόρροια καμιάς κομματικής επιταγής ή εγκεφαλικότητας, αλλά θα αντανάκλα στην συνειδητοποίηση της **δυνατότητας του αυτοκαθορισμού και της κοινωνικής ανατροπής**.

Εκεί, όπου η συνάντησή με τους «χαμένους ποιητές» επανακτά το —γνήσιο και ουσιαστικό— νόημά της.

ΟΤΑΝ Ο «ΚΥΡΙΑΡΧΟΣ ΛΑΟΣ» ΔΙΑΤΗΡΕΙ ΤΟΥΣ ΚΥΡΙΑΡΧΟΥΣ...

1. Μετά την εκλογική νίκη της Ν.Δ. και με τα νέα δεδομένα που παρουσιάζονται, στις 14 Οκτώβρη καλείται ο λαός να ενισχύσει να ψηφίσει το θεσμό της «Τοπικής Αυτοδιοίκησης».

Μετά από συσκέψεις, επιτροπές, παζάρια και ελιγμούς, τα κόμματα αποφάσισαν και επέλεξαν αυτές τις ονομαζόμενες «προσωπικότητες ευρείας αποδοχής» να τις προτείνουν στο Λαό, ως θαυματοποιούς των προβλημάτων τους.

Δεν θα σταθούμε ούτε στον παρασημοφορεμένο από το καθεστώς του Αλία, υποψήφιο δήμαρχο Πειραιά Λογοθέτη, ούτε στον χαμαιλέοντα Τρίτη, ούτε στον άνθρωπο που υποσχέθηκε στους Θεσσαλονικείς κάθε εβδομάδα καλύτερη πόλη, αρχιτέκτονα Φατούρο και γενικά, σ' όλες αυτές τις οπερέτες των κομμάτων, που επιδιώκουν τον τίτλο του «τοπικού άρχοντα», αλλά θα σταθούμε λίγο στον θεσμό της «Τοπικής Αυτοδιοίκησης».

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην υπηρεσία του κράτους και των κομμάτων έχει σκοπό την ιεραρχικοποίηση και γραφειοκρατικοποίηση όλων των κοινωνικών δραστηριοτήτων, καθώς επίσης και την εδραίωση της επικρατούσας μορφής της διαίρεσης και καταπίεσης της κοινωνίας. Κατευθύνοντας και ελέγχοντας την Τ.Α., το κράτος βρίσκει την ευκαιρία να στήσει εκείνους τους μηχανισμούς που θα καταπιέζουν τοπικά και περιφερειακά το λαό. Με το τέχνασμα της ψήφου από τη μια νομιμοποιείται η εξουσία, από την άλλη δικαιώνονται τα σύμβολα της υποταγής και της εξάρτησης και τέλος προσφέρει στον πολίτη την ψευδαίσθηση της συμμετοχής του στα προβλήματά του.

Έτσι, εναποθέτοντας στους «ειδικούς» και «επίλεκτους» την τύχη του, ο άνθρωπος οδηγείται στην ανωριμότητα, στην παραίτηση και στην ανευθυνότητα, χωρίς να ασχοληθεί ο ίδιος άμεσα και αποτελεσματικά με τα προβλήματά του, παίρνοντας την τύχη και τη ζωή στα χέρια του.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν είναι όπως την παρουσιάζουν πολεοδομία και ρυθμιστικά σχέδια. Είναι μια αέναη πολιτική, κοινωνική και βαθιά ανθρώπινη διαδικασία, μέσα στην οποία καλλιεργείται ο πολίτης, μέσα στην οποία αναδύεται και επαναστατεί. Μιλάμε, βέβαια, για μια Τοπική Αυτοδιοίκηση, όπου π.χ. τα συνοικιακά συμβούλια δεν θα λειτουργούν σαν πυροσβέστες της λαϊκής δυσαρέσκειας ή καλιναγωγικές των συνειδήσεων, αλλά για μια Τοπική Αυτοδιοίκηση όπου οι πολίτες αυτοοργανωμένοι θα παλεύουν για ζωικά ζητήματα που τους απασχολούν. Βέ-

βαια, η αυτοοργάνωση των πολιτών δεν μπορεί να αφορά μόνο τα καθημερινά ζητήματα, αλλά να προωθεί και τους κοινωνικούς αγώνες στα πλαίσια ενός πιο μακρινού πλάνου: της Αυτοδιευθυνόμενης κοινωνίας.

2. Η Θεσσαλονίκη, όπως κάθε σύγχρονη πόλη στο καπιταλιστικό σύστημα ανάπτυξης, έχει όλες τις κοινωνικές λειτουργίες κατάλληλα διασπασμένες, απομονωμένες και τοποθετημένες με τάξη στο χώρο (ζώνες κατοικίας, δουλειάς, ψυχαγωγίας, εμπορικές ζώνες), έτσι ώστε να εξυπηρετούνται οι ανάγκες του κεφαλαίου και να πραγματοποιείται ο έλεγχος των δραστηριοτήτων των ανθρώπων από το Κράτος.

Έτσι, η πόλη χωρισμένη στα δύο μ' ένα «φυσικό χώρισμα» (Πανεπιστήμιο, ΔΕΘ, ως παραλία) ελέγχεται πιο εύκολα.

Στις Δυτικές συνοικίες είναι μαζεμένοι σχεδόν ο κύριος όγκος των εργατών, μιας και ο χώρος εργασίας τους εκτείνεται από εκεί και φτάνει ως την περιοχή της Σίνδου. Οι συνοικίες αυτές έχουν έντονα προβλήματα με τη μόλυνση της ατμόσφαιρας, καθώς με το αποχετευτικό, τη συγκοινωνία και άλλα. Στο κέντρο της πόλης γίνονται κυρίως οι συναλλαγές του εμπορικού κόσμου (τράπεζες, εμπορικά μαγαζιά, πολυκαταστήματα, εμπορικό λιμάνι). Ενώ οι Ανατολικές συνοικίες, με πολύ λιγότερα προβλήματα από τις Δυτικές, καταλαμβάνονται από ανώτερα στρώματα της κοινωνικής διαστρωμάτωσης.

Είναι χαρακτηριστικό ότι όλοι οι υποψήφιοι δήμαρχοι —από τον καραγκόζη Κούβελα που άνοιξε τρύπες στο δρόμο και το παρουσίαζε σαν μετρό ως και τον αρχιτέκτονα Φατούρο— παρουσιάζουν στον κόσμο τα λεγόμενα «Μεγάλα Έργα», σαν έργα που θα βοηθήσουν τη ζωή και την ποιότητα των κατοίκων αυτής της πόλης.

Ένα από τα μεγάλα έργα που παρουσιάζουν είναι και ο περιφερειακός δρόμος. Μπορεί από τη μία να εντοπίζουν το πρόβλημα της ρύπανσης του περιβάλλοντος και να υπόσχονται πάρκα και ζώνες πράσινου, από την άλλη όμως μπροστά στα τεχνοκρατικά σχέδια ανάπτυξης δεν διστάσουν να καταστρέψουν και τον τελευταίο προμαχώνα της φύσης (Σέιχ-Σου) που επιφέρει μια οικολογική καταστροφή, που έχει άμεσες επιπτώσεις στην πόλη και δεν λύνει το λεγόμενο κυκλοφοριακό. Αλλά και το μετρό, καθώς επίσης και όλα τα έργα ή μέτρα για την επίλυση του κυκλοφοριακού, βασίζονται στη λογική «Η πόλη της ταχύτητας είναι πόλη της επιτυχίας». Γιατί η επίλυση του κυκλοφοριακού είναι αναγκαία, μιας και αποτελεί το τελικό στά-

διο της εξουσιαστικής επιλογής, εφόσον συνδέει τους τρεις πρωταρχικούς τομείς του αστικού περιβάλλοντος (ζώνες εργασίας, κατοικίας, ψυχαγωγίας).

Για το πρόβλημα της υδροδότησης της Θεσσαλονίκης εξαγγέλλουν την ενωπική δώρυγα Αλιάκμονα-Αξιού που θα ολοκληρωθεί σ' ένα χρόνο και θα λυθεί πραγματικά το πρόβλημα νερού.

Το θέμα όμως είναι τι νερό θα πίνουμε.

Ο Αξιός ποταμός αφού έχει πλέον μολυνθεί, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να δώσει πια πόσιμο νερό, κάθε χρόνο όλο και στερεύει και δεν φτάνει για τις ανάγκες των καλλιεργειών. Όσο για τον Αλιάκμονα λιγοστεύει καθημερινά, η ρύπανσή του αυξάνει ολοένα, μιας και έχουν δημιουργήσει σε παραπόταμο κοντά στη Βέροια, σφαγεία και χοιροστάσια, που τα απόβλητά τους τα ρίχνουν στον ποταμό. Επίσης, καταστροφικά αποτελέσματα θα έχει η δώρυγα στο βιότοπο του δέλτα του ποταμού.

Έτσι, αφού δεν κατάφεραν να κλέψουν άλλο νερό από τις πηγές Αραβησού, μια και εκεί ο αγώνας των κατοίκων ήταν δυναμικός και ουσιαστικός, τώρα έχουν σκοπό να καταστρέψουν τον Αλιάκμονα όπως έκαναν τότε στο παρελθόν το Γαλλικό ποταμό, που κατάντησε τώρα σκουπιδοτόπος.

Βέβαια, μπορεί να χάνονται καθημερινά χιλιάδες ποσότητες νερού από το κακό δίκτυο υδροδότησης, μπορεί ο ληστρικός ΟΥΘ (πρόεδρος ο σημερινός δήμαρχος Κοσμοπούλης), να δίνει πόσιμο νερό στις

βιομηχανίες για το πλύσιμο των αποβλήτων, όμως τα μεγάλα έργα εξαγγέλλονται, αδιαφορώντας για τη ζωή των κατοίκων και τις οικολογικές καταστροφές που επιφέρουν. Όμως για όλα αυτά ευθύνονται οι κάτοικοι της πόλης, που βρίσκονται σε νεκρωζώντα κατάσταση και δεν παίρνουν τις τύχες τους στα χέρια τους, όπως έκαναν οι κάτοικοι της Αραβησού, που πέτυχαν το σκοπό τους, δίνοντας και μηνύματα αντίστασης και αξιοπρέπειας στον υπόλοιπο κόσμο.

Ένα άλλο μεγάλο έργο είναι η προέκταση της παραλίας για την κατασκευή του υπόγειου αυτοκινητόδρομου και μεγάλων γκαράζ με παράλληλη αξιοποίηση της επιφάνειας για πράσινο, αναψυχή, αθλητισμό, πολιτιστικές δραστηριότητες.

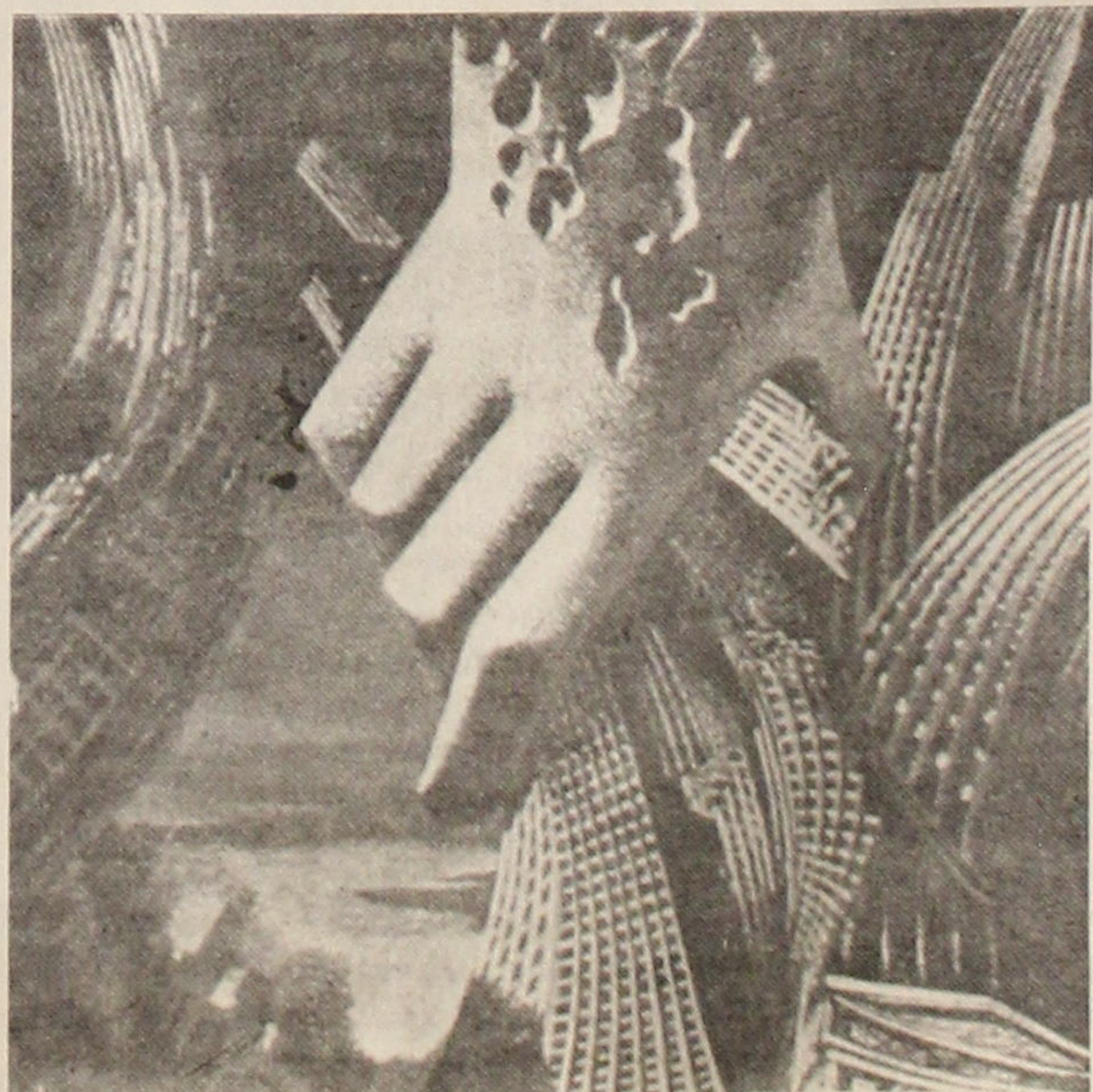
Ίσως το μόνο κομμάτι της πόλης που οι άνθρωποι έχουν ακόμη τη δυνατότητα και την ευκαιρία για ανάπτυξη άμεσων προσωπο-κοινωνικών σχέσεων στο γενικότερο επίπεδο της αποξένωσης και της ελεγχόμενης συμπεριφοράς που επιβάλλει μέσω της χωροταξίας, της αρχιτεκτονικής και της πολεοδομίας το κράτος, θέλουν και αυτό στα πλαίσια του ανθρωπίνου μοντέλου ανάπτυξης της πόλης να το «αναπλάσουν», ή καλύτερα, να το καταστρέψουν. Έτσι, με το πρόσχημα του κυκλοφοριακού και της στάθμευσης, θέλουν να «αναπλάσουν» την περιοχή με κύριο σκοπό να ελαχιστοποιήσουν την πιθανότητα συνάντησης των ανθρώπων που ίσως εκφράσουν την άρνησή τους οργανωμένα στο ισχύον σύστημα. Γιατί η εξουσιαστική κοινωνία επιδιώκει την καταστολή της αντίρρησης, όχι πια όταν εκδηλώνεται αλλά στη γέννησή της.

Έτσι, η πολεοδομική καταστολή δεν στοχεύει μόνο στην απομάκρυνση διαφόρων κοινωνικών ομάδων και ανθρώπων, αλλά και στην επιθυμία να συναντηθούν.

Ο ιδανικότερος τρόπος για να ελεγχεται η πράξη, είναι να κατευθύνεται η σκέψη.

Κατοικούμε, εργαζόμαστε, διασκεδάζουμε, κυκλοφορούμε μέσα σε ελεγχόμενα πεδία. Δεν είναι δυνατόν να αναγνωρίσουμε τίποτε δικό μας στις μητροπόλεις του διαχωρισμού και της υποταγής, γιατί τα πάντα έχουν κτιστεί και έχουν κτιστεί εναντίον μας.

ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΑ ΣΧΕΔΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΔΟΞΩΝ ΧΕΙΡΑΓΩΓΩΝ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΑΣ Ν' ΑΝΤΙΣΤΑΘΟΥΜΕ ΚΑΙ ΝΑ ΟΡΓΑΝΩΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΑΓΡΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑΣ.

Συν. από σελ. 2

της νέας αστυνομίας στο δικαστικό σώμα και η αναπόφευκτη διαπόση των οργάνων της με το πνεύμα με το οποίο αυτό διέπεται (!!!) θα έχει ως αποτέλεσμα το σεβασμό της νομιμότητας και την αποφυγή καταχρήσεων. Η αφελής, κατά τη γνώμη μας, αυτή άποψη παραβλέπει το γεγονός, ότι η ανάγκη αποτελεσματικότητας και παρουσίας αντεγκληματικού έργου σε συνδυασμό με το ταυτόσημο των αρμοδιοτήτων (: καταδίωξη, σύλληψη, προανάκριση) της Δικαστικής αστυνομίας με αυτές της σημερινής «Ασφάλειας», θα αποτελέσει και πάλι το κριτήριο για το είδος της ανακριπκής (και όχι μόνο) δράσης της, με βέβαιο αποτέλεσμα την ύπαρξη ίδιων φαινομένων βιαιότητας κλπ.

Μια τέτοια λύση ως μοναδικό της στόχο θα έχει τη θωράκιση της —περιβεβλημένης με το μανδύα της δικαστικής «ανεξαρτησίας» και νομιμοφάνειας— «Δικαστικής Αστυνομίας» από τις κατηγορίες για παραβιάσεις των δικαιωμάτων των ανακρινόμενων, και τελική επιδίωξη τον αποπροσανατολισμό της κοινωνίας. Θα είναι, αλήθεια, αρκετά δύσκολο να επικρίνουμε (με πειστικότητα) κάποιον ο οποίος φέρει την ιδιότητα (και όλα τα συνεπαγόμενα εκέγγυα!) του Δικαστικού Προσώπου, ότι προβαίνει σε καταχρήσεις και δεν σέβεται την ίδια τη νομιμότητα που υπηρετεί.

Η δεύτερη πιθανή να επικρατήσει άποψη

υποστηρίζει τη θέσπιση μιας Δικαστικής Αστυνομίας της οποίας η δικαιοδοτική εξουσία θα συνίσταται μόνο λ.χ. στη διερεύνηση του τόπου τελέσεως του εγκλήματος, στην κατεργασία των ιχνών κλπ., προς βεβαίωση του διαπραχθέντος εγκλήματος, στην καταδίωξη και σύλληψη των υπαιτίων, χωρίς να επεκτείνεται στα ΕΠΟΜΕΝΑ ανακριπικά ζητήματα. Τα όργανά της ίσως διατηρούν την ιδιότητα του Γενικού ανακριπικού υπαλλήλου, την οποία έχουν σήμερα οι αστυνομικοί υπάλληλοι με βαθμό τουλάχιστον Υπαρχιφύλακα, αλλά η ανακριπική αρμοδιότητά τους θα εξαντλείται στο στάδιο της σύλληψης του φερόμενου ως δράστη και της προσαγωγής του στον αρμόδιο εισαγγελέα. Έτσι η «αστυνομική ανάκριση» δεν θα επεκτείνεται μέχρι και τη λήψη της απολογίας του συλληφθέντα —άλλωστε ακριβώς η σύλληψή του εξαλείφει τον κίνδυνο που, όπως αναφέραμε στην αρχή του κειμένου, δικαιολογεί την αστυνομική ανάκριση. Μετά δε την προσαγωγή στον εισαγγελέα, αυτός θ' ακολουθεί τη συνήθη οδό παραπέμποντας το συλληφθέντα ΑΜΕΣΩΣ σε κάποιο **ειρηνοδίκη ή παινοδοίκη** (όταν διατάσσει προανάκριση) ή στον τακτικό ανακριτή (όταν διατάσσει κύρια ανάκριση) κ.ο.κ. Βέβαια και στην περίπτωση αυτή, προκύπτει ζήτημα σχετικό με το χώρο κρατήσεως του παραπεμπόμενου για το χρονικό διάστημα που θα απαιτηθεί έως τη λήψη της απολογίας του, ιδίως όταν ζητή-

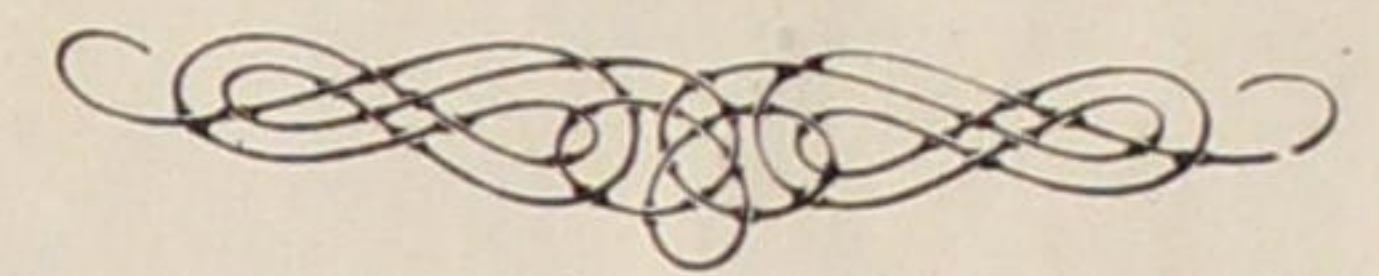
σει και λάβει προθεσμία προς απολογία. Με τα σημερινά δεδομένα θα εκρατείτο στη Διεύθυνση γενικής ασφάλειας, όπου όμως κατά τη διάρκεια της κρατήσεως είναι εύκολο να συμβούν ποικίλες παρεμβάσεις και πιέσεις —όχι πια για την απόσπαση έγγραφης κατάθεσης με αποδεικτική νομική αξία, αφού θα είναι άκυρη λόγω αναρμοδιότητας, αλλά για να υπάρχει καλού κακού τυχόν ομολογία, η οποία θα γνωστοποιείται στο αρμόδιο όργανο που έχει αναλάβει την ανάκριση. Έτσι αυτό (: μαρτυρίες κατόπιν βασανισμών) στο οποίο υποτίθεται ότι η ύπαρξη Δικαστικής Αστυνομίας θα κλείσει την πόρτα, ίσως μας... έρθει τελικά απ' το παράθυρο. Για όσους πάντως προβληματίζονται! γι' **αυτό**, υπάρχει η λύση της κράτησης σε ένα χώρο «προσπελάσιμο», κατά το δυνατόν, τόσο σε (πολλούς) δικαστές όσο και στο κοινό λ.χ. εντός του Δικαστικού Μεγάρου.

Το σοβαρότατο πρόβλημα που θα δημιουργηθεί στην περίπτωση που προκριθεί η λύση μιας Δικαστικής Αστυνομίας χωρίς ανακριπικές αρμοδιότητες είναι το ότι, όπως πιστεύουμε, αυτή θα συνοδευτεί με τις σημαντικές τροποποιήσεις —αναμόρφωση του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, η οποία επιχειρείται (αυτή τη στιγμή συντάσσεται ήδη σχετικό νομοσχέδιο). Μια αναμόρφωση που —κατά τις εξαγγελίες του Υπουργού της Δικαιοσύνης— θα αποτελέσει σίγουρα καινοτομία, εις βάρος όμως και των στοιχειωδών

ακόμα δικαιωμάτων των συλλαμβανόμενων ή κατηγορούμενων. Όταν προβλέπεται σύλληψη των προθεσμιών λ.χ. για απολογία ή για άσκηση ένδικου μέσου, κατάργηση ορισμένων «προσφύγων», εξάλειψη αρκετών από τις προϋποθέσεις που απαιτούνται σήμερα για τη διεξαγωγή νόμιμης έρευνας, περιορισμός της (υποχρεωτικής αν ζητηθεί) παρουσίας συνηγόρου στις διάφορες ανακριπικές πράξεις, περιορισμός του δικαιώματος λήψης γνώσης των εγγράφων της ανάκρισης κ.α.π., ελαχιστοποιείται τόσο το πεδίο υπεράσπισης, ώστε αρκεί η παρουσία ενός καταρτισμένου και ειδικευμένου στις τεχνικές ανακρίσεως ανακριτή, για να υπάρξουν το ίδιο (ίσως και πιο) επιτυχή αποτελέσματα απ' όσα ο πέλεκυς της «Ασφάλειας» μπορεί να αποδώσει.

* Τέτοιου είδους υπηρεσία υπάρχει και λειτουργεί αυτή τη στιγμή στη Γαλλία.

(Συντρόφου από τη Θεο/νίκη)

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΑΝΑΡΧΙΚΩΝ

... Αυτοί οι ίδιοι οι μαρξιστές, κατεχοχίν εραστές των κοινωνιοκεντρικών κοινωνιολογισμών, σπεύδουν να αποχρωματίσουν μια κοινωνική-πολιτική διαδικασία από ΚΑΘΕ κοινωνικο-πολιτικό νόημα και να παρουσιάσουν την ιστορία διερμνευμένη ως ατομική βιογραφία. Το προωθούμενο σχέδιο μεταλλαγών (προς ιδιωτικοοικονομική και κοινοβουλευτική κατεύθυνση), δέχεται μια αποκλειστική εξηγητική αναγωγή στον βίο και την πολιτεία του Ι.Β. Στάλιν —ο οποίος, μ' αυτό, τείνει να γίνει, να επιβληθεί ως ο μεγαλύτερος ΑΠΟΔΙΟΠΟΜΠΑΙΟΣ ΤΡΑΓΟΣ του αιώνα μας!

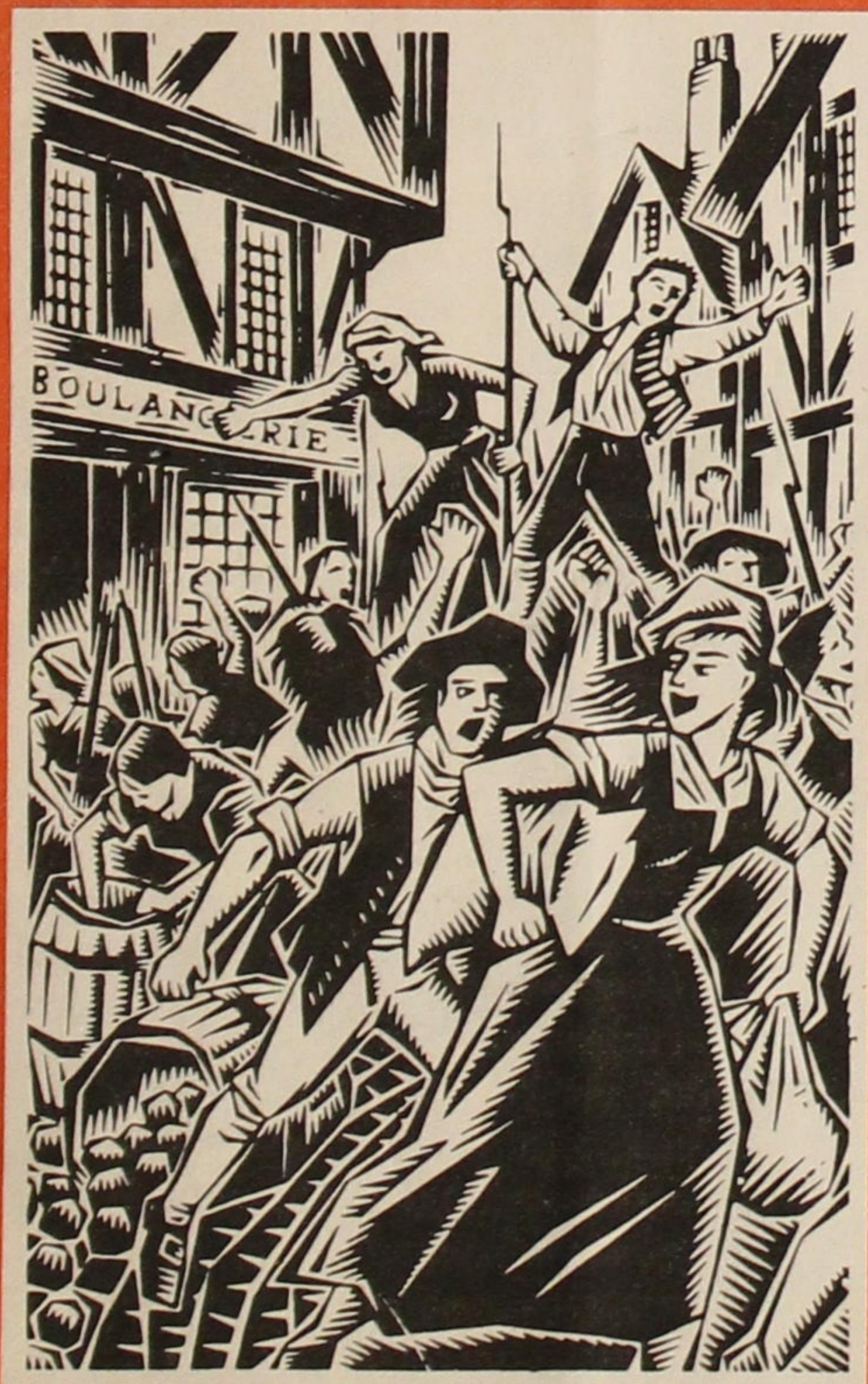
Εννοούμε, με τα προηγούμενα, ότι, όπως κάθε αποδιοπομποίση στοχεύει στην προσωποποίηση-ε-

ξειδίκευση μιας ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ευθύνης (καταργώντας τη συνολική αιτιότητα και αποκρύπτοντας μια πιο ουσιαστική και καίρια αλήθεια), έτσι και εδώ, η (βολική) αναγωγή του Στάλιν στο επίπεδο της «απόλυτης και αποκλειστικής Αιτίας» συνδράμει αποφασιστικά την επιχείρηση διάσωσης του συστήματος ΩΣ ΟΛΟΝ. Με άλλα λόγια, γκρεμίζοντας τον «υπέρλαμπρο ήλιο των ανθρώπων» (σύμφωνα με την γλοιώδη ποιητική του Αραγκόν) στον Καιάδα της ιστορικής καταδίκης, κάποιοι επιτίθεται επιθυμούν να αφήσουν στο απυρόβλητο της ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗΣ κριτικής το ΑΝΤΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ έκτρωμα των μαρξιστικών-λενινιστικών ιδεών ...

Βιβλιοπαρουσίαση

Η ΕΞΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΥΠΑΚΟΗΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΝΥΠΑΚΟΗΣ

Έκδοση του περιοδικού «ΧΩΡΟΣ και ΧΡΟΝΟΣ»

Ο Μαρξισμός ως ιδεολογία της κυριαρχίας και η κατάρρευσή του

ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΟΥ ΣΤΗ ΡΩΣΙΑ

Η ρώσικη δικτατορία, αντιμετωπίζοντας οικονομική κατάρρευση, έχει υποχωρήσει, αλλά δεν έχει απονεκρωθεί. Καθώς οι παλιοί εκφραστές της θεσμισμένης γραφειοκρατίας αγωνίζονται για τη διατήρηση των θέσων τους στην καινούργια καπιταλιστική πραγματικότητα, αντιμετωπίζουν την αντιπαλότητα των εργατών, η οποία δεν λανθάνει πλέον

συννομάτωντας για να εξεγερθεί μα είναι ικανή να οργανωθεί σε επίπεδο βιομηχανικής μονάδας. Η πολιτική αστυνομία και το κόμμα δεν «χτυπούν» όλους τους πραγματικούς, υποπαθόμενους δυνητικούς αντιπάλους τους μαζί: εκκαθαρίζουν, όμως, ακόμη τους ορκισμένους εχθρούς τους.

Ο Πιότρ Πέτροβιτς Σιούντα, 53 χρονών,

μέλος της Κ.Α.Σ. (Συννομοσπονδίας Αναρχοσυνδικαλιστών) δολοφονήθηκε κρυφά στις 5 Μαΐου. Ερευνούσε στοιχεία σχετικά με την καταστολή που διεξήγε η Κ.Γ.Β. στην πόλη Νοβοσερκάσκ, για λογαριασμό της εφημερίδας της Κ.Α.Σ. «Volga» και δημοσιοποιούσε τα πορίσματα της έρευνάς του μέσα ακόμη και από τον κομμουνιστικό τύπο. Τώρα πια είναι αρκετά κοινότυπο να δημοσιεύσει κανείς λεπτομέρειες για την καταστολή του κομμουνιστικού καθεστώτος και τις ένοπλες εξεγέρσεις εναντίον του, οι οποίες παλιότερα ήταν άγνωστες, αρκεί να πρόκειται για τη σταλινική περίοδο. Αφομοιώσιμες είναι επίσης αποκαλύψεις σχετικές με εγκλήματα του κράτους και ξεσηκωμούς των εργατών κατά τα χρόνια του Λένιν. Αλλά ο Σιούντα προχώρησε πολύ μακριά: καταπάστηκε με τη βίβλη καταστολή και την εργατική αντίσταση σ' αυτή στα 1962. Οι εγκληματίες λακέδες του κράτους αυτής της περιόδου δεν είναι απλώς ιστορικές αποδείξεις του ποιόν του μπολσεβικισμού: κατέχουν ακόμη τα νύια κι αγωνίζονται ακόμη για την εξουσία.

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '60 το εξεγερσιακό ρεύμα συνεχίστηκε. Ο Πιότρ Σιούντα ήταν ένας από τους επιζώντες των επερισσοδίων στο Νοβοσερκάσκ τότε —Ιούλιος 1969— που πραγματοποιήθηκαν γενικές απεργίες στην πόλη. Αυτό το κίνημα ήταν μέρος του γενικού απεργιακού κύματος, το οποίο απλώθηκε σ' ένα μεγάλο τμήμα της Ρωσίας κι οφείλονταν στους μισθούς πείνας, στην κρίση επισιτισμού και στην αβάστακτη σκληρή διακυβέρνηση. Σε κάθε πόλη της Ρωσίας οι μαχητές απεργοί πυροβολούνταν στο ψαχνό. Σε πολλές πόλεις σήκωσαν οδοφράγματα μπροστά σε βαριά οπλισμένους στραπώτες. (Η εθνικιστική αναταραχή και οι φασιστικές ομάδες που ξεπήδησαν στη δεκαετία του '70 ήταν ένα μέτρο που σκόπημα διαμορφώθηκε και εισήχθη, προκειμένου να αντισταθμιστεί ο αγώνας των εργατών —μια ακριβώς παράλληλη πρακτική μ' αυτήν του καπιταλιστικού μπλοκ).

Ένας ευαίσθητοποιημένος εργάτης, ο σύντροφός μας Πιότρ Σιούντα, περιέγραψε πλήρως τα συμβάντα, κατονόμασε υπεύθυνους των βάρβαρων επιθέσεων εναντίον του πλήθους, συγκέντρωσε μάρτυρες, γνωστοποίησε τα αποτελέσματα της έρευνάς του μέσα απ' την αναρχοσυνδικαλιστική εφημερίδα και σε δεύτερη φάση, μέσα απ' τις ρώσικες καθεστωτικές εφημερίδες, όπως «Κομμουνόλσκαγια Πράβντα» (η εφημερίδα της νεολαίας του Κ.Κ.Σ.Ε.). Στις 6 Ιουλίου πέρυσι κατέθεσε μια λεπτομερή αναφορά στο Ανώτατο Σοβιέτ, το οποίο ίσως ήταν υποχρεωμένο εκ των πραγμάτων μέσα στη σημερινή συγκυρία να την προωθήσει περαιτέρω.

Στις 5 του περασμένου Μάη το σώμα του αναρχοσυνδικαλιστή Πιότρ Σιούντα βρέθηκε στο διαμέρισμά του, αφού δέχτηκε ξυλοδαρμό μέχρις θανάτου. Οι φίλοι του Σιούντα πιστεύουν ακράδαντα, ότι η δολοφονία του είναι άμεση απόρροια των πληροφοριών που αποκάλυψε και της δυσμενούς θέσης στην οποία αυτές θα έριχναν όσους ευθύνονται για τις σφαγές. Πίσω απ' τις κενές ρητορείες για την Περestrojka και τη διαφάνεια τα όργανα του κρατικού ελέγχου εξακολουθούν να λειτουργούν στην κατεύθυνση της σίγησης εκείνων που αγωνίζονται για μια πραγματικά ανοικτή και ελεύθερη κοινωνία.

Μέσα στο πνεύμα της διεθνούς αλληλεγγύης και προκειμένου να εκφράσουν τη συμπαράστασή τους στους συντρόφους της Κ.Α.Σ., μέλη του «Αναρχικού Μαύρου Σταυρού» και της «Κίνησης Άμεσης Δράσης» (Direkt Action Movement) επιτέθηκαν στους φρουρούς της ρωσικής πρεσβείας στο Λονδίνο, της Μοσχοβίτικης Ραδιοφωνικής Ορχήστρας στο Λιντς και του κπρίου όπου στεγάστηκαν τα μπαλέτα Μπολσόι στο Σέφιλντ. Το κίνημά μας είναι διεθνές, όπως η τάξη μας. Ας μην επιτρέψουμε να ξεχαστεί ο Πιότρ: **η δημοσιοποίηση της υπόθεσής του καθιστά τη συνέχιση του αγώνα απ' τους συναγωνιστές του λιγότερο επικίνδυνη.**

(Από την «Black Flag»)

ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΕΝΗ ΚΡΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑ

Υστερα από μία δεκαετία επιβολής της δικτατορίας των Συντηρητικών στη Μ. Βρετανία, η κυρίαρχη τάξη έχει πλέον ξεχάσει πώς είναι να αμφισβητείται η εξουσία της. Άλλωστε, ποτέ δε συνήθισε να ψηφιά ο κόσμος τούτη την τελευταία και όχι μόνο. Η διαδήλωση στην πλατεία Trafalgar (σημ.: ενάντια στην επιβολή του «κεφαλαικού φόρου» που μεθοδεύει η αγγλική κυβέρνηση, ο οποίος συν τοις άλλοις, με αφορμή την καταβολή του θα τροχοδρομήσει μεθόδους αυστηρότατης χειραγώγησης της κοινωνίας εισάγοντας ένα ευρύτατο δίκτυο μηχανογράφησης σε κάθε τομέα της κοινωνικής δραστηριότητας) συγκρούστηκε με την αστυνομία και αμφισβήτησε το δικαίωμά της να χτυπά απμωρητί λαϊκές διαδηλώσεις, μα ακόμη τόσο αυτή όσο και η ευρύτερη μαζική κίνηση της μη καταβολής του φόρου αντάσσεται στη «δεξιά» πυκνή της εκλεγμένης δικτατορίας ως προς την επιβολή του νόμου της. Μα το κράτος δε θα υποχωρήσει, για να δει τη δύναμή του υπό αμφισβήτηση: θα συντρίψει κάθε προσπάθεια υπόσκαψής του και ήδη άρχισε να το κάνει με όσους (ακόμη κι αυθαίρετα) συνεληφθήσαν στη «Μάχη του Trafalgar».

Η «επιχείρηση Carnaby» είναι η πιο κολλοσιαία που στήθηκε ποτέ από τη Μετροπολιτική Αστυνομία (Metropolitan Police). **137 αστυνομικοί επεξεργάζονται 30 χι-**

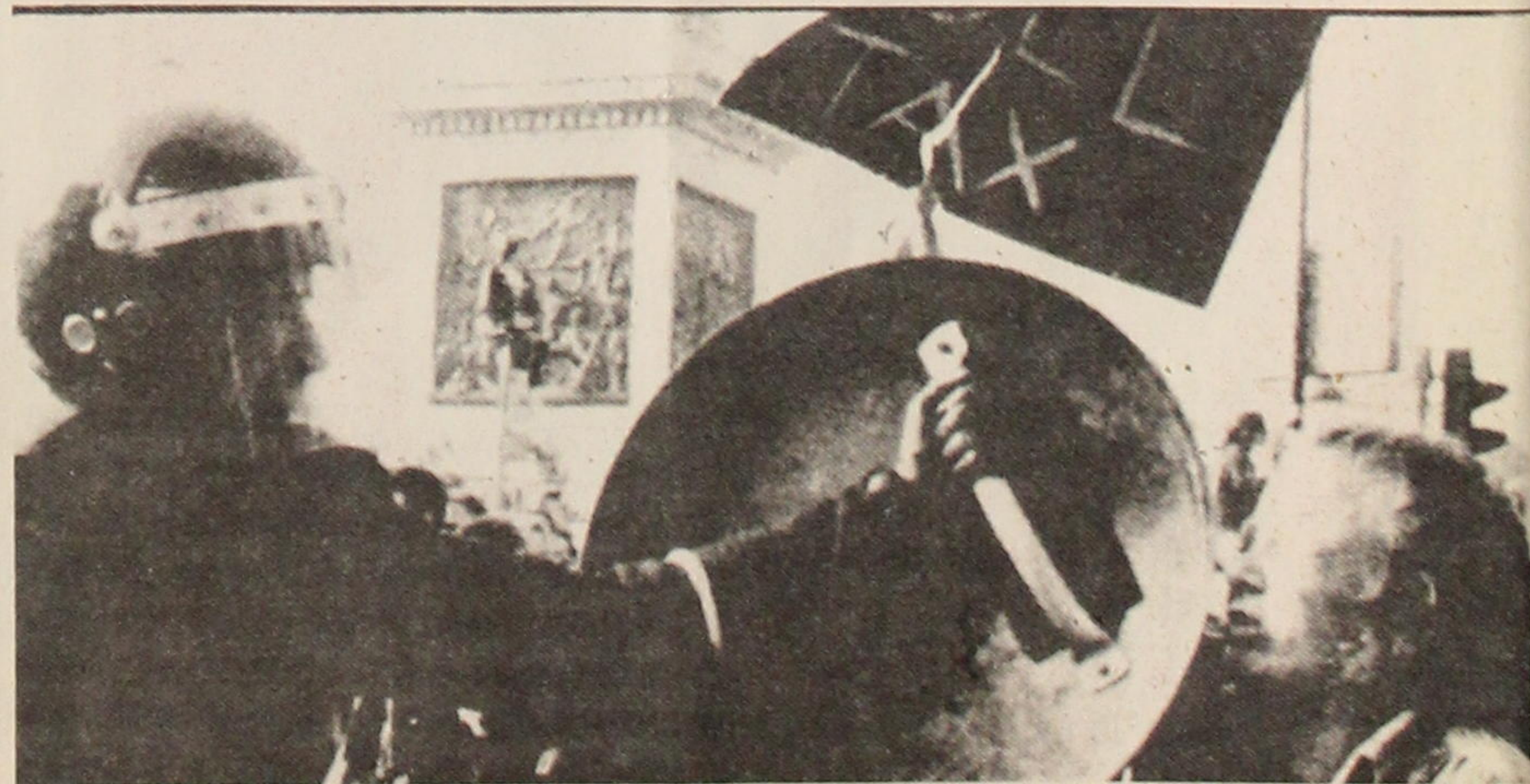
λιάδες φωτογραφίες και βιντεοκασέτες συνολικής διάρκειας 90 ωρών που τραβήχτηκαν κατά τη διαδήλωση. Υποστηρίζεται από μια ειδική «Υπηρεσία Νομικής Δίωξης Εξεγέρσεων», την πρώτη του είδους, η οποία αποτελείται από 13 δικηγόρους και 10 άτομα διοικητικό προσωπικό που εργάζονται σε οκτώωρη βάση προκειμένου να επιταχυνθεί η παραπομπή των υποθέσεων στο δικαστήριο. Ήδη, πέρα απ' τους 396 που συνεληφθήσαν την ημέρα της διαδήλωσης, σε άλλους 72 απαγγέλληκαν κατηγορίες, κάτι που αναμένεται να γίνει και σε άλλους ακόμη. Ο ρόλος της Αστυνομίας και της Δικαιοσύνης δεν υπήρξε ποτέ πιο ξεκάθαρος. Κατά τη φετινή χρονιά, όπου ο δείκτης της εγκληματικότητας —και μάλιστα της αντικοινωνικής εγκληματικότητας— έχει φτάσει στο υψηλότερο σημείο του ύστερα απ' τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Οι μπάτσοι και οι δικαστές απεκάλυψαν τις προτεραιότητες των επιλογών τους. Ο μύθος ότι υπηρετούν κι υπεραμύνονται του κοινού έχει αποδειχτεί περίτρανα και γίνεται κατανοητός από ολοένα περισσότερους ανθρώπους: **υπηρετούν μονάχα τα πολιτικά αφεντικά τους.**

Αλλά η «επιχείρηση Carnaby» είναι απλά το εφελκυστήριό μιας ευρύτερης αστυνομικής προσπάθειας. Χρησιμοποιώντας μερικές φο-

ρές την πρόφαση των αποδείξεων, που σπρίζονται σε φωτογραφίες παρμένες κατά τη διαδήλωση, ενίοτε στα πλαίσια μιας κραυγαλέας παρενόχλησης των «ανεπιθύμητων», οι ακιβιστές που εναντιώνονται στον «κεφαλαικό φόρο» δέχονται επιδρομές στα σπίτια τους κι ανακρίνονται. Σε μερικές περιπτώσεις «τραπεζάκια» (όπου μοιράζονται προκηρύξεις κι άλλο ενημερωτικό υλικό) και διάφορες εκδηλώσεις αντιμετωπίστηκαν από τους μπάτσους με υπερβάρηλη ζήλο. Η αστυνομία βέβαια, λειτουργεί κι αντίστροφα: ειςβάλλουν σε σπίτια γνωστών πολιτικών ακιβιστών, οι φωτογραφίες των οποίων αυθαί-

ρετα προστίθενται στο σωρό εκείνων που τραβήχτηκαν στα επεισόδια της Trafalgar... Τούτο συμβαίνει σ' ολόκληρη τη χώρα και ενώ επί του παρόντος οι επιδρομές είναι «σποραδικές επιλεκτικές αποστολές», θα πρέπει να θεωρείται δεδομένο ότι προετοιμάζουν το έδαφος για μια σχεδιασμένη γενικευμένη εκστρατεία με στόχο το κίνημα που αντιτίθεται στον «κεφαλαικό φόρο» και τους πολιτικούς ακιβιστές που συμμετέχουν σ' αυτό.

Συν. στη σελ. 23

Μεγαλειώδες Αντικαπιταλιστικό Φεστιβάλ από τις 13 μέχρι τις 30 Ιουνίου 1990 στο Αμβούργο

Αφορμή του αντικαπιταλιστικού φεστιβάλ υπήρξαν δύο καπιταλιστικές γιορτές: 1) Το 306 Παγκόσμιο Συνέδριο του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου (International Chamber of Commerce - ICC) από τις 26 μέχρι τις 28 Ιουνίου, και 2) η πρεμιέρα του μιούζικαλ «Το φάντασμα της Όπερας» στις 29 Ιουνίου.

ICC

Για το παγκόσμιο συνέδριο, το οποίο για δεύτερη φορά από το 1937 γίνεται σε γερμανική πόλη και για το οποίο το ICC καυχείται, αναμένονταν κοινό που θα αποτελούνταν από υψηλά ισταμένους επιχειρηματίες. Ο κατάλογος των ομιλητών καταρτίστηκε με κριτήριο το «ποιος είναι ποιος», τόσο στην οικονομία όσο και στην πολιτική. Ανάμεσα στους συμμετέχοντες ήταν: ο Giovanni Agnelli (FIAT και AC Turin), ο Michele Camdessus (IWF, δανειστής), ο Perez de Cuellar (πρόεδρος του ΟΗΕ), ο Henry Kissinger (πρώην υπουργός των εξωτερικών των ΗΠΑ), ο Richard von Weizsäcker, ο Helmut Schmidt κ.ά.

Το ICC αυτοονομάζεται ως «ο μοναδικός ιδιωτικός οργανισμός για την οικονομία σε διεθνές επίπεδο». Ο σχεδιασμός της οικονομίας από το ICC γίνεται αποδεκτός ανεπιφύλακτα: και τούτο γιατί «το ICC υποκαθιστά τις αρχές της πολιτικής τάξης τόσο σε επίπεδο Διεθνούς Αγοράς όσο και σε επίπεδο Ιδιωτικών Επιχειρήσεων» (C.H. Illies, πρόεδρος του γερμανικού ICC και αναπρόεδρος του Επιμελητηρίου του Αμβούργου).

Ένα παράδειγμα της συνεχούς δράσης του ICC: μέσω απειλών και εκβιασμών επιτεύχθηκε μία συζήτηση σχετικά με τον σχεδιασμό κυρωτικής απόφασης ενάντια στην κυβέρνηση του apartheid της Νότιας Αφρικής. Αυτό έγινε στο μαζικό αμερικάνικο συνέδριο προς όφελος όμως των ρατσιστών έτσι ώστε να ενισχυθεί η επιρροή τους. Η ίδια πάλι η επιτροπή του ICC κατάφερε να έχει μια δυναμική παρέμβαση, μια κριτική πάνω στις εκμυσίλειες της ετήσιας αναφοράς του ΟΗΕ σχετικά με τη συμπεριφορά των πολυεθνικών εταιρειών για να παρεμποδίσει τις λεγόμενες χώρες του τρίτου κόσμου. Διακαής πόθος της επιτροπής είναι η δημιουργία προϋποθέσεων για την καταλήστευση των πλουσίων των χωρών των τριών ηπείρων (Ασία, Αφρική, Λατινική Αμερική). Με παρόμοιο τρόπο διαπραγματεύτηκε η επιτροπή το γενικό θέμα «Ανατολική Ευρώπη και ευκαιρίες για το μέλλον» σε σχέση με τις χώρες-μέλη του συμφώνου της Βαρσοβίας.

Σύντομο χρονικό

Επειδή επομένως η κατάσταση ήταν εύφλεκτη, οι «Γραμματείς» και «Φαρισαίοι» α-

συκλέτες που είχε σκοπό να χαλάσει τον ύπνο των φαρισαίων. Η κατάληξη ήταν να κατασχέσουν 20 μηχανές με το πρόσχημα κινδύνου εν αμύνει. Μετά τα μεσάνυχτα έγινε πορεία μέσα σε ένα connoi μαζί με 25-30 ταξί ενάντια στην πρεμιέρα του έργου και στο ICC.

Την Παρασκευή θα γίνονταν η αντι-Phantom πορεία. Από την πλευρά της αστυνομίας αναμένονταν έκτροπα κι έτσι προετοιμάστηκε περιφρούρηση της πορείας: σωστή πολιορκία στο Schanzenviertel, ώρες ολόκληρες ελικόπτερα πετούσαν από πάνω. Η πορεία κατά συνέπεια διαλύθηκε στην αφετηρία της από τους ίδιους τους διοργανωτές της, αφού το δρομολόγιο προς την καινούρια Φλόρα απαγορεύτηκε κι ακόμη, στο δρόμο από την αφετηρία μέχρι το θέατρο, υπήρχαν παρατεταγμένες συνεχόμενες αλυσίδες από αστυνομικούς.

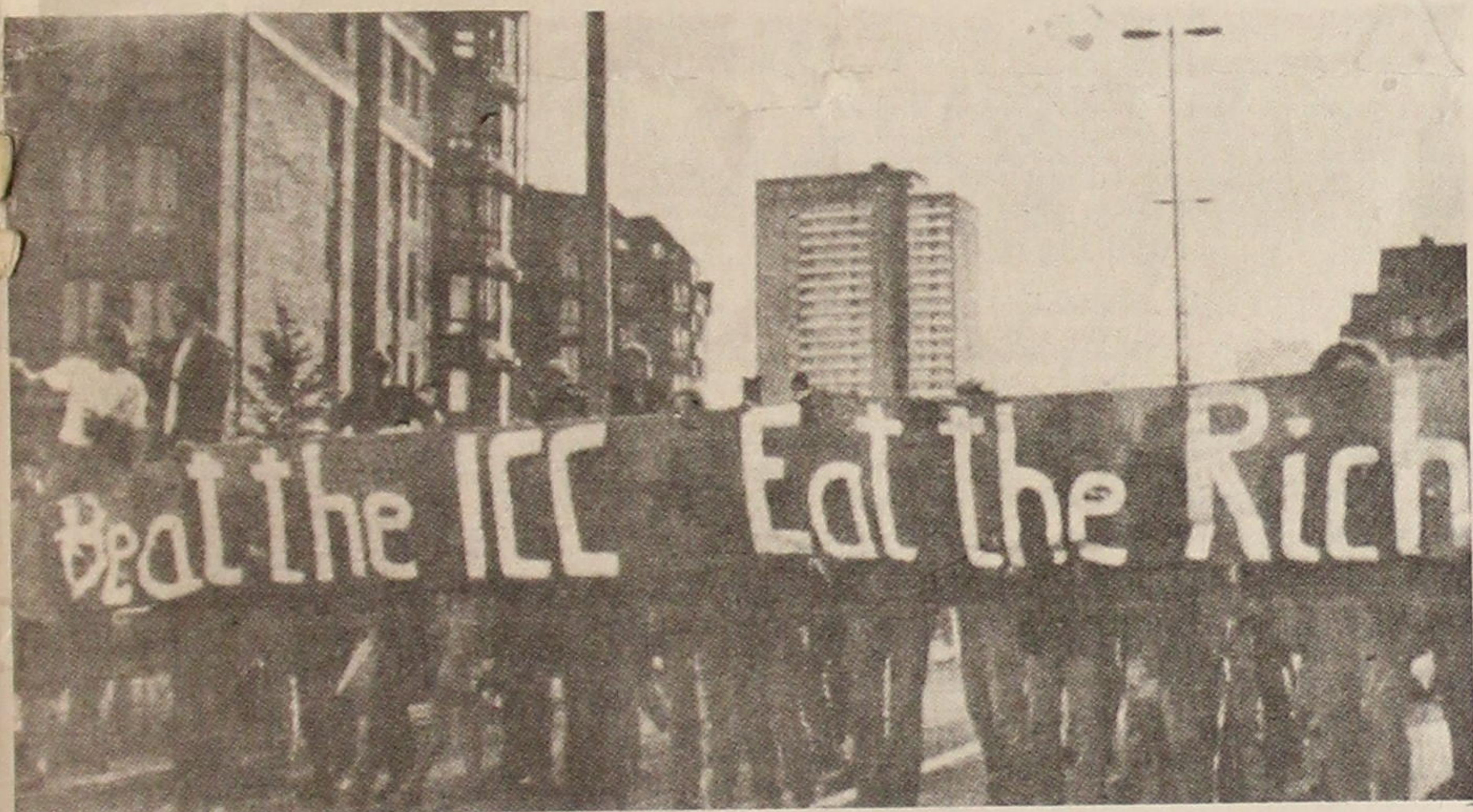
Ωρες πριν την έναρξη της πρεμιέρας αποκλείστηκαν οι κεντρικοί δρόμοι που οδηγούσαν στο θέατρο. Οι άνθρωποι μονάχα μετά από έλεγχο ταυτότητας μπορούσαν να περάσουν. Ένα μέρος των διαδηλωτών κατευθύνθηκε προς την παλιά Φλόρα, μέχρι που ξαφνικά, οχήματα της Πυροσβεστικής άρχισαν να καταβρέχουν κόσμο και πεζοδρόμια μολονότι εκείνη την ώρα η αγορά ήταν ανοικτή. Σ' αυτή τη φάση αρκετοί άνθρωποι προσπάθησαν να μπουν στην περιοχή κοντά στο κτίριο του θεάτρου, πράγμα που κατάφεραν τελικά, φτάνοντας σε απόσταση 200 μέτρων από το κτίριο. Απ' όλες τις μεριές όλο και περισσότεροι άνθρωποι έρχονταν κι έτσι ανακατεύτηκαν με τους επισκέπτες του

θεάτρου. Τα μαύρα φράκα των «κυρίων» γέμισαν λεκέδες από κόκκινες βαφές και οι τουαλέτες των «κυρίων» με τσόφλια αυγών —η θέαμα! Κανείς δε μπορούσε να υπολογίσει ότι οι διαδηλωτές θα κατάφερναν να έρθουν τόσο κοντά στο κτίριο κι ότι θ' ανακατεύονταν με τους επισκέπτες κι αυτούς με τις μπογιές τους! Η αγία ράβδος βέβαια χτύπησε ξανά, με γκλομπς και πυροσβεστικά οχήματα.

Κατά τη διάρκεια της νύχτας στήθηκαν οδοφράγματα σ' όλη την πόλη και συμμετείχε όλο και περισσότερος κόσμος. Στην αίθουσα Fischauktion στο λιμάνι αποκλείστηκαν ορισμένοι από τους καλεσμένους της πρεμιέρας. Ο αρχιγεροϋσιαστής Hackmann ζήτησε δημοσίως συγγνώμη για την αποτυχία της αστυνομίας, παρ' όλο που μίνες ολόκληρους σχεδίαζε τη στρατηγική της η οποία ωστόσο απέτυχε να αποτρέψει τις οδομαχίες των εξεγερμένων.

Ο πολιτικός στόχος λοιπόν αυτής της βραδιάς, δηλαδή η παρεμπόδιση της πρεμιέρας, πέτυχε απόλυτα και κατά τη διάρκεια της νύχτας η επέμβαση της αστυνομίας ήταν όλο και πιο άστοχη. Η διαμάχη αυτή ήταν από τις μεγαλύτερες που έχουν γίνει στο Αμβούργο. Συμμετείχαν άνθρωποι οι οποίοι δεν είχαν συμμετάσχει ποτέ μέχρι τώρα σε παρόμοιες καταστάσεις, όπως ομάδες νεαρών Τούρκων και κάτοικοι της περιοχής. Όπως φαίνεται, όλο και περισσότεροι άνθρωποι έχουν μπουχτίσει με τις ταπεινώσεις των καπιταλιστικών μεγαλοκατασκευών, τις οποίες θέλουν να περάσουν πάνω από τις πλάτες μας.

(Από: Direkte Aktion Nr. 82)

Το ICC απαρτίζεται από εμπορικά επιμελητήρια και ιδιωτικές επιχειρήσεις 110 κρατών και η επιρροή κάθε κράτους ασκείται ανάλογα με το πόσο πλούσιο είναι, για παράδειγμα: στο τελευταίο παγκόσμιο συνέδριο το 1987 στο Νέο Δελχί, περίπου 20 βιομηχανικά ανεπτυγμένα κράτη κατείχαν ποσοστό παραπάνω από το μισό σε αντιπροσώπους με δικαίωμα λόγου. «Η πορεία των εργασιών του συνεδρίου του ICC υπόσχεται ότι το πρόγραμμά του θα έχει άμεσα αποτελέσματα στη στρατηγική της οικονομίας μέσα στη δεκαετία του '90». Πράγμα που σημαίνει ότι θα ωριμάσουν οι συνθήκες κατά τέτοιο τρόπο, ώστε η καταλήστευση των χωρών των τριών ηπείρων —Ασίας, Αφρικής και Λατινικής Αμερικής— να υπερψηφιστεί. Επιπλέον καταγράφηκαν τα πιο αισιόδοξα σχέδια του οργανισμού για την επέκταση του καπιταλιστικού οικονομικού χώρου της Ανατολής. Οι καινούργιοι, σχηματισμοί του ευρωπαϊκού κεφαλαίου μέσα στο πλαίσιο της ΕΟΚ και των εθνικών αγορών, μετακινούνται στο επίπεδο και μόνον της ευρωπαϊκής κοινότητας, πράγμα που σημαίνει ότι η κίνηση του ευρωπαϊκού κεφαλαίου η οποία γίνονταν πριν στα όρια κάθε χώρας ξεχωριστά, τώρα θα γίνεται σε συγκεντρωτικό επίπεδο μέσα στους κόλπους της ΕΟΚ.

ποφάσισαν ν' απαγορεύσουν όλες τις πορείες και τις εκδηλώσεις όσο θα διαρκούσε το καπιταλιστικό φεστιβάλ. Όσο για την προστασία των «εκλεκτών» καλεσμένων, επιστράτευσαν 6.000 αστυνομικούς απ' όλη τη Γερμανία.

Στο διάστημα αυτό ήταν προγραμματισμένες πολλές εκδηλώσεις όπως: την Τρίτη 26/6 μια μεγάλη πορεία για το «καλωσόρισμα» (με σακκιά από πιπέρι), κι ακόμη, «ολομέλεια αντι-ICC». Τις εκδηλώσεις αυτές συγκάλυσαν 30 ομάδες. Μετά από πολλές νομικές διαπραγματεύσεις η πορεία τελικά επιτράπηκε. Το δρομολόγιο όμως που τους καθόρισαν ήταν παράλογο κι επειδή επιπλέον ήταν και προκαθορισμένο, αμέσως μετά τη γνωστοποίηση της άρσης της απαγόρευσης, οι διοργανωτές τη διέλυσαν. Στη συνέχεια οργανώθηκε «αυθόρμητη πορεία» περίπου 1.000 ατόμων, από τα οποία συνέλαβαν περίπου 200, ενώ ακολούθησε κυνηγητό μεμονωμένων διαδηλωτών στο Schanzenviertel και μερικοί άνθρωποι τραυματίστηκαν.

Την Τετάρτη το βράδυ στο κέντρο της πόλης στο Gänzenmarkt, κοντά στον ξενώνα των μελών του συνεδρίου, το «μεγάλο ταμπόρλο» χτυπούσε ενάντια στο ICC, κι αυτήν την εκδήλωση όμως τη διέλυσε η αστυνομία. Λίγο αργότερα έγινε πορεία με μοτο-

Συν. από σελ. 22

Ακολουθεί κείμενο άγγλων συντρόφων, σχετικά με την αναγκαιότητα ενός κινήματος συμπαράστασης στους συλληφθέντες της οδού Trafalgar:

Αυτή η πρόθεση του κράτους καθιστά τελείως επιτακτική την αλληλεγγύη και υποστήριξη όσων συνεληφθήσαν στην πλατεία Trafalgar. **Δεν μπορούμε να διεκδικούμε το χαρακτηρισμό του κινήματος, αν δεν μπορέσουμε να υπερασπιστούμε συλλογικά, όσους διώκονται εξαιτίας της αντίθεσής τους στον «κεφαλικό φόρο», είτε μέσα από τα χτυπήματα της αστυνομίας είτε λόγω των δυσχερειών που τους επιφέρει η μη καταβολή του φόρου. Και δεν μπορούμε να βασιστούμε στην αμιγώς νομική υπεράσπιση.** Καθώς η πραγματικότητα της μαζικής μη καταβολής του φόρου γίνεται ολοένα πιο απτή, οι Συντηρητικοί δε θα γυρίσουν απλά την πλάτη τους, δεν θα καταθέσουν τα όπλα: **θα επαναπροσδιορίσουν τους όρους του παιχνιδιού, ώστε να κάνουν την ποινική δίωξη αφενός και την είσπραξη του φόρου αφετέρου, ευκολότερη. Η μοναδική άμυνα που μπορούμε να ορθώσουμε και να στηριχτούμε πάνω της είναι η μαζική αλληλεγγύη της τάξης μας.**

Η «Πρωτοβουλία Υπεράσπισης των συλληφθέντων της Trafalgar» (T.S.D.C.) συστήθηκε στις 3 Μαΐου και αποτελείται απ' τους κατηγορούμενους, δικηγόρους, δραστηριοποιημένους ενάντια στον «κεφαλικό φόρο» και συλληφθέντες, στους οποίους λογοδοτεί. Προκειμένου να γίνει ικανή να διαμορφώσει μια αποτελεσματική υπεράσπιση των υποδίκων είναι απαραίτητο όλες οι ομάδες, οι ομοσπονδίες και τα άτομα να την υποστηρίξουν εφ' όλης της ύλης. Αυτή η υποστήριξη

συνίσταται τόσο στην οικονομική ενίσχυση (που είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς η T.S.D.C. πρέπει να συγκεντρώσει τουλάχιστον 50.000 λίρες Αγγλίας), όσο και στην ενεργητική συμμετοχή στην εκστρατεία πληροφόρησης.

Πρώτη ανάγκη να έλθει σ' επαφή μ' όλους όσους συνεληφθήσαν κατά τα επεισόδια στην πλατεία Trafalgar κι όλους εκείνους που υπήρξαν αυτόπτες μάρτυρες συλλήψεων. Επίσης χρειάζεται κάθε φωτογραφική ή μαγνητοσκοπημένη κάλυψη της διαδήλωσης.

Οπωσδήποτε η κατηγορούσα αρχή θα αλλοιώσει τις φωτογραφίες, για να μη φανεί η αστυνομική θηριωδία. Αντιμετωπίζοντας κι αποκαλύπτοντας τις αστυνομικές μεθοδεύσεις κατά τις δίκες που θα πραγματοποιηθούν αυτό το καλοκαίρι, θα μπορέσουμε να υποσκάψουμε τις προσπάθειες του κράτους να διαιρέσει και να σπλώσει το κίνημα.

Οι 500 συλληφθέντες στην Trafalgar είναι τα πρώτα θύματα μιας σύγκρουσης με το κράτος, η οποία μπορεί μονάχα να ενταθεί κι είναι γύρω απ' αυτούς τους 500 που πρέπει να χτίσουμε την Αλληλεγγύη, που θα επιφέρει τη νίκη σε τούτη την προσπάθεια.

ΝΑ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΤΟΥΜΕ ΤΟΥΣ 500 ΤΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ TRAFALGAR.

T.S.D.C.

c/o Haldane Society Lawyers
Panther House
38 Mount Pleasant
London WC1
(τηλ. 071-833-8958)

«Ευλογημένες ισορροπίες»...

Η υποθέμενη αιτία της διένεξης, που ακολούθησε την εισβολή του Ιράκ στο Κουβέιτ, αυτή που σήμερα παρουσιάζεται σαν «Σταυροφορία του Πετρελαίου», είναι ιστορικά και πολιτικά η κατάληξη όλων των προηγούμενων περιφερειακών συγκρούσεων και κρίσεων στον Κόλπο. Απ' αυτή την οπτική, είναι η έκφραση της αμφισβήτησης της ανταγωνιστικότητας της Μ. Ανατολής έναντι του Βορρά (ΗΠΑ-Αγγλία).

Αυτό που όμως καταρρίπτει την απλοϊκότητα του συλλογισμού της άμβλυνσης κάποιων εσωτερικών αντιθέσεων των κέντρων κυριαρχίας είναι ότι: η αποτυχία του ανατολικού μοντέλου ανάπτυξης με την ταυτόχρονη λήξη του «ψυχροπολεμικού κλίματος» ενσωμάτωσε τις επεκτατικές τάσεις του κεφαλαίου σ' ένα μόνο πλέον μοντέλο, του **νεοφιλελευθερισμού**, τείνοντας να επιβάλλει μια νέα παγκόσμια «ισορροπία» του Ολοκληρωτισμού.

(Αίγυπτος, Συρία, Ιράκ, Σαουδαβία), είτε επικυριαρχικά είτε ηγεμονικά, μέσω του **παναραβισμού**.

Η κατάρρευση του διπολισμού έθεσε σε ακρησσία τους μηχανισμούς ελέγχου των τοπικών «κρίσεων», αποσυμπιέζοντας τις υφέρπουσες εντάσεις. (Κατά τον ίδιο τρόπο που ο κλυδωνισμός των ανατολικών καθεστώτων έφερε στην επιφάνεια τον εθνικισμό). Άλλωστε η ύπαρξη τοποτηρητών (χώρες «χωροφύλακες») των δυτικών συμφερόντων ήταν από τη φύση της αντιφατική, στο βαθμό που οι ίδιες, ενδυναμωμένες, λόγω των ιδιομορφιών τους, καθιστούσαν κίνδυνο (Ιράκ).

Ο παναραβισμός ιδεολογική «αιχμή του δόρατος» της οικονομικής ισχύος του πετρελαίου, κρύβει πίσω του, τις ατελείσφορες προσπάθειες των Αράβων να αυτοδιαχειριστούν τα πετρέλαια, παγκοσμιοποιώντας έτσι, την από θέση ισχύ τους.

της υποταγής, «καταπίνοντας» την ανθρωπινή ταξική υπόσταση και «ξερνώντας» τον άνθρωπο της κυριαρχίας.

σφαλίζοντας έτσι και τον τυφλό φανατισμό από τους οπαδούς του.

Οι μάζες του Ισλάμ κι ο «ιερός πόλε-

Πώς ένα «Ολοκαύτωμα» γίνεται άλλοθι προώθησης του Ολοκληρωτισμού

Επί 40 χρόνια το κεφάλαιο μέσα από το διπολικό σύστημα Ανατολής-Δύσης χρησιμοποίησε τις δύο σφαίρες κυριαρχίας, εξισορροπιστικά ως προς τα περιφερειακά προβλήματα. Οι επιρροές που αντίστοιχα απόρρεαν απ' αυτές τις σχέσεις, αντανακλώντας στη Μ. Ανατολή, διαιώνιζαν την επικυριαρχία διατηρώντας τις λεπτές «ισορροπίες». Λεπτές λόγω της ιδιομορφίας της περιοχής (πετρέλαιο), όσο και δεδομένης της ανταγωνιστικότητας χωρών

Αυτός όμως ο κίνδυνος για τη Δύση, αποσωβείται λόγω του βαθύ διχασμού των Αράβων, που έχει τις ρίζες του στην περίοδο της αποικιοκρατίας των Άγγλων. Η αποχώρηση των τελευταίων σήμανε και τη δημιουργία όλων αυτών των αραβικών μοναρχιών, σύμφωνα με την αρχή του «Διαιρεί και Βασίλευε». Η ολιγωρία του Αραβικού Συνδέσμου στην εισβολή του Ιράκ είναι ενδεικτική.

Στον αντίποδα, ο πανισλαμισμός που περικλείει μέσα του σπέρματα βίας και γι' αυτό ευνοεί τη βίαιη λύση των διαφορών σε συνδυασμό με την εξαπλώσή του, ενώ ταυτόχρονα παίρνει όλο και μεγαλύτερες διαστάσεις θρησκευτικής ιδεολογίας, εξα-

μος» είναι ο πραγματικός ρυθμιστής της κρίσης: ο φόβος αυτού οδήγησε στην «εκστρατεία», ο φόβος αυτού αδρανοποίησε τα «σενάρια επέμβασης» και που η δυνατότητα ελέγχου του, αμφοτέρων των πλευρών, θα κρίνει την επιλογή διαπραγματεύσης όρων ισορροπίας ή πολέμου.

«Καπιταλιστικός επεκτατισμός - πανισλαμισμός»

Η κατάρρευση του ανατολικού μπλοκ και η αφομοίωσή του από το γίνεσθαι της καπιταλιστικής κυριαρχίας άνοιξε μια νέα περίοδο αναδιανομής ρόλων. Η «ευλογημένη συμμαχία» άφησε ελεύθερο το πεδίο στη Δύση να οριστικοποιήσει την κυριαρχία της στη Μέση Ανατολή. Κάτι, που άλλωστε ήταν δηλωμένο προ πολλού (Δόγμα Κάρτερ 1980 - Δημιουργία Δύναμης Ταχείας Ανάπτυξης).

Με λίγα λόγια: ενώ σύσσωμος ο ασπικός τύπος έκανε πλήρως κατανοητό ότι όλοι γνώριζαν για την εισβολή, κανένας δεν τόλμησε ν' απαντήσει στο: **Γιατί κανένας δεν σταμάτησε το Ιράκ;** Γιατί απλά, όταν πριν λίγους μήνες το Ισραήλ, διαβλέποντας τον «κίνδυνο», ανέβαζε τους «τόνους», οι ΗΠΑ υποδείκνυαν «σύνεση» αναμένοντας τότε το θύμα του οκταετή πολέμου, που ήθελε να γίνει θύτης παραβλέποντας τους «νόμους» της παγκόσμιας

καπιταλιστικής ιεραρχίας, θα δημιουργούσε τις προϋποθέσεις για την εγκαθίδρυση στη Μέση Ανατολή ενός status quo πλήρους υποτέλειας στο Βορρά. Απ' αυτή τη σκοπιά, το Ιράκ δεν είναι παρά το «κερασάκι στην τούρτα», που ωθήθηκε σε μια εκβιαστική επιλογή προσπαθώντας ν' αποφύγει το ρόλο της υποανάπτυξης περιφερειακής χώρας. Ένα τέτοιο εγχείρημα όμως, με όλες τις επακόλουθες συνέπειες (οικονομικές «κρίσεις», αντιπολεμικές κινήσεις) δεν το καθορίζουν μόνο οι κεφαλαιακές αντιθέσεις. Η πραγματική ανπαράθεση είναι αυτή του εξορθολογικοποιημένου καπιταλισμού και του πανισλαμικού επεκτατισμού. Είναι η ενσάρκωση της σύγκρουσης δύο ιδεολογικών κόσμων. Αυτού, της καπιταλιστικής βαρβαρότητας, που έχει κατακτήσει όλο το βόρειο ημισφαίριο του πλανήτη ποσοτικά και έχει δημιουργήσει ποιοτικά το πρότυπο του ανθρώπου

«Χαίρε Καίσαρ οι μελλοθάνατοι σε χαιρετούν»

Οι κραυγαλέες αντιφάσεις στο «παιχνίδι» των Αφεντάδων δεν φαίνεται να διαταράσσουν το μακάριο ευδαιμονισμό των αφελών εκμεταλλευομένων. Όταν οι ένοπλες δυνάμεις εθνικές ή συμμαχικές, μαζί ακόμα και με «εχθρικές» συνασπίζονται προκειμένου να διευρύνουν τις υπάρχουσες οικονομικοκοινωνικές σχέσεις παγκοσμιοποιώντας την κυριαρχία τους, οι καταπιεσμένοι καλούνται να εξολοθρευτούν στα πεδία των μαχών, αφού οι ίδιοι έχουν κατασκευάσει τα μέσα καταστροφής τους, πλουτίζοντας το λόμπι των βιομηχάνων του θανάτου. Ταυτόχρονα όπως και σε κάθε έντεχνα δημιουργημένη «κρίση», στρέφοντας το βλέμμα τους σε πολέμους —που μπορεί να μη γίνουν ποτέ— επιτρέπουν να ολοκληρωθούν οι εσωτερικές διαδικασίες διαμόρφωσης της νέας «τάξης» (ενοποιήσεις, διακρατικές συμφωνίες, μέτρα καταστολής).

Και φυσικά, εκεί όπου ο αποπροσανατολισμός με την επίκληση «εθνικών συμφερόντων» —και αναφερόμαστε στους εγκλωβισμένους κυβερνώντες— δεν επαρκεί για να μετατρέψει τον «πόλεμο» των εξουσιαστών σε σφαγή των εξουσιαζομένων, η ευκολία της μεταστροφής σε εθνική ανταλλαξιμότητα, της —έτσι κι αλλιώς ψευδής— «εθνικής κυριαρχίας» δείχνει το μέγεθος της ιδεολογικοποιημένης υποτέλειας. Υπάρχουν όμως και οι μη ανταλλάξιμοι (;) «φιλειρηνικοί» δημαγωγοί της αριστεράς που δηλώνουν ότι «...δεν μπορείς να δίνεις κορμιά για οποιαδήποτε ανταλλάγματα», ενώ επί δεκαετίες συγκάλυπταν τα εγκλήματα του μαρξισμού στις χώρες του τώως «υπαρκτού σοσιαλισμού».

Βέβαια, υπάρχει και η συνθηματολογία «Έξω το Ιράκ από το Κουβέιτ», «Έξω οι ΗΠΑ από τη Σαουδική Αραβία», από παρωχημένη ως παραπλανητική, κάποιων που ζουν με ιμπεριαλιστικά φαντάσματα, αντανάκλαση της σύγχυσης και των αδιέξοδων που τους οδήγησε η ιδεολογική κα-

τάρρευση του μαρξισμού.

Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες κάποιον καλούνται στο όνομα της παγκόσμιας «ειρήνης» να ανακόψουν την πορεία του «Χίτλερ της Μέσης Ανατολής», αδιαφορώντας για το ότι αυτός είναι δημιουργήμα των ίδιων των εξουσιαστών τους, όταν επί μία δεκαετία θεωρούνταν το «προπύργιο του πολιτισμού» ενάντια στον ισλαμικό επεκτατισμό του Ιράν. Ότι Ανατολή και Δύση κατασκεύασαν τους πυραύλους, τα χημικά όπλα και τη στρατιωτική τεχνολογία του Ιράκ. Ότι ακόμα πεθαίνουν οι αμερικάνοι του Βιετνάμ από τα χημικά όπλα που αυτοί, εκεί, χρησιμοποίησαν.

Τέλος, οι άραβες εργάτες, που ο φιλόδοξος, μεγαλομανής τους έστειλε επί οκτώ χρόνια να σφαχτούν στο μέτωπό του Ιράν σ' έναν πόλεμο «άνευ αντικειμένου» για τις υλικές ανάγκες των ίδιων και μέσα σε δύο μέρες υπαναχώρησε στις απαιτήσεις του έναντι του Ιράν στη συνθήκη του Αλγερίου (1975), θα είναι αδελφία μας μόνο όταν η αφυπνισμένη ταξική τους συνείδηση στρέψει τα όπλα εναντίον του όπως και σ' όλους αυτούς (ΗΠΑ, Αγγλία, Ευρώπη) που ενισχύουν τις εξουσίες του, απεργαζόμενοι το θάνατο, βιολογικό και πνευματικό της κοινωνίας.

